ATATÜRK

Karagöz - Eskikitaplarim.com

T.C.
Millî Savunma Bakanlığı
ANKARA - 1999

ATATÜRK'ÜN SAMSUN'A ÇIKIŞININ
80' İNCİ YILDÖNÜMÜ

"Bir millet, bir heyeti içtimaiye, yalnız bir ferdin gayreti ve mesaisi ile bir hatve bile atamaz."

1925

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
(1881 - 1938)

21
22-Şubat - 1931 Gecesi Konyada 5. K. O.
ZABİT YURDUNDA şereflerine verilen Baloda
REİSİ CÜMHUR GAZİ HAZRETLERİNİN
irat buyurdukları NUTUKDUR

Muhterem Hanımlar, Muhterem Efendiler

Bu gece bize çok samimî hayat yaşattınız. Bundan dolayı cümlenize sureti mahsusada teşekkür ederim. Bu samimî hayatı Türk Milletinin güzide, kahraman evlâtları olan Zabitlerimizin temiz ocağında geçirdim. Bu bilhassa benim için yüksek bir hassasiyeti mucip oldu. Bu noktada durarak huzurunuzda ve bütün millete karşı bir noktai nazarımı vuzuhla ifade etmek isterim.

Arkadaşlar ! bütün tarih bize gösteriyor ki milletler yüksek hedeflerine vâsıl olmak istedikleri zaman bu feveranları karşısında üniformalı çocuklarını bulmuşlardır. Tarihin bu umumiyeti içinde yüksek bir istisna bizim tarihimizde , Türk tarihinde görülür. Bilirsiniz ki Türk Milleti ne vakit yükselmek için adım atmak istemiş ise bu adımların önünde daima pişiva olarak, daima yüksek milli ideali tahakkuk ettiren harekellerin pişdarı olarak, kendi kahraman çocuklarından mürekkep ordusunu görmüştür.

Bunun içindir ki, Türk Milleti tehlikelere karşı elinde kılıç, yürümeye müheyya bulunan kahraman çocuklarına derin emniyet beslemiştir ve bu emniyeti daima besleyeceklir. Bundan sonra da Türk Milletinin ulvi idealinin husulü için kahraman asker evlâtları hep önde gidecektir. Bugün Türk Milleti muvaffak olduğu her hayatî şeyin kahramanı olarak kendi ordusunu, ordusuna kumanda eden öz evlâtlarından mürekkep Zabitler hey'etini, yüksek Kumanda hey'etini görmektedir. Millelle kahraman evlâtlarından mürekkep Ordu o kadar yekdiğerile birleşmiştir ki dünyada ve tarihte bunun misali endirdir. Bu milli tecelli ile daima müftehir olabiliriz.

Arkadaşlar! Ordudan bahs ederken bu memleketin hakiki sahibi Türk milletinin münevver evlâtlarından bahsediyorum. Bu evlâtların içinde şüphe yok ki yarının kahramanlarını yetiştiren mürebbilerimiz dahildir.İcabında derhal kisvelerini değiştirerek icap eden yere başını veren ve ordu ile beraber yürüyen muallim arkadaşlarımız dahildir. Ben yüksek ordumuzun Zabitlerinden ve onlarla Türkün münevver evlâtlarından bahsettiğim zaman onlarla beraber olan fikren, vicdanen , ilmen milli kahramanlığa iştirake müheyya bütün Türk gençlerinden bahsediyorum. Bu geceki manzara bana bu yüksek gençliği temsil etliği için ne kadar mütehassis olduğumu anlarsınız. Kalbimde tehassül eden saadeti ve düşündüklerimi nazarlarım size isal etmektedir. Sözlerime nihayet verirken şunu sarih olarak söylemek isterim ki, Türk Milleti ordusunu çok sever, onu kendi idealinin harisi telâkki eder.

“ Benim naciz vücudum bir gün elbet
toprak olacaktır; fakat Türkiye
Cumhuriyeti sonsuza kadar
yaşayacaktır. “ (1926)

"Büyük işler mühim teşebbüsler ancak müşterek mesai ile kabili temindir."

1925

ÖNSÖZ

Ulusların tarihinde bazı liderler sadece yaşadıkları dönemle tanınırlar. Bazı liderlerse milletleri ve vatanları için yaptıkları hizmetlerle derin izler bırakmış, ünleri o ülke sınırlarını da aşan köklü değişiklikler yapmış, çok üstün nitelikli olanlardır. Mustafa Kemal ATATÜRK, düşüncesi ile dünyayı sarmış, tarihte çok ender görülen bu deha şahsiyetlerden biri, en büyüğüdür.

Mustafa Kemal ATATÜRK, başarılarla dolu askerî yaşamında muzaffer bir komutan, lider ve kuvvetini milletten ve meclisten aldığını söyleyen, demokrasiye yürekten bağlı büyük bir devlet adamıdır.

ATATÜRK; büyük zorluk ve yokluklara rağmen, zaferle tamamladığı Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Cumhurbaşkanı olarak, 15 yıl içerisinde başardığı devrim niteliğindeki reformlarla, yüzyıla sığmayacak bir insanlık destanının adıdır.

ATATÜRK'ün "EN BÜYÜK ESERİM" dediği Demokratik, Lâik Cumhuriyet, tüm dünyaya ışık saçarak, sonsuza dek yaşayacaktır.

Bu kitap; aynı zamanda ATATÜRK'ün hastalık öncesi günleri ve aramızdan ayrıldığı 10 Kasım 1938 tarihinden, 10 Kasım 1953'de son istirahatgâhı olan Anıtkabir'e intikaline kadar geçen süre içerisinde, Türk Milleti ve bütün bir dünyanın onun etrafında sevgi ve saygıyla nasıl birleştiğini ve yokluğu ile nasıl sarsıldığını ortaya koyan tarihi bir belge niteliğindedir.

Kitabın araştırmacılar için faydalı olmasını diler, büyük ATATÜRK'ün aziz hatırası önünde saygı ile eğilirim.

M.Şener ERUYGUR
Korgeneral
Müsteşar

"Yalnız tek bir şeye ihtiyacımız vardır; Çalışkan olmak. Servet ve onun neticei tabiiyesi olan refah ve saadet yalnız ve ancak çalışkanların hakkıdır."

1923

İÇİNDEKİLER

KONULAR	SAYFA NO :
ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9 - 12
BİRİNCİ BÖLÜM	
1. ATATÜRK'ÜN HAYATI	15
2. ATATÜRK'ÜN ALDIĞI MADALYALAR VE NİŞANLAR	21
3. ATATÜRK'ÜN RÜTBE TERFİLERİNE AİT OSMANLICA KÜNYE DEFTERİ BİLGİLERİ	42
4. ATATÜRK'ÜN ASKERLİK HAYATINA AİT OSMANLICA KAYITLAR	47
5. ATATÜRK'ÜN EMEKLİLİK DOSYASINA AİT OSMANLICA KAYITLAR	52
6. ATATÜRK'ÜN YAPMIŞ OLDUĞU İNKILÂPLAR	54
İKİNCİ BÖLÜM	
7. ATATÜRK'ÜN HASTALIK DÖNEMİ İLE İLGİLİ TEBLİĞLER	57
a. Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın, 4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN tarafından Ast Komutanlıklara yayımlanan mesaj.	59
b. Kocaeli Valisi tarafından yayımlanan İçişleri Bakanlığı'nın tebliği.	60
c. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.	61
d. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.	62
e. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.	63
f. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.	64
g. Atatürk'ün manevî kızı Sabiha GÖKÇEN'in anılarından, Atatürk'ün hastalık dönemi.	67
h. Atatürk'ün hastalık öncesi kaldığı Savarona Yat Gemisi.	72
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
8. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ İLE İLGİLİ TAMİMLER	75
a. Atatürk'e Ait Ölüm Raporu	77
b. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.	78
c. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.	79
d. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.	80
e. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nm yayımladığı tebliğ.	81
f. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın yayımladığı tebliğ.	82
g. Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın yayımladığı tebliğ.	83
h. 4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN'ın yayımladığı telgraf.	84

SAYFA NO

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

9. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI VE KOMUTANLIKLARCA YAPILAN DÜZENLEMELER 87

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 89
b. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın yayımladığı telgraf. 90
c. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 91
d. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 92
e. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'm 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 93
f. 4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN'm 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 94
g. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı Bakanlar Kurulu Kararları. 95
h. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı İçişleri Bakanlığı'ndan alınan telgraf sureti. 96
ı. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 101
i. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 102
j. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'm kıt'alara yayımladığı tebliğ. 103
k. 5 nci Tümen Komutan Vekili Tuğbay M. Fahrettin BELEN'in kıt'alara yayımladığı tebliği. 104
l. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 105

BEŞİNCİ BÖLÜM

10. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ İLE İLGİLİ TAZİYE MESAJLARI

a. Başbakan Celâl BAYAR'm Konya Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'a gönderdiği telgraf. 110
b. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'ın Başbakanlık ve Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği telgraf. 111
c. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'm Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği telgraf. 112
d. Tümen Komutanı Tümg. R. GÜRALP'm 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 113
e. 9 ncu Kolordu Komutanı Korg. M.OKTAY'ın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı. 114
f. Harp Okulu Komutanlığı'nın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı. 115
g. Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı. 116
h. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nm Astsubay Orta Okul Komutanlığı'na gönderdiği tebliğ. 117
ı. 2 nci Ordu Komutanlığı'nm Konya Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı. 118

ALTINCI BÖLÜM

11. YENİ CUMHURBAŞKANININ SEÇİMİ İLE İLGİLİ TAMİMLER 119

a. Milli Savunma Bakanlığı'nın, Kolordu Komutanlıklarına gönderdiği telgraf. 121-122
b. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 123
c. 4 ncü Kolordu Komutanlığı'nın Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 124
d. 4 ncü Kolordu Komutanlığı'nın Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 125

SAYFA NO

YEDİNCİ BÖLÜM

12. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI'NCA YAYIMLANAN CENAZE TÖREN PROGRAMI 127

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'm Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği Cenaze Programıyla ilgili tamim. 129-131
b. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'm Cenaze Programıyla ilgili tamimi. 132

SEKİZİNCİ BÖLÜM

13. ATATÜRK'ÜN NAAŞININ İSTANBULDAN ANKARA'YA NAKLİ SIRASINDAKİ CENAZE TÖREN PROGRAMI 133

a. 16 Kasım 1938 Çarşamba günü İstanbul'da yapılan program. 135
b. İstanbul'dan hareket. 135-145
c. İzmit'e varış. 146
d. 23 ncü Tümen Komutanı Tümg. Rüştü AKIN'm yayımladığı İzmit'te yapılan tören programı. 147-159
e. İzmit'teki İhtiram Merasimine ait krokisi. 160
f. Ankara'ya varış. 164
g. Ankara'da cenaze tören alanı krokisi. 165
h. Ankara'da düzenlenen cenaze töreni. 166
ı. Cenaze alayının teşkili. 168-174

DOKUZUNCU BÖLÜM

14. ATATÜRK'ÜN CENAZESİ BAŞINDA TUTULAN İHTİRAM NÖBETİ 175

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 177
b. Ankara Garnizon Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin Komutanlıklara yayımladığı tebliğ. 180
c. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'm Komutanlıklara yayımladığı tebliğ. 181
d. Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığı'nın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 182
e. Askeri Liseler Komutanlığı'nın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yazısı. 183
f. 1 nci Ordu Komutanlığı tarafından Ankara Garnizon Komutanhğı'na gönderilen telgraf. 184
g. ATATÜRK'ün Cenazesi Başında Subaylar Tarafından Tutulacak İhtiram Nöbeti Hakkındaki Emir ve Nöbet Listesi. 185-199

ONUNCU BÖLÜM

15. YABANCI HEYET TEMSİLCİLERİNİN CENAZE PROGRAMINA KATILIMI 201

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 203
b. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 205
c. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 207
d. Cenaze Törenine iştirak edecek Yabancı Heyetler. 209-219

SAYFA NO

ONBİRİNCİ BÖLÜM

16. CENAZE TÖRENİNE KATILACAK BİRLİKLER İLE İLGİLİ TAMİMLER 221

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın 8 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 223
b. Ankara Valiliği'nin 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'ye gönderdiği tebliğ. 224
c. Askeri Fabrikalar Komutanı Tümg. E. DURUKAN'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 225
d. 23 ncü Tümen Komutanı Tümg. Rüştü AKIN'ın Askeri Fabrikalar Genel Direktörlüğü'ne gönderdiği telgraf. 226
e. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'ın Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği telgraf. 227
f. Millî Savunma Bakanı Nazmi SOLAK'ın Konya Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği telgraf. 228
g. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'ın birliklere yayımladığı tebliğ. 229-230
h. Askeri Fabrikalar Genel Müdürü Tümg. E.DURUKAN'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 231
ı. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın 8 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ ve telgraf. 232-233
i. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin birliklere yayımladığı tebliği ve birliklerin tertibini gösteren çizelge. 234-235
j. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 236
k. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 237
l. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 238
m. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 239
n. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği yazı. 240-241
o. Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 242
ö. C.H.P. Kocaeli İl Yönetim Kurulu Başkanlığı'nın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ. 243
p. 8 nci Tümen Komutanlığı'nın ATATÜRK'ün Cenaze Töreni için gelen birliklere yayımladığı tebliğ. 244

ONİKİNCİ BÖLÜM

17. ATATÜRK'ÜN CENAZE TÖRENİNDEN SONRA YAYIMLANAN TAMİMLER 245

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliği. 247
b. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği yazı. 248
c. Tören Dönüşü Birliklerin Nakliyat Cetveli. 249

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

18. ETNOĞRAFYA MÜZESİ 253-266

19. ANITKABİR 267-278

20. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA ANITKABİR ŞEREF DEFTERİNE CUMHURBAŞKANLARI TARAFINDAN YAZILAN YAZILAR 279-287

21. YABANCI DEVLET ADAMLARI GÖZÜYLE ATATÜRK 289-297

22. ATATÜRK KRONOLOJİSİ 299

23. FAYDALANILAN KAYNAKLAR 306

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ATATÜRK'ÜN HAYATI
2. ATATÜRK'ÜN ALDIĞI MADALYALAR VE NİŞANLAR
3. ATATÜRK'ÜN RÜTBE TERFİLERİNE AİT OSMANLICA KÜNYE DEFTERİ BİLGİLERİ
4. ATATÜRK'ÜN ASKERLİK HAYATINA AİT OSMANLICA KAYITLAR
5. ATATÜRK'ÜN EMEKLİLİK DOSYASINA AİT OSMANLICA KAYITLAR
6. ATATÜRK'ÜN YAPMIŞ OLDUĞU İNKILÂPLAR

1- ATATÜRK'ÜN HAYATI

a. Çocukluk ve Öğrenim Dönemi

Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve birinci Cumhurbaşkanıdır. 1881 yılında, Osmanlı İmparatorluğu'nun bir ili olan Selanik'te doğdu. Babası gümrük memuru Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır. Babasını küçük yaşta kaybetti. İlkokulu Selanik'te Şemsi Efendi Mektebi'nde okudu. Öğrenimine Selanik Askeri Rüştiyesi ve Manastır Askeri İdadisi'nde devam etti. 1899'da İstanbul'da Harbiye Mektebi'ne girdi ve 1902 yılında piyade teğmen rütbesi ile mezun oldu. İstanbul'daki Harp Akademisi'ni 1905 yılında kurmay yüzbaşı olarak bitirdi.

Selanik - Atatürk'ün doğduğu ev.

b. Asker Olarak Bulunduğu Görevler :

Mustafa Kemal 1905 yılında ilk görev yeri olan Şam'daki 5 nci Ordu'ya atandı. 1907'de Makedonya'daki 3 ncü Ordu'ya tayin edildi. Manastır ve Selanik'te görev yaptı. 1909'da İstanbul'da çıkan "31 Mart Vak'ası" isimli ayaklanmayı bastıran Hareket Ordusu'nda görev yaptı. Arnavutluk'ta çıkan isyanı bastırma harekâtına katıldı. 1911'de İtalya'nın Trablusgarp'a asker çıkarması üzerine Tobruk'a giderek savaşa katıldı. Tobruk ve Derne'de Türk Kuvvetlerini başarı ile yönetti. Binbaşı rütbesi ile 1912-1913'de Balkan Savaşı'na katıldı. Edirne'yi Bulgaristan'dan geri alan Kolordu'da görev yaptı. 1913-1915'de Sofya'da Ataşe olarak bulundu. Birinci Dünya Savaşı'nda 1915'de 19 ncu Tümen Komutanı olarak Çanakkale Savaşı'na katıldı. Gelibolu'da düşman taarruzlarını başarı ile durdurdu. "Anafartalar Kahramanı" adı ile ün kazandı.

1916'da doğu cephesine Kolordu Komutanı olarak atandı. Rus taarruzlarını durdurdu, Bingöl ve Muş'u düşmandan geri aldı. 1917'de Filistin ve Suriye'de görevli 7 nci Ordu Komutanlığı'na atandı. Aynı yıl veliaht Vahdettin ile Almanya'ya gitti. Alman Genel Karargahı ve Alman savaş cephelerinde incelemeler yaptı. 1918'de Suriye cephesinde 7 nci Ordu komutanı iken Birinci Dünya Savaşı sona erdi. Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra İstanbul'a geldi. İstanbul sularına giren İtilaf Devletleri donanmasını gördü ve "Geldikleri gibi giderler" dedi. Türk Vatanını düşman işgalinden kurtarmak amacını gizli tutarak, Ordu Müfettişliği görevi ile İstanbul'dan ayrıldı.

Kolağası Mustafa Kemal, Annesi Zübeyde ve Kızkardeşi Makbule hanımlar.

c. Atatürk'ün Millî Mücadele Dönemi :

Karadeniz yoluyla 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı. 20 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi'ni yayınladı. Türk Milleti'ne; "Vatan bütünlüğünün ve milletin bağımsızlığının tehlikede olduğunu, vatanın kurtarılması için Sivas'ta bir kongre toplanacağını" bildirdi. Osmanlı Hükümeti'nin verdiği görevden ve askerlikten istifa etti. 23 Temmuz 1919'da Erzurum, 4 Eylül 1919'da Sivas'ta toplanan kongrelerin başkanlığını yaptı.

Bu kongrelerde; "Düşman işgaline karşı milletin vatanı savunacağı, bu amaçla geçici bir hükümet kurulacağı ve bir millî meclis toplanacağı, manda ve himaye kabul edilmeyeceği" kararları alındı ve açıklandı. Türkiye Büyük Millet Meclisi 23 Nisan 1920'de Ankara'da tarihi görevine başladı. Mustafa Kemal, Meclis ve Hükümet Başkanı seçildi. Osmanlı Hükümeti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan Sevr Anlaşması'nı Türk Milleti'nin kabul etmediğini dünyaya ilân etti.

İtilaf Devletleri'nin yardımıyla İzmir'i işgal eden Yunan Kuvvetlerinin ilerlemesi 1921'de I nci ve II nci İnönü Savaşları'yla durdurulduu ve geriye atıldı. 23 Ağustos 1921'de tekrar saldıran Yunan Ordusu, Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın yönettiği Türk Ordusu tarafından Sakarya Meydan Savaşı'nda mağlup edildi. 21 gün ve 21 gece süren bu savaşta Yunan Ordusu ağır kayıplara uğradı. Bu zafer nedeniyle Büyük Millet Meclisi Mustafa Kemal'e "Mareşal" rütbesi ve "Gazi" ünvanı verdi. Türk Ordusu, vatanı düşman işgalinden kurtarmak için 26 Ağustos 1922'de taarruza başladı. Mustafa Kemal Paşa'nın yönettiği "Başkomutanlık Meydan Savaşı"nda (30 Ağustos 1922) Türk Ordusu Yunan Ordusu'nun büyük kısmını yok etti. Bozguna uğrayarak kaçan düşman kuvvetlerini takip eden Türk Ordusu 9 Eylül 1922'de İzmir'e girdi. 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateşkes Anlaşması imzalandı ve İtilaf Devletleri işgal ettikleri Türk topraklarından çekildi.

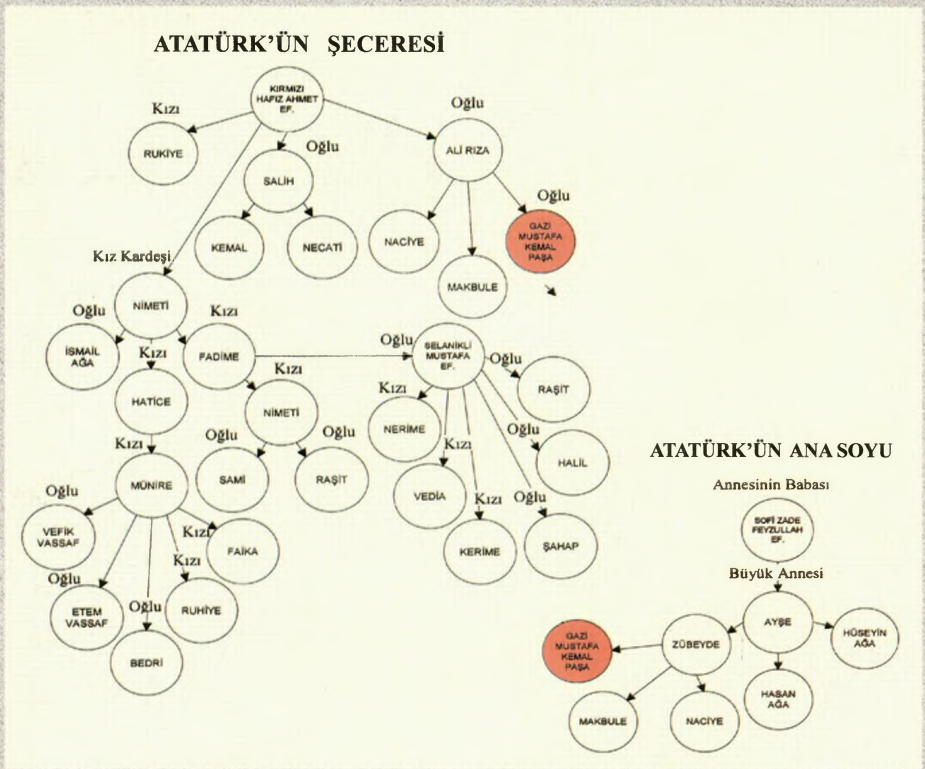
Atatürk sadece Türk Milleti'nin Kurtuluş Savaşını başarı ile yöneten dâhi bir komutan değil, aynı zamanda başardığı yenilik hareketleri ile de dâhi bir devlet adamı idi. 57 yıl süren hayatının büyük kısmında, milletinin ve vatanının bağımsızlığı ve yenileşmesi için yılmadan çalışmış ve girdiği her mücadeleden zaferle çıkmıştır. Yürüttüğü yenileşme çalışmaları "Atatürk İnkılâpları" adı ile Türk Tarihi'ndeki seçkin yerini almıştır.

Ruşen Eşref Ünaydın'a imzaladığı fotoğraf. - 24.05.1918

"Her şeye rağmen, muhakkak bir nûra doğru yürümekteyiz. Bende bu imanı yaşatan kuvvet, yalnız, aziz memleket ve milletim hakkındaki pâyansız muhabbetim değil, bugünün karanlıkları, ahlâksızlıkları, şarlatanlıkları içinde sırf vatan ve hakikat aşkıyla ziya (ışık) serpmeye ve aramaya çalışan bir gençlik gördüğümdür. İşte, azizim Ruşen Eşref Bey, sizi ben, bu mübarek hizbin tabiî âzâsından görüyorum. Gün geçtikçe daha mühim hizmetlerinize intizar ediyorum (bekliyorum). Bugünden ziyade yarınların şükran ve şâbâşına (beğenilmesine) namzet olan sizi bugünden tanıyabilmekle memnunum."

Türk vatanının kurtarıcısı, Cumhuriyetin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, 10 Kasım 1938'de ebediyete intikal etti. Ölümü Türk Milleti'ni yasa boğdu, dünyada büyük üzüntü uyandırdı. 19 Kasım'da İstanbul Sarayburnu'ndan alınan aziz naaşı Yavuz Zırhlısı ile İzmit'e, oradan trenle Ankara'ya nakledildi, geçici kabir olarak Etnoğrafya Müzesi'nde mermer lahde konuldu. Türk Milleti'nin, büyük önderinin hatırasını yaşatmak için inşa ettiği Anıtkabir'de, 10 Kasım 1953'de ebedi kabrinde toprağa verildi.

Atatürk'ün Ailesine Ait Bilgiler :

Atatürk, 1881 yılında Selanik'te doğdu. Atatürk'ün büyük babası Çınarlı mahallesinde ilk mektep hocalığı yapan Kırmızı Hafız Mehmet Efendi adında bir zattı. Saçları ve sakalı kırmızı olduğundan kendisine bu ad verilmişti. Kırmızı Hafız'm oğlu Ali Rıza (Aluş) Efendi Manastır Vilayetinin Debreibalâ Sancağı'na bağlı Kocacık Nahiyesinde dünyaya gelmişti. Kocacık Nahiyesi tamamiyle Türk'tü. Hepsi yörük Türkmenleriydi. Kocacık Türkmenleri hakkındaki bilgiler İstanbul Arşivi'nde bulunan (Defterhane Defteri) yani il yazıcı defterinde tamamen yazılıdır. Kocacık'taki yörükler (Tanrıdağ Yörükleri) ve (Karagöz Yörükleri)'dir. Bu havalide yine (Aktay) ve (Naldöken) yörükleri de mevcuttur. Bu yörüklerin adları ve işleri 950 tarihli ve 82 numaralı defterde, 1051 tarihli ve 469 numaralı defterde kaydedilmiştir. Bu Türkmenler Türkçe konuşurlar, Türklüğün bütün örf ve adetlerini hâlâ taşımaktadırlar. Bu bölgede yaşayan yörüklere halk arasında "Konyar" denmektedir. Bu yörükler Murat Hüdavendigar zamanından, Fatih Sultan Mehmet zamanına kadar devir devir Konya ve Aydın'dan getirilerek buralara yerleştirilmiş Müslüman Oğuzların Türkmen Boylarıdır. Rumeli halkı bunlara "Konya" da demektedir. Fetihnamelerde Konyalı'lara (Hudut Gazileri) ünvanı verilmektedir. Bunların reislerine (Miri Yörülan) adı verilmiştir. Atatürk çok kere arkadaşlarına:

... "Benim atalarım Rumeline Anadolu'dan geçmişlerdir!..." derdi.

Elazığ - Atatürk'ün kaldığı oda

Söğütözü / Ankara - Atatürk'ün odası

Şişli / İstanbul - Atatürk evi

Yalova - Atatürk Köşkü

Ankara - Çankaya Köşkü

Bigalı Köyü / Gelibolu - Atatürk Evi

2- ATATÜRK'ÜN ALDIĞI MADALYALAR VE NİŞANLAR:

a. Atatürk'e Osmanlı Devleti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarafından Verilen Nişan ve Madalyalar :

(1) Mecidi Nişanları :

1268 yılı Zilhicce ayının 3 (18 Eylül 1851)'ünde Sultan Abdülmecit'in (Padişah buyruğu) irade-i seniyyesinde kendi adını taşıyan bu nişan çıkarıldı. Nişanın 1 nci, 2 nci, 3 ncü, 4 ncü ve 5 nci rütbeleri vardır. Birinci Rütbenin altın olanında 51 kırat ağırlığında 778 taş bulunmaktadır. Nişan 5'er şualı yedi köşeden ibarettir. Nişanın ortasında Padişah'ın tuğrası yer almakta, etrafında kırmızı mineli bir fon üzerinde altın ile yazılmış "Gayret, Hamiyet, Sadakat" sözleri bulunmaktadır. Alt kısmında 1268 (1851) tarihi, nişanın asılma yerinde koyu kırmızı mineli bir ay yıldız vardır. Kordonun ucuna asılan Birinci ve boyuna asılan İkinci ve Üçüncü rütbeler hemen hemen birbirinin aynıdır. Göğüse asılan Dördüncü rütbe ise, onlardan biraz küçük olup ortasındaki tuğra alanı altın-1 nci, 2 nci, 3 ncü rütbeler gibi-Beşinci rütbesi daha küçük olup ortasındaki tuğra altın kaplamadır. Birinci ve ikinci rütbe nişanlarla birlikte göğsün sağ ve sol tarafına asılmak üzere şemselerde (*) verilir. Birinci Rütbenin şemsesi 100 mm., İkinci Rütbenin şemsesi 90 mm.çapındadır. Altın ve Birinci Mecidi nişanlarının şemseleri göğsün sol tarafına, nişanlar ise kordonun ucuna, kordon da sağdan sol tarafa doğru bağlanır. Kordonun ortası kırmızı renkte olup 7 cm. genişliğindedir. Sağ ve sol taraftaki çizgiler ise yeşil renkli olup 13 mm. genişliğindedir. Göğüse takılanlarda da kenarları yeşil zırhlı kırmızı şeritler kullanılır ve sol tarafa asılırlardı. Olağanüstü hizmet edenlere verilen Mecidi nişanları sahibi ölünce hazineye iade edilirdi. Birinci rütbenin altın olanları mirasçılarına hatıra olarak kalır, fakat takamazlardı. Berat harçları 50-100 kuruş arasında değişirdi.

Muharebede üstün cesaret ve özveriyle başarı sağlayanlara verilecek nişanların üzerine "çifte kılıç" eklenirdi. Mecidi nişanlarının çapları 55-65 mm. arasında değişirdi. Nizamnamenin 15 nci maddesine göre çok başarılı askerlere bu sürelerde beklenmeksizin üst rütbeden nişan verilirdi. İşte Atatürk'e bu madde uygulanarak yeniden İkinci Rütbeden Mecidi Nişanı verilmiştir.

Osmanlı padişahları yabancılara çok nişan vermiş fakat onlardan nişan alamamıştır. Yalnız, Abdülmecit 1273 (1856)'te İngiltere Kraliçesi'nin temsilcisi Lord Stratfort'un sunduğu Dizbağı Nişanı ile Fransa'nın Legion d'honneur Nişanı'nı kabul etmiştir.

(*) Şemse : Işınlı güneş biçimindeki nişandır. Hamaile (**) takılan Birinci Rütbeden boyna takılır, İkinci Rütbeden nişanların şemseleri tüzüğündeki kayda göre göğsün sağ veya sol tarafına takılır.

(**) Hamail: Omuzdan çapraz olarak bele inen bağ.

Atatürk'e 25 Aralık 1906 tarihinde II.Abdülhamit tarafından Kurmay Yüzbaşı iken Şam'daki üstün hizmetlerinden dolayı verilmiş gümüş Beşinci Rütbe'den Mecidi Nişanıdır. Ortasındaki dairesel alanda tuğra, bu kısmın etrafında kırmızı mineli fon üzerinde "Gayret, Hamiyet, Sadakat" sözleri bulunmaktadır. Alt kısmında 1268(1851) tarihi, nişanın asılma yerinde ona bağlı kırmızı mineli ay yıldız vardır. Şua ve şua aralarında ay yıldız motifleri yer almaktadır.

Dördüncü Rütbeden Mecidi Nişanı (Atatürk'e üstün başarıları nedeniyle bu nişan için gerekli süre beklenilmeden İkinci Rütbeden Mecidi Nişanı verilmiştir.)

Üçüncü Rütbeden Kılıçlı Mecidi Nişanı (Atatürk'e üstün başarıları nedeniyle bu nişan için gerekli süre beklenilmeden İkinci Rütbeden Mecidi Nişanı verilmiştir.)

Gümüşten İkinci Rütbe'den Mecidi Nişanıdır. Atatürk'e 12 Aralık 1916'da 16 ncı Kolordu Komutanı iken Padişah V.Mehmet Reşat tarafından olağanüstü başarıları nedeniyle verilmiştir. Nişan 5'er şualı, yedi şubeden (köşe) ibarettir. Ortasında padişahın tuğrası yer almakta, etrafında kırmızı mineli fon üzerinde altın ile yazılmış "Gayret, Hamiyet, Sadakat" sözleri bulunmaktadır. Alt kısmında 1268 (1851) tarihi yazılıdır. Şua aralarında ay yıldız motifleri yer almaktadır. Şemsesi aynı modelde işlenmiş olup, şua üzerlerinde ay yıldız motifleri vardır.

Gümüşten Birinci Rütbe'den Kılıçlı Mecidi Nişanıdır. Atatürk'ün üstün başarıları nedeniyle 16 Aralık 1917 tarihinde verilmiştir. Çift kılıçlı nişan, 5'er şualı yedi şubeden (köşe) ibarettir. Ortasında padişahın tuğrası yer almakta, etrafında kırmızılı mineli fon üzerinde altın ile yazılmış "Gayret, Hamiyet, Sadakat" sözleri bulunmaktadır. Alt kısmında 1268 (1851) tarihi yazılıdır. Şua aralarında ay yıldız motifi ve nişanın asılma yerinde ona bağlı kırmızı mineli ay yıldız vardır. Şemsesi aynı modelde çift kılıçlıdır. Şua üzerlerinde ay yıldız motifleri bulunmaktadır.

(2) Osmani Nişanları :

Osmani Nişanları, Sultan Abdülaziz'in 6 Cemaziyülâhir 1278 (9 Aralık 1861) tarihli irade-i seniyyesi (Padişah buyruğu) ile ihdas edilmiştir. Nizamnamesinin 1 nci maddesinde, "Her türlü devlet hizmetlerinde iyi iş görmüş, üstün başarı sağlamış olanlara iftihar ve imtiyaz olmak üzere çıkarıldığı" yazılıdır.

Osmani Nişanı 1 nci, 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü Rütbeden ibaret olup hayatta olmak şartıyla verilmektedir. Beratı olmayanlar bu nişanı takamazlar.

Osmani Nişanı Birinci Rütbesi'nin altın olanı da vardır. Nişan gümüşten yapılmış yeşil mineli ve yedi köşeli bir yıldız şeklindedir. Ortada görülen kırmızı mine üzerinde altından; "El müstenit bittevfikat el-rabbaniye Abdülâziz Han Melik-ül Devlet-ül Osmaniye" yazısı okunmaktadır. Bunun altında bir yarım ay görülmektedir. Nişanın rütbeleri hemen hemen birbirinin aynıdır. Dördüncü Rütbesi biraz daha küçüktür. Nişanın arka kapağında Osmanlıların İstiklâl sembolü olan çifte davul ve âlem, bunun üstünde 699 tarihi yer almıştır.

Altın ve Birinci Rütbeden Osmani Nişanları Şemseleri 100 mm., İkinci Rütbeden Osmani Nişanı Şemsesi 90 mm. ve nişanlar 65 mm.çapındadır.

Birinci ve İkinci Rütbeden Osmani Nişanları ile birlikte verilen şemseler, şeklen nişanlardan farklıdır. Bunların orta kısmı, nişanlar gibi güvez (*) mineli olup, yazı evini yeşil mineli çember çevirmektedir. Şemsede yedişer şualı sekiz şube vardır. Altın Osmani Nişanı'nda 49 taş, şemsesinde 40 kırat ağırlığında 408 pırlanta vardır. Nişan'ın Birinci Rütbesi sağdan sola takılır, ortası yeşil ve iki tarafı güvez bir hamayilin ucuna asılır, şemsesi göğsün sol tarafına takılırdı. Bu nişanların beratları da 50-1000 kuruş arası harç karşılığında verilirdi. Askerlerden nişan alanların harçtan muaf tutulabilmesi için irade-i seniyye gerekliydi. Bu nişanlar da altın olanı hariç sahibi ölünce hazineye geri verilirdi.

İkinci Rütbeden Osmani Nişanı Şemsesi, göğsün sağ tarafına, nişan ise boyuna asılırdı.

Üçüncü ve Dördüncü Rütbe'den olanları, kenarları kırmızı zırhlı yeşil şeritle göğsün sol tarafına takılırdı.

Osmani Nişanı'nın Birinci Rütbesini alabilmek için Mecidi Nişanı'nın Birinci Rütbesini kazanmış olmak şarttı.

(*) Güvez: Mora çalan kırmızı renk.

Atatürk'e 6 Kasım 1913'te Padişah V.Mehmet Reşat tarafından verilen ve 1 Şubat 1915'te, Üçüncü Rütbeden Osmani Nişanı ile değiştirilen Dördüncü Rütbeden Osmani Nişanı.

Atatürk'e 1 Şubat 1915'te Padişah V.Mehmet Reşat tarafından verilen ve 1 Şubat 1916'da İkinci Rütbeden Osmani Nişanıyla değiştirilen Üçüncü Rütbeden Osmani Nişanı.

Gümüşten ikinci Rütbe'den Osmani Nişanı, Atatürk'e Kafkas Cephesi Muharebelerinde gösterdiği üstün başarılarından dolayı 1 Şubat 1916 tarihinde, Padişah V.Mehmet Reşat tarafından verilmiştir. Çift kılıçlı yeşil mineli ve yedi köşeli yıldız şeklindedir. Ortadaki kırmızı mine üzerinde altından "El müstenit bittevfikat el-rabbaniye Abdülâziz Han Melik-ül Devlet-ül Osmaniye" yazısı bulunmaktadır. Yazının altında hilal motifi vardır. Yedi köşeli yıldızın uçları topuzludur. Kılıçlı şemsesinin göbeği aynı işlemeli olup, yedi şualı sekiz şubeden (köşe) yapılmıştır.

(3) İmtiyaz Madalyaları :

Gümüş ve Altın İmtiyaz Madalyaları : 1300 (1884) tarihini taşıyan bu madalyaların ön yüzünde "Padişah II.Abdülhamit'in saltanat arması", arka tarafında ise "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye uğrunda fevkalede sadakat ve şecaat ibraz edenlere mahsus madalyadır" yazısı okunmak ve 3,5 cm. genişliğinde yeşil kırmızı bir şeritle göğsün sol tarafına takılmaktaydı. Şerit üzerindeki plaka 1332 (1916) yılını, çift kılıç muharebeye ait olduğunu göstermektedir. Gümüş madalyanın ağırlığı 24,055 gr.,altın madalyanın ağırlığı 36.088 gr.dır.

Atatürk'ün Mareşal üniformalı resimlerindeki tek nişanı Altın İmtiyaz Madalyası'dır. Ruşen Eşref Ünaydın'a bu madalyayı okşar gibi göstermiş ve "Bunu alamazlar, bunu benim göğsüme Anafartalar Muharebe Alanı'nda taktılar" demiştir. Bazıları bu madalyayı İstiklâl Madalyası, Altın Liyakat Madalyası ile karıştırmaktadır. Belgesi, Çankaya Köşk Arşivi'ndedir.
(Arşiv No. V-2, Dosya No.79-1-A, Fihrist No.1-274)

Ön Yüzü

Arka Yüzü

1300 (1884) tarihli Muharebe Altın İmtiyaz Madalyası, 23 Eylül 1917'de Padişah V.Mehmet Reşat tarafından Atatürk'e verilmiştir. Madalyanın ön yüzünde Padişah II.Abdülhamit'in saltanat arması, arka tarafında ise, "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye uğrunda fevkalâde sadakat ve şecaat (yiğitlik) ibraz edenlere mahsus madalyadır." yazılıdır. Genişliği 3.5 cm. olan yeşil-kırmızı bir şeritle göğüse takılmaktadır. Şerit üzerindeki plakada 1332 (1916) senesi eski yazıyla yazılmıştır. Çift kılıç muharebeye ait olduğunu göstermektedir.

Ön Yüzü

Arka Yüzü

Atatürk'e 30 Nisan 1915'te Padişah V.Mehmet Reşat tarafından 19 ncu Tümen Komutanı iken verilen Gümüş İmtiyaz Madalyasıdır. Ön yüzünde Padişah II.Abdülhamit'in saltanat arması, arka tarafında ise "Devlet-i Aliyye-i Osmaniye uğrunda fevkalâde sadakat ve şecaat edenlere mahsus madalyadır" yazısı ve 1300 tarihi vardır. Sarı kırmızı renkli şeritinde çapraz kılıç üstünde plaka yer almaktadır. Şerit üzerindeki plakada 1332 (1916) yılı eski yazı ile yazılıdır.

(4) Harp Madalyası :

Harp Madalyası : Padişah V. Mehmet Reşat tarafından 1914'te Birinci Dünya Harbi'yle ilgili özel olarak ihdas edilmiştir. Bu madalya fakfondan (nikel, bakır ve çinkodan oluşan gümüş görünümünde bir alaşım) olup beş şualı yıldız şeklindedir. Vişne çürüğü renginde mineli orta kısmında ay ve ayın içinde Sultan Reşat'ın El-gazilik Tuğrası ve 1333 (1917) tarihi bulunmaktadır. Arkasında Sr.Exc.M.K.P.(Mustafa Kemal Paşa) ve Almanca ithaf ile "J.H.Werner Berlin" yazıları vardır. Bu madalya Atatürk'e 11 Mayıs 1918'de Padişah VI.Mehmet (Vahdettin) tarafından verilmiştir. Göğsün sağ tarafına takılır. Bunun şeritlisi ve sırf madeni olanları da vardır.

(5) Liyakat Madalyası :

Gümüş ve Altın Liyakat Madalyaları : Osmanlı tebaasından bağlılık ve kahramanlık gösterenlere verilirdi. Padişah II.Abdülhamit'in 4 Mayıs 1881 günü emriyle ihdas edilmiştir. Bu madalyaların ön yüzünde Padişah'ın Tuğrası'yla, Saltanat Arması, arka yüzünde "Liyakat Madalyası, Sadakat ve Şecaat İbraz Edenlere Mahsustur" yazısı ve 1308 (1892) tarihi vardı. Savaş Madalyası'na 2 cm. genişliğinde, etrafı yeşil zırhlı kırmızı kevkez şerit üzerinde çifte kılıç ve 1332 (1916) tarihli bir plaka eklenmiştir. Bu madalyalar beratla verilir, göğsün sol tarafına takılırdı. Madalyaların çapı 25 mm., ağırlığı ise, gümüş olanı 6.815 gr., altın olanı da 7.617 gr.dır.

Ön Yüzü

Arka Yüzü

Atatürk'e 17 Ocak 1916'da Padişah V.Mehmet Reşat tarafından verilen Altın Liyakat Madalyasının ön yüzünde; padişah tuğrasıyla saltanat arması, arka yüzünde Osmanlıca olarak "Liyakat Madalyası, sadakat ve şecaat ibraz edenlere mahsustur" yazısı ve1308 (1891) tarihi vardır. Madalyanın 2 cm.genişliğindeki etrafı yeşil zırhlı kırmızı kevkez şeriti üzerinde çift kılıç ve 1332 (1916) tarihli bir plaka bulunmaktadır.

Ön Yüzü

Arka Yüzü

Atatürk'e Anafartalar Grup Komutanı iken 1 Eylül 1915'te padişah V.Mehmet Reşat tarafından verilmiş olan Gümüş Liyakat Madalyasıdır. Yeşil zırhlı kırmızı kevkez şeritte çift kılıç ve bir plaka üzerinde Osmanlıca olarak 1332 (1916) tarihi bulunmaktadır. Ön yüzünde II.Abdülhamit'in tuğrası ve saltanat arması, arka yüzünde "Liyakat Madalyası, sadakat ve şecaat ibraz edenlere mahsustur" yazısı ve 1308 (1891) tarihi yazılıdır.

(6) İstiklâl Madalyası :

İstiklâl Madalyası : Türk İstiklâl Harbi'nin başarıyla sonuçlanması üzerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerine ve savaş sırasında yararlılık gösterenlere verilmek üzere 4 Nisan 1921 gün ve 66 sayılı kanuna göre çıkarılan bu madalya pirinçten yapılmıştır. Ön yüzünde, üstte Ankara şehrinin, ortada T.B.M.M. Binası'nın resmi bulunmakta, bunun arkasında zafer ve barışa işaret eden güneş ışınları görülmektedir. Meclis'in sağında 23 Nisan, solunda ise 1336 (1920) tarihi yazılıdır. Meclisin altında bulunan dünya haritası bilgiyi, orak ve tırpanlar tarıma önem verileceğini, iki taraftaki meşe dalları da barışı anlatır. En altta kağnısıyla birlikte bir köylü kadını görülmektedir. Madalyanın öteki yüzünde ay yıldızla çevrilmiş olarak Misak-i Milli sınırlarını gösteren Türkiye Haritası vardır. Bu harita üzerindeki tek yıldız Ankara şehrini işaret etmekte, yıldızdan çıkan ışınlardan birisi Kars'a kadar uzanmaktadır. En altta madalyanın yapılış yılı olan 1 Teşrini Sani 1338 (1 Kasım 1922) tarihi bulunmaktadır. Çapı 35x40 mm., ağırlığı 15,55 gr.dır.

Milletvekilerine verilen madalyanın şeridi yeşil, cephede bulunanların kırmızı, cephe gerisinde çalışanların da beyazdır. Cephede görev almış milletvekillerinin madalya şeritleri yarı kırmızı, yarı yeşil renklidir. Sağ göğüs üzerinde taşınır. Medeni haklarını kaybedenlerle, cinayet suçundan hükümlü olanlar İstiklâl Madalyası'nı taşıma hakkını kullanamazlar.

30 Ocak 1929 gün ve 3579 sayılı kanun gereğince; İstiklâl Savaşı'nda (15 Mayıs 1919'dan, 9 Eylül 1922'ye kadar) milli orduda görev alan alay sancaklarına da birer İstiklâl Madalyası verilmiştir.

Ön yüzü

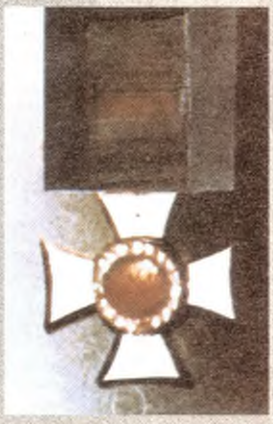
Arka yüzü

İstiklâl Madalyası oval biçimli olup kırmızı, yeşil renkli kurdelesi vardır. Pirinçten olan madalya T.B.M.M. tarafından 21 Kasım 1923 tarihinde Atatürk'e verilmiştir. Ön yüzünde üstte Ankara şehrinin, ortada T.B.M.M.binasının silüeti bulunmakta, bunun arkasında zafer ve barışa işaret eden güneş ışınları görülmektedir. Meclis'in sağında 23 Nisan, solunda ise 1336 (1920) tarihi yazılıdır. Meclis'in altında bulunan dünya haritası bilgiyi, orak ve tırpanlar tarıma önem verileceğini, iki taraftaki meşe dalları ise barışı anlatır. En altta kağnısıyla köylü kadını tasviri yer almaktadır. Arka yüzünde ay-yıldızla çevrilmiş olarak Misak-ı Milli sınırlarını gösteren Türkiye haritası ve en altta madalyanın yapılış yılı olan 1 Teşrin-i Sani (Ekim)1338 (1922) tarihi yazılıdır.

b. Atatürk'e Yabancı Devletler Tarafından Verilen Nişan ve Madalyalar :

Atatürk'e 11 Mart 1914'te Fransa Devleti'nce verilen Şövalye Rütbesinden Legion d'honneur Nişanı.

Atatürk'e 23 Mart 1915'te Bulgar Devleti'nce verilen Sen Aleksandr Nişanı'nın Komandör Rütbesi.

Atatürk'e Birinci Dünya Harbi'ndeki , özellikle Çanakkale Muharebeleri'ndeki Üstün Başarıları nedeniyle 28 Aralık 1915'te Alman Devleti'nce verilen Demir Salip Nişanı

9 Eylül 1917'de Verilen Birinci ve İkinci Demir Salip Nişanları

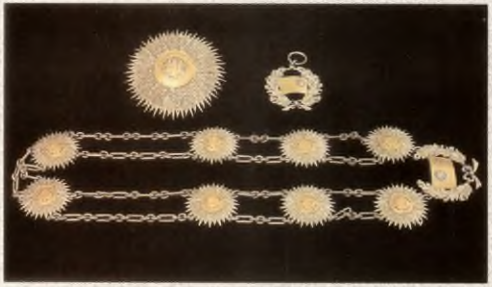
Birinci Dünya Harbi'ndeki Üstün Başarıları nedeniyle 19 Şubat 1918'de Alman Devleti'nce verilen Birinci Rütbeden Kılıçlı Kron dö Prus Nişanı.

Avusturya-Macaristan Hükümeti tarafından 27 Temmuz 1916'da Atatürk'e verilen Üçüncü Rütbeden Muharebe Liyakat Madalyasıdır. Kırmızı beyaz çizgili bir kurdeleye bağlı, kırmızı beyaz renkli mineden haç şeklindedir. Ortası yuvarlak beyaz mine olup üzerinde "Ver Dienst" yazılıdır. Arka yüzü tamamen beyaz mine kaplı olup, haçın kollarını birbirine bağlayan metalden çelenk vardır.

9 Eylül 1917'de verilen İkinci Rütbeden Harp Alâmeti Askeri Liyakat Madalyası

Afgan Kralı Amanullah Han tarafından 27 Mart 1923 tarihinde Atatürk'e verilmiştir. Yuvarlak biçimli gümüş nişanın kenarları şua biçiminde sivri yapılmıştır. Altın kaplama olan orta kısmında bir bina motifi yer alır. Binanın her iki yanında bayrak, alt kısmında çift kılıç kabartması işlenmiştir.

Hamaili şemsesinde de nişanla aynı modelde çift zincirle tutturulmuş sekiz parça vardır. Bu parçaları birleştiren meşe dalları arasındaki üst yüzü bombeli plakanın üzerinde güneş kursu motifi yer alır. Bu plakayla aynı modelde yapılmış, halkalı bir parça daha bulunmaktadır. Alüyülâla Nişanıdır.

ATATÜRK'ÜN ALDIĞI NİŞAN VE MADALYALARA AİT OSMANLICA KAYITLAR

25 ARALIK 1906	:	Beşinci Mecidiye Nişanı
06 KASIM 1913	:	Bingazi Muharebesindeki Liyakatına Mebni 2 Sene Kıdem ve 4 ncü Dereceden Osmani Nişanı
11 MART 1914	:	Fransa Hükümeti Tarafından Verilen Şövalye Rütbesinden Löjyundönün Nişanının Kabulü İradesi
29 KASIM 1914	:	2 Sene Kıdem Zammı verilmesi
01 ŞUBAT 1915	:	Tebdilen 3 ncü Dereceden Osmani Nişanı
15 TEMMUZ 1915	:	Tarihli Tahrirata Bağlı İftara Nazaran Harp Madalyası
01 EYLÜL 1915	:	Muharebe Gümüş Liyakat Madalyası
28 ARALIK 1915	:	Demir Salib Nişanıyla Taltifi Heyet-i İmlaca Tezkerelerinden Anlaşılmıştır
17 OCAK 1916	:	Muharebe Altın Liyakat Madalyası
13 MART 1916	:	Anafartalar Muharebesinden Dolayı 2 Sene Seferi Kıdem Zammı
01 NİSAN 1916	:	Bir Sene Kıdem (Mirlivalığa Terfi)
12 ARALIK 1916	:	Yeniden 2 nci Dereceden Mecidi
24 ARALIK 1916	:	Bir Sene Seferi Kıdem
24 ARALIK 1916	:	Avusturya Muharebatı 3 ncü Dereceden Macariye Liyakat Madalyası
24 ARALIK 1916	:	Avusturya-Macaristan 2 nci Rütbeden Harp Alakalı Liyakat-ı Askeriye Salib Nişanı, Alman Hükümetinin 1 ve 2 nci Demir Salib Nişanı
19 MART 1917	:	Tebdilen 2 nci Dereceden Osmani Nişanı
23 EYLÜL 1917	:	Muharebe Altın İmtiyaz Madalyası
16 ARALIK 1917	:	Tebdilen 1 nci Dereceden Kılınçlı Mecidi
19 ŞUBAT 1918	:	1 nci Dereceden Alman Kuron Dö Prus Nişanı
21 KASIM 1923	:	Kırmızı Yeşil Şeritli İstiklâl Madalyası

باشا هنرکی

معاملات سائره سے

احوال متعلقہ	نیز بلحاظ اسم	ماذون شخص	تفاصیل	تحریر کنندہ

ارسالی

احوال واقعہ فی	مقدمہ ماتحت مقدمہ یا	بیلنگی اسٹامپ	آمد مقدمہ پیش		طالبگی سلسلہ
			تاریخ	نمبر	

حکم تفاصیل

اضافہ	ارسال مقدمہ پیش				نیز مقدمہ پیش			تحریر کنندہ
	سند کا نمبر (۱)	تاریخ سند (۲)	نام عہدہ (۳)	انتظام پیش (۴)	تفاصیل مقدمہ (۵)	تاریخ پیشی (۶)	انتظام پیش (۷)	

II nci Ordu Komutanı Tümg. Mustafa Kemal

3. ATATÜRK'ÜN RÜTBE TERFİLERİNE AİT OSMANLICA KÜNYE DEFTERİ BİLGİLERİ

İSİM	: GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞA HAZRETLERİ	**YÜZBAŞI**	: 29 ARALIK 1904
BABA ADI	: ALİ RIZA	**KOLAĞASI (KD.YÜZBAŞI)**	: 20 HAZİRAN 1907
SİCİL NO	: 317-P.8 (1901-P.8)	**BİNBAŞI**	: 27 KASIM 1911
D.TARİHİ	: 1881	**KAYMAKAM (YARBAY)**	: 01 MART 1914
DUHULÜ	: 1 MART 1315 (13 MART 1899)	**MİRALAY (ALBAY)**	: 01 HAZİRAN 1915
NASBI	: 19 EYLÜL 1337 (19 EYLÜL 1921)	**MİRLİVA (TUĞGENERAL)**	: 01 NİSAN 1916
		MÜŞİR (MAREŞAL)	: 19 EYLÜL 1921
		REİS-İ CUMHUR (CUMHURBAŞKANI)	: 30 EKİM 1923

غازی مصطفی کمال

صورت نمره (۱)

کتیبه سی

آمر اولدیغی اردو یا فرقه نك اسمی ممکنی	غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلری یه عائد رضا
کیلومتر مربع وصفتی	۲۲۷ - ۸ پیاده ۵
تولدی	
وفاتی	۱ : مارت : ۲۲۵
نعشی	

نظر قران

صلب		نامشروعلردن	۲۲۹ : سلطه : ۲۲
معدوم اولدقلری حالده		میتولری	۲۲۹ : مارت : ۲۹
معلولری		برلولری	۲۲۹ : مارت : ۲۹
جرحلری	۲۹ : کانون اول : ۲۲۷	قرینی	
اولدوقلری یرلرك اسملری	۱۷ : هزران : ۲۲۷	یرلری طوپراغه	
شهادتلری	۱۲ : تشرین اول : ۲۲۷	منیه	۲۲۹ : مارت : ۲۹

جهات مأسوریتی

سعدده جهه اوغرامیوب وصحتده بر یکی وظائفنده دوامله منصفانه وظیفه سنی ایفا ایلدیکی [۳۲۴ سنه سی مبارکسنه قدر]	جهه اوزره بر یکی وظائفنده دوامله منصفانه وظیفه سنی ایفا ایلدیکی			۳۲۴ سنه سی مبارکه سنده جهه کوره ترفی مأموریتنده و مه نداری و جوانه لیاقتی منصفانه
	بر نامه و تبلیغاتی حربیه نده	بالفعل حربنده	حرب عمومیده	جهه سنده بکیوب	
یونانی قوالنامی					
بکباشی					
نامعلوم					
رادیو					
برلوا					
مشیر یکی عهود					

10 KASIM

SEVİNCİMİZ BURUKLAŞTI ANSIZIN
AYLARDAN BİR ON KASIM SABAHI
BOYDAN BOYA KARANLIKTI EVREN
TÜM BAYRAKLAR YARIYA İNMİŞ YURTTA
ULUSÇA AĞLAMAKLI ÇOCUKLAR GİBİYDİK
YÜREĞİMİZDE DERİN YASI ATATÜRK'ÜN
BAĞRIMIZA TAŞ BASMIŞTIK

BAŞTANBAŞA YİĞİTLİKTİ YAŞAMIN
GÖZLERİNDE ÇAKMAK ÇAKMAK IŞIKLAR
UĞRUNA CANIMIZI ADADIĞIMIZ
HALKÇI İNSAN DEVRİMLER USTASI
YOKLUĞUN BİR DAĞ GİBİ İÇİMİZDE
BUNUN İÇİN ÖZLÜYORUZ SENİ
GEÇMİŞ YILLARDAN DAHA ÇOK
HER ON KASIM SABAHI.

İlter VEZİROĞLU

YANINIZDAYIM

TOPRAĞI İŞLEYEN MOTORUN SESİNDEYİM
GÖKLERİ YIRTAN KANAT GÜRÜLTÜSÜNDEYİM
BENİ ÖLDÜ SANMAYIN,
NERDE HAMLENİZ VARSA
MİLLETİMİN YÜZÜNÜ GÜLDÜREN,
BİLİN Kİ ORADA BEN VARIM.
SİZLERİ TOPRAĞIMDAN
SİZLER KADAR DUYARIM.

İLİM IŞIĞINDA, SANATIN GÜZELLİĞİNDE
YÜRÜYENLERLE BERABER RUHUN
MEVSİMLER ZAMANLAR ÜSTÜNDE
BİZİMLE, HER ZAMAN BİZİMLE; GÜZEL, AYDINLIK
İŞTE BÖYLE TANIDIK SENİ ATAM; İZİNDEN AYRILMADIK.

Türkân İLDENİZ

9 ncu Ordu Müfettişi Tümg. Mustafa Kemal

ON KASIM

BİR KARTAL UÇURDUM ŞÖYLE YÜCEDEN!
ON KASIM SABAHI DOLMABAHÇE'DEN,
BİR DAHA KONASI DEĞİL...

GEÇTİĞİ YERDE GERÇİ YOK TAK'LAR,
DÜNYACA YARIYA İNMİŞ BAYRAKLAR,
BİR DÜNYA YASI BU, TÜRK YASI DEĞİL!..

SARARAN MEVSİMLE, KARARIR YASIM,
SIZLATIR KALBİMİ, HER YIL ON KASIM,
HİÇ KİMSE BEN KADAR YANASI DEĞİL!..

BİR KARTAL UÇURDUM ŞÖYLE YÜCEDEN,
ON KASIM SABAHI DOLMABAHÇE'DEN,
BİR DAHA KONASI DEĞİL...

Rıza Polat AKKOYUNLU

4. ATATÜRK'ÜN ASKERLİK HAYATINA AİT OSMANLICA KAYITLAR

11 OCAK 1904	:	Kurmay Başkanı (Erkan-ı Harbiye) Yüzbaşı Olarak Neşetle Atik Ordu
20 HAZİRAN 1907	:	Nasbı (Kolağası-Yarbay)
20 HAZİRAN 1907	:	Eski 3 ncü Orduya Nakli
22 HAZİRAN 1908	:	3 ncü Ordu Redif, 11 nci Fırka Selanik Kurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiyesine)
05 KASIM 1909	:	3 ncü Ordu Kurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiyesine)
06 EYLÜL 1910	:	3 ncü Ordu Zabıtan Talimgah Komutanlığı'na
19 EKİM 1910	:	Tekrar 3 ncü Ordu Kurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiyesine)
31 AĞUSTOS 1911	:	Genelkurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiye Umumiye)
27 EYLÜL 1911	:	5 nci Kolordu Kurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiyesine)
27 KASIM 1911	:	Genelkurmay Başkanlığı'na (Erkan-ı Harbiye Umumiye)
27 EKİM 1913	:	Sofya Ataşeliğine
11 OCAK 1914	:	Sofya, Belgrad, Çetine Ataşeliğine
04 AĞUSTOS 1914	:	Sırbistan Ataşeliğine

YUNAN VE İTALYAN HARPLERİNDE

01 OCAK 1912	:	Bingazi – Derne Şark Gönüllü Komutanlığı
11 MART 1912	:	Derne Komutanlığı

1 NCİ DÜNYA SAVAŞINDA

28 TEMMUZ 1915	:	15 nci Kolordu Komutanlığı'na
19 AĞUSTOS 1915	:	16 ncı Kolordu Komutanlığı'na
5 TEMMUZ 1917	:	7 nci Ordu Komutanlığı'na
09 EKİM 1917	:	Becayişen 2 nci Ordu Komutanlığı'na
07 ARALIK 1917	:	Veliaht-ı Saltanat Refakatlarında Alman Karargahı Umumiyesine
07 AĞUSTOS 1918	:	Fahri Yaveran Mesleğine İthal

30 EKİM 1918 MONDROS MÜTAREKESİNDEN SONRAKİ MEMURİYETLER

30 NİSAN 1919	:	9 ncu Ordu Kıt'a Müfettişliği'ne
08 TEMMUZ 1919	:	Memuriyetine Hitam Verilmesi Hakkında İrade
30 EKİM 1923	:	Cumhurbaşkanı (Reis-i Cumhur)

غازی مصطفی کمال

پاشا حضرتلری

کیمیسی

اسم و رسمی و صفتی	مصطفی کمال پاشا حضرتلری یاشنده ـ صاحب
کیمیوی مروری و صفتی	۴۹۷ ـ ۸ پاره
تولدی	
رتبه‌سی	۱ : عسکرلک : ۹۷۵
نعشی	

نظرلرانی

نشانی			
بویی			
بوی رنگی	۷۹ : کاغذ رنگی	۸۱۰ : قرمزی	
ترجمه‌سی	۱۷ : طرابزون	۹۷۷ : پرچمی ترجمه	
تحریکی	۱۱ : ارناؤلق	۹۷۷ : حلیمی	

تولدی	۱۱ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		
ترفیعی	۱۹ : ۱۰ : ۹۷۵		

هیات مأمورینجه

[۲۲۹ نمره‌لی جدول مندرجاتنه باقیسی]	بالفعل خدمتده	حرب عمومیده		۲۲۹ سنه‌سی مناسبتیله سنه‌سی محرری‌نجه مأمورینجه وسائط

معاملات سائره‌سی

احوال صحیه‌سی	احوال اجتماعیه‌سی [زناشویی، اهل و عیال، اقربا، ...]	تبدیل هوا‌سی	مأذونیتی	تنظیفی	نجرپه‌سی

اوصافی

احوال واقعه‌سی	وسیلهٔ تحصیلیه	مصارف عسکریه زمره‌سی	بیلدیکی سائر لسانلر	آثار عسکریه‌سی: تألیف	آثار عسکریه‌سی: ترجمه	صحافی سلک‌لری [یاپانلرده وسائط استعمال‌لری یازیلیر]	صحه‌ده و نظیفیه و شریانیه و سفره‌ده وارلری سوء و اوارضه‌ده افتضاسی

حکم قطعی

اضافی [۱۰ دن دون]	اوصاف عسکریه‌سی [۱۰ دن دون = ۱۰]				قدرت عسکریه‌سی [۲۰ دن دون = ۲۰]				
	صلاحیت عسکریه (۵)	ذکاوت وظیفه (۴)	دوام وظیفه (۳)	انتظام سیاسی (۲)	فقده ده (۱۰)	اخلاق حمیده (۱۰)	اقدامات سائره ده (۱۰)		

صافة عدد وفاق بقيمة خمس اون به نقاشه واتام وارلى سنتى لغايت يوم ... (واقعة عايده سنده فى ٩ جمادى سنه)

مرقوم	نمره سنوى	صاحب سنتك اسم وشهرتى	حصه سهام	بيانى	بيانى	ايراد	فى	فى	تحويل سنه	حل ملحظات

شاهد الحال بقدسه

حرره اوراده بنده سنى موافق اولدقى تحريره اولندى ... سنه ... (...)

مدقق

Mustafa Kemal Atatürk

5.ATATÜRK'ÜN EMEKLİLİK DOSYASINA AİT OSMANLICA KAYITLAR

DOSYA NUMARASI	EVRAK NUMARASI	ŞUBE NUMARASI
317-8		2774194

16 TEMMUZ 1927
TAHSİS OLUNACAK MAAŞ : 5000 KURUŞ

RÜTBE : MAREŞAL GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞA HAZRETLERİ

BABA İSMİ : ALİ RIZA

MEMLEKETİ : SELANİK

DUHUL TARİHİ : 1 MART 1899

NASIP TARİHİ : 19 EYLÜL 1921

EMEKLİLİK TARİHİ : 30 HAZİRAN 1927

EMEKLİLİK SEBEBİ : TALEP VE İSTİDASI ÜZERİNE (KENDİ İSTEĞİ ÜZERİNE)

HİZMETİ :

SENE	AY	GÜN	
28	3	29	FİİLİ HİZMETİ : 1 MART 1315 (1899) : 30 HAZİRAN 1927
2	"	"	İTALYA SAVAŞI ZAMMI
1	"	"	BALKAN SAVAŞI ZAMMI
5	"	"	BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI ZAMMI
5	"	"	İSTİKLÂL SAVAŞI ZAMMI
41	3	29	
		13	TAKVİM YILI FARKI
41	3	16	
	3	16	MADDE TENZİL (İNDİRİM)
41			

MAAŞI

50 , 00	1325 (1909) VE 28 NİSAN 1330 (1914) TARİHLİ KANUNLARA TEVFİKAN : 30 HAZİRAN 1927' DEN
202 , 56	MADDE 25 NCİ FIKRA 1 NCİ GEREĞİ ZAM : 1 HAZİRAN 1930 DAN
150 , 00	MADDE 25 NCİ FIKRA 4 NCÜ GEREĞİ ZAM : 1 HAZİRAN 1930 DAN
402 , 56	YEKÛN

1. 1683 SAYILI EMEKLİLİK KANUNUNUN 70 NCİ MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANLIĞI'NDA BULUNDUĞU MÜDDETÇE YARIM OLARAK (201) LİRA (26) KURUŞ ALACAKTIR.
2. 3107 SAYILI KANUNA GÖRE MÜRACAATINI TAKİP EDEN AY BAŞINDA VERİLECEKTİR.

موظفاً محترم اولنمق تقاعده اراده بیورلمه استحصال فلنادن صفحات حیاتیه عسکریه لری کوسترمه جدر

تقاعد اراده بیورلمه تاریخی ۱۶ کانون ۹۲۷

عفی ۵۰۰۰

کتبه امکدی

| | | |

6. ATATÜRK'ÜN YAPMIŞ OLDUĞU İNKILÂPLAR:

a. Siyasi Alanda Yapılan İnkilâplar:

1) Saltanatın Kaldırılması (1 Kasım 1922).
2) Cumhuriyetin İlânı (29 Ekim 1923).
3) Halifeliğin Kaldırılması (3 Mart 1924).

b. Toplumsal Yaşamın Düzenlenmesi:

1) Şapka İktisası Hakkında Kanun (25 Kasım 1925).
2) Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Kapatılmasına ve Türbedarlıklar ile Birtakım Ünvanların Men ve İlgasına Dair Kanun (30 Kasım 1925).
3) Milletlerarası Rakamların Kabulü Hakkında Kanun (20 Mayıs 1928).
4) Milletlerarası Takvim ve Saat Hakkındaki Kanunların Kabulü (26 Aralık 1925).
5) Ölçüler Kanunu (26 Mart 1931).
6) Lâkap ve Ünvanların Kaldırıldığına Dair Kanun (26 Kasım 1934).
7) Kıyafet Kanunu (3 Aralık 1934).
8) Soyadı Kanunu (21 Haziran 1934).
9) Kadınların Medeni ve Siyasi Haklara Kavuşması
   a) Medeni Kanun'la sağlanan haklar (17 Şubat 1926),
   b) Belediye seçimlerinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıyan kanunun kabulü (3 Nisan 1930).
   c) Anayasada yapılan değişiklikle kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkının tanınması (5 Aralık 1934).

c. Hukuk Alanında Yapılan İnkılâplar:

1) Şeriye Mahkemelerinin Kaldırılması Yeni Mahkemeler Teşkilatının Kurulması Kanunu (8 Nisan1924).
2) Türk Medeni Kanunu (17 Şubat 1926).

d. Eğitim Öğretim Kültür Alanında Yapılan İnkılâplar:

1) Eğitim ve Öğretimin Birleştirilmesi Kanunu (3 Mart 1924).
2) Yeni Harflerin Kabulü Kanunu (1 Kasım 1928).
3) Türk Tarihi Araştırma Cemiyetinin Kuruluşu (12 Nisan 1931) Cemiyet daha sonra Türk Tarih Kurumu adını almıştır (3 Ekim 1935).
4) Türk Dili Araştırma Cemiyetinin Kuruluşu (12 Temmuz 1932)Cemiyet daha sonra Türk Dil Kurumu adını almıştır (24 Ağustos 1936).
5) İstanbul Darü'l-Fünun'un Kapatılmasına Millî Eğitim Bakanlığı'nca Yeni Bir Üniversitenin Kurulmasına Dair Kanun (31 Mayıs 1933) .İstanbul Üniversitesi 18 Kasım 1933 günü öğretime açılmıştır.

DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ

BİR SİSLİ KASIM SABAHIDIR BU;
DÜŞTÜLER YOLLARA, KIRKLAR, YEDİLER...
DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ KARDEŞİM,
GÜN DOĞMIYACAKMIŞ DEDİLER!..
BAKTIM Kİ BÜTÜN GÖKYÜZÜ BAŞTANBAŞA TENHA,
BİR KAPKARA MATEM SARIYOR MEMLEKETİ!
HER SİNEYİ BİR KAPKARA YAS DOLDURUYOR,
EV EV BACALARDAN TAŞIYORDU...
BİR SİSLİ KASIM SABAHI BAKTIM,
BAŞTANBAŞA ÖKSÜZ KOCA BİR YURT
TAŞ TAŞ DÖĞÜNÜP AĞLAŞIYORDU...
NEREDEN ÇIKTI BU FERMAN NEREDEN?
DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ KARDEŞİM;
ANSIZIN BİR KARA YEL ESTİ MEĞER PENCEREDEN,
KARIŞTI TARİHİN SAYFALARI...
TOZ DUMAN İÇİNDE ANAFARTALAR!
SAMSUN, ERZURUM, SİVAS,
BAŞ DÖNDÜRÜCÜ BİR HIZ GEÇİYOR MEMLEKETİ,
NEFESLER TIKANIYOR, ADIMLAR ŞAŞIYORDU...
BÜYÜDÜ ELLERİM, AYAKLARIM, KAFAM!
SAKARYA BOYLARINDA BİR YANIK TÜRKÜ,
AKDENİZİ GÖSTERİYOR MUSTAFAM!
KAĞNILAR MERMİ DEĞİL, İNSAN TAŞIYORDU...
" DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ " KARDEŞİM,
" GÜMÜŞ DERE DURMAZ AKAR"
BİR DERT Kİ, KEMİRİR İÇİMİZİ KASIM SABAHLARI.
BİR DERT Kİ YAKAR!
YENİ BİR BAYRAMA GİRMİŞTİ VATAN;
HER TARAF MUTLU VE HÜR...
" RABBİM YENİ BİR MUCİZE VERSİN DİYE TÜRK'Ü "
GÖNDERDİ BU DÜNYAYA MUHAKKAK ATATÜRK'Ü
BÖYLE SÖYLERDİ KESİK KOLLU DEDEM...
GÖRDÜLER DE ANALAR, BABALAR O KARA GÜNLERİ
ALLAH GÖNDERDİ GAZİYİ,
ALLAH YÜZÜMÜZE BAKMIŞ DEDİLER.
AMA BİR GÜN,
BİR SİSLİ KASIM SABAHI,
DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ KARDEŞİM;
GÜN DOĞMIYACAKMIŞ DEDİLER!
BAKTIM Kİ BÜTÜN GÖKYÜZÜ BAŞTANBAŞA TENHA!
BİR KAPKARA MATEM SARIYOR MEMLEKETİ,
HER SİNEYİ BİR KAPKARA YAS DOLDURUYOR;
EV EV BACALARDAN TAŞIYORDU...
BİR SİSLİ KASIM SABAHI BAKTIM
HÂLÂ VURUYOR NABIZLARIMIZDA
HÂLÂ YAŞIYORDU
LÂKİN KESİLİP DİNMEDİ RUHUMDA O SANCI;
HÂLÂ O YETİM BAKIŞLARIMDA,
DONMUŞ BİR AVUÇ HATIRA KALMIŞ!
DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ KARDEŞİM,
DAĞ BAŞINI DUMAN ALMIŞ!..

Bekir Sıtkı ERDOĞAN

“Zafer "Zafer benimdir" diyebilenin, muvaffakiyet "muvaffak olacağım" diye başlayanın ve "muvaffak oldum" diyebilenindir.”

1925

İKİNCİ BÖLÜM

7. ATATÜRK'ÜN HASTALIK DÖNEMİ İLE İLGİLİ TEBLİĞLER

a. Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK'ın,
   4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN tarafından
   Ast Komutanlıklara yayımlanan mesaj.
b. Kocaeli Valisi tarafından yayımlanan İçişleri Bakanlığı'nın tebliği.
c. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.
d. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.
e. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.
f. Kocaeli Valiliği tarafından yayımlanan tebliğ.
g. Atatürk'ün manevi kızı Sabiha GÖKÇEN'in anılarından,
   Atatürk'ün hastalık dönemi.
h. Atatürk'ün hastalık öncesi kaldığı Savarona Yat Gemisi.

"Hakikati konuşmaktan korkmayınız."

1926

T: C
P. Tümen Komutanlığı
..... Ş. ..... K.
Özel : .....
Genel : .....

İzmit
/ / 93

Koca eli:

Tümen K.

I-İstanbulda bulunan büyük erkânı harbiye reisi maraşaldan alınmış şifre 4.ve 5;maddelerde aynen yazılmıştır.

2-Umum birlik ve müesseselerde teya kuz artırılacak ve her t türlü ahvalde mahalli hükümetlere yardım için tedbirli bulunulamcakt tar .

3- Ordugah tathikati için Garnizonlardan uzaklaşmış olan Birlikler gerek Garnizonlarında gerekse kendi muntıkalarında da icab eden tedbiri almaları lazımdır.

4- I.Madde: Reisi Cumhurumuz ATATÜRKÜN geçirmekte oldukları Karaciğer rahatsızlığı son zamanlarda ağırlaşmış ve sıhhi durumu bu gün resmi tebliğ ile neş edilmiştir. Bundan sonrada neşr olunacaktır. Bu vaziyet dolayısı ile Cumhuriyet Ordusunda inzibat ve teyekkuz hususlarına bir kat daha itina olunmasını ehhemmiyetle reca ederim.

5- 2.Madde: Ötede beride vukuu muhtemel bazı tezvirata karşı Ordunun mahalli Hukumete yardım için müheyya bulunması lazımdır. Bu Babta Dahiliye Vekaletinden alakardarlara tebliğat yapılmıştır.

6- 8.Tümen bu şifrenin hal edilmiş bir suretini Muh.A.K. na verecektir.

7- 8.ve23.Tüm.K. İzmit Mst.Mv. Muh.A.K. larına yazılmıştır.

8- I8-IO-938 gün ve 286 sayılıdır.

IV.Kor. K.
Korg.
A.N.Gürmen

T.C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI

21/10/938

ZATA MAHSUS

23 Tüm Komutanlığına

I - Bu gün vekiller hey'eti Dolmabağçede toplandı. Atatürkün sıhhi vaziyetinin eyiliğe doğru gitmekte olduğunu bildiren rapor muhteviyatı ile okundu. Umumi müfettiş ve valilere verilen direktifler umumi müfettiş ve valilerin idare şubeleri resmi ve millî müesseseler fırka erkan ve üyelerile daima temas ederek halkımızı tenvir etmeleri ulu şefin rahatsızlığından mütevellit yeis ve kederin tahfifine çalışılması Atatürkün kurduğu rejimin paydar ve teşkilâtı esasiye ana yasasile diğer Türk kanunları ahkâmının ve vaziyeti hazıranın muhafaza edileceğinin kendilerine temini ile takviye ve tesliye edilmeleri tasvip edildi.

2 - Bazı vatandaşlardan aldığımız telgraflarda Atatürkün rahatsızlığına hürmeten radyo neşriyatının durdurulması tavsiye edilmektedir. Böyle bir hareketin ümitsiz yeis ve yeis ifade edeceği daha evvel mütalea edilmiş milleti yeis ve mateme sevkedecek bir vaziyet çok gükür mevcut olmadığı cihetle bilhassa eyilik hissedilen bu günlerde evvelki kararın teptiline luzum görülmediğini soranlara keyfiyetin bu suretle izahı rica olunur .

3 - Dahiliye vekâletinin tebliğatı aynen yukarıya çıkarılmıştır.

4 - Mamabat her gün şehrin muhtelif yerlerine ajans haberleri de talik olunacaktır.

5 - Bilgi edinilmesini dilerim.

Kocaeli Valisi

H. Bodur

23/10/938

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI

ZATA MAHSUS

23 Tüm komutanlığına

1 - Büyük Şef Atatürkün karaciğer hastalığı seyri seyri esnasında son günlerde arız olan haller geçmiştir. Ancak Hekimlerin reylerine göre Siroz hastalığı seyrini takibetmektedir. Ve hastalık ciddidir. Hükûmet en vahim neticeler karşısında teşkilâtı esasiye kanunu ahkâmının muhafaza ve tatbik için aldığı karar ve tedbirlere devam etmektedir. Ve edecektir. Umumî müfettişlikler vilâyetlerce merkez ve mülhakatta alınan tedbirlere yapılan tertiplere devam olunacaktır. Halkımızla ve münevverlerimizle temasta Atatürkün rejimi cumhuriyet prensipleri ve teşkilâtı esasiye kanunu milletin hakimiyeti ve Türkiye büyük millet meclisinin kararlarının isabeti ve behemehal tatbik edileceği fikir ve kanaatları etrafında his ve kanaat birliği yapılması ve behemehal huzur ve sukûnun muhafaza edileceğinin telkininde devam edilmesi rica olunur.

Kocaeli Valisi

23/10/938

H. Öztekin

I
24-X-38

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI

23/10/938

ZATA MAHSUS

23 Tüm Komutanlığına

1 - Cumhuriyetin yıl dönümü için yapılan hazırlıklara devam olunacaktır . programda tadil veya tashih olunacak bir şey olursa derhal bir emirle bildirilecektir .

2 - Her sene cumhuriyet bayramında Parti tarafından tertibedilen Ziyafet, balo, müsamere ve o geceye mahsus sair eğlentiler Cumhuriyet halk partisinin kurucusu daimî ve umumî reisi Büyük Şef Atatürkün rahatsızlıkları dolayısile ve şefimize karşı sonsuz bağlılık ve minnetimizin ifade olarak bu sene verilmiyecektir. O gece halk evlerinde de hiç bir toplantı yapılmıyacaktır.

3 - Dahiliye vekâletinden alınan 23/10/938 gün ve seyyahat 55 sayılı emir suretî aynen yukarıya çıkarılmıştır. Bilgi edinilmesini rica ederim.

Kocaeli Valisi

23/10/938

I
24-X-38

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI

26/IO/938

23 Tüm komutanlığına

I - Büyük Şefimiz Atatürkün sıhhatı gittikçe eyileşmekte ve kâfi derecede gıda almakta olduğu İstanbuldan tebşir edilmiştir. Arz ederim.

2 - Dahiliye vekâletinden alınan 26/IO/38 Gün ve hususî kalem I/260 sayılı yazının örneği aynen yukarıya çıkarılmıştır. Bilği edinilmesini dilerim.

3 - 23 Tüm Ko, Müstahkem mevki Ko, harp sila h ve vasıtaları ko, müddei umumiliğe, Vilâyet jan, Ko. lığına ve kazalara yazılmıştır.

Kocaeli Valisi

26 - X - 938

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI 12145

9/II/938

Zata mahsus

23 Tüm Komutanlığına

I - Ulu Şef Atatürkün sıhhı durumları tekrar ciddileşmiştir. Evvelce kararlaştırdığımız esaslar veçhile gereğinin ifasını rica ederim.

2 - 23 Tüm ve Müstahkem mevki komutanlıklarına yazılmıştır.

Kocaeli Valisi

1675

9 - XI - 38

Atatürk'ün Çalışma Odası - Dolmabahçe Sarayı / İstanbul

Atatürk'ün Yatak Odası - Dolmabahçe Sarayı / İstanbul

ATATÜRK'ÜN MANEVİ KIZI
SABİHA GÖKÇEN'İN ANILARINDAN

ATATÜRK

Atatürk'ün manevi kızı Sabiha GÖKÇEN hanımefendi Atatürk'ün ölümünden önceki Cumhuriyet Bayramı'nı ve Atatürk'ün hastalığını "Atatürk'ün İzinde Bir Ömür Böyle Geçti" isimli anılarını yazdığı kitabında ve 04.02.1999 tarihinde evinde kendisi ile yapılan söyleşide şu şekilde anlatmaktadır:

" Evet, 28 Ekim 1938 akşamı eski Cumhuriyet Bayramlarını anmadan, daha doğrusu anımsamadan edemedim... Anılarımın bir bölümünde de dile getirdiğim gibi, Cumhuriyet bayramlarını büyük bir heyecan, büyük bir coşku ile karşılardı, Atatürk. Çocuklar bile böylesine sevinemezlerdi.. Bir gece evvelinden başlardı bu sonu gelmiyecekmiş gibi görünen sevinç dönemi... Tek korkusu havanın bozması idi : **"Aman, sakın hava bozmasın Cumhuriyet Bayramında... Bu büyük bayramı, bu bize uygarlığın en büyük nimetlerini getiren halkımın bayramında hava bozmasın.. Yok yok, benim şansım iyidir bozmaz! "** derdi. O akşam mümkün olduğu kadar erken yattı ve sabah'da çok erken kalktı. Bahsettiğim gece odasına gittiğimde, eli ile oturmamı işaret etti . Uzun bir sessizlik anından sonra;

- Yarın bayram, değil mi ? Gökçen dedi.
- Evet Paşam, bizim bayramımız... En büyük bayramımız...
- Dolmabahçe Sarayı epey kalabalık oldu bu yıl...
- Öyle Paşam.. Hükümet üyelerinin çoğu da buradalar... Cumhuriyet bayramını sizinle birlikte kutlayacaklar...
- Ama bu günü halkımla, halkımın içinde kutlamak isterdim! Gökçen... Beni Cumhuriyet Bayramında halkımdan uzak tutan bu hastalığa lânet ediyorum!..
- Gelecek bayram...
Eliyle susmamı işaret etti:
- Bana, gelecek bayramdan bahsetme!... Hatta gelecek aydan da!... Ekim ayını çıkarabilsem bile Kasım ayını çıkarabileceğimi hiç sanmıyorum!..

Atatürk ve ilk kadın savaş pilotumuz Sabiha Gökçen hanımefendi görev gezisinde

Ağlamamak, hıçkıra hıçkıra ağlamamak, boynuna sarılmamak için güç tutuyordum kendimi:

"Paşam!..." dedim, sesimdeki ıstırabı belli etmemeğe çalışarak; "Siz daha çok bayramlar bizimle, halkınızla birlikte olacaksınız.."

Başını " hayır!" anlamına gelen bir şekilde iki yana salladıktan sonra, gözlerini karşı taraftaki yeşilliklerle dolu tabloya dikti.

Ertesi sabah, yani **29 Ekim 1938** sabahı bütün gayretine karşın kalkamadı yatağından.. Beni görür görmez ilk sözü şu oldu:"**Bugün bayram!**..."

Yüzü her zamankinden daha solgundu.Elleri balmumu rengini almıştı. Gözlerinin etrafındaki mor halkalar derin birer kuyuyu andırıyorlardı. Mavilikler denizi olan gözleri sanki lâciverte dönüşmüş gibiydi.. Akşama doğru gençler yine vapurları doldurarak tıpkı onun son 30 Ağustos'unda olduğu gibi, Dolmabahçe Sarayı'nın önüne gelmişlerdi. Ata'yı görmek istiyorlardı.. Coşmuşlardı. Tezahürattan yer gök inliyordu. Odaya Doktor Neşet Ömer Bey'le Salih Bozok girdiler. Atatürk onları yakınına çağırdı:

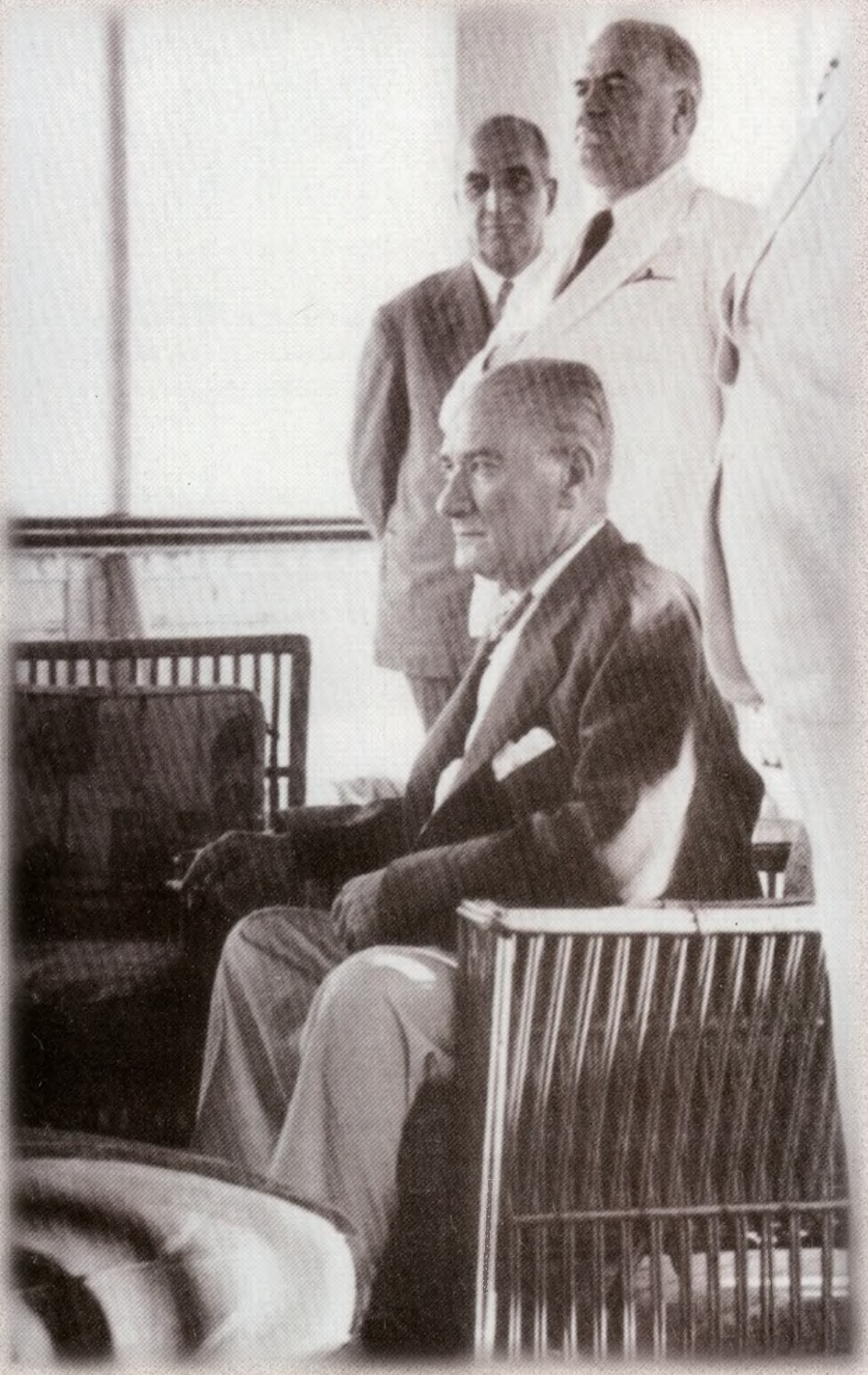
- **Duyuyor musunuz?** dedi.
- **Duyuyoruz Paşam!** dediler.
- **Bunlar bizim gençlerimiz** dedi.
- **Evet Paşam, bizim gençlerimiz** dediler.
- **Cumhuriyeti emanet ettiğimiz gençlerimiz...** dedi.
- **Evet Paşam** dediler.
- **Ne gür sesleri var... Öyle bir nesil yetişiyor ki, bu neslin heyecanı, yurt ve bayrak aşkı körletilmiyecek olursa, dünyanın en büyük en mutlu ülkesi biliniz ki Türkiye olacaktır!..** Dedi.
- **Onu körletmeye kimsenin gücü yetmiyecektir!..** dediler.
- **Ama etmek isteyenler çıkacaklardır!.. Tarihe bakınız, daima ulusların mutluluğuna, esenliğine gölge düşürecek bedbahtların çıktıklarını görürsünüz!..** dedi.
- **Fakat Paşam onlarda sizin attığınız temel var!..** dediler.
- **Bu çocukları görmek istiyorum.. Buraya kadar geldiklerine göre, onlara hiç olmazsa el sallamalıyım...** dedi.
- **Fakat...** dediler.
- **Nedir, fakat?** dedi.

Bunu çok sert bir şekilde söylemişti. Binbir güçlükle elbisesini, ayakkabılarını giydirdiler. Ben de yardım etmeye çalışıyordum. Çektiği ıstırabı tasvire imkan var mı? O, balmumu gibi olan yüzü ıstıraptan mosmor oluyor, alnından ter damlaları halının üzerine sanki yağmur gibi iniyordu. Ama vermişti kararını, O, coşkun gençliğe el sallayacaktı. Daha hayatta olduğunu, daha onlarla birlikte olduğunu, bu Cumhuriyet Bayramını onlarla birlikte kutladığını göstermek istiyordu. Cumhuriyeti emanet ettiği gençler bilmeliydiler'ki, Ata'ları amansız hastalığın pençesinde kıvranırken bile kendileriyle birliktedir, onlara destek olmaktadır.

Pencerenin önünde bir koltuk yerleştirdiler. Atatürk bu koltuğa oturdu. İşte o zaman kıyamet koptu dışarıda. O'nu gören gençler çılgınca alkışlıyorlar, bayraklarını sallıyorlardı. Görülecek bir manzaraydı. Ata'nın gözlerinde yaş vardı... Ulusunu, gençlerini buradan eli ile selâmladıktan sonra;

" Yoruldum!.. Çok çabuk yoruluyorum!... Beni lütfen yatağıma yatırınız. Onları gördüğüm için çok mutluyum..." dedi.

Ve yatağına yatırıldı."

Atatürk Savarona'da (Haziran 1938)

SAVARONA

Amerikalı zengin bir kadın tarafından Almanya'da Blohm und Woss adlı tersanede yaptırılan yat, döneminde dünyanın en büyük yatıydı. 1931 yılında denize indirildi, fakat Amerika Birleşik Devletleri hükümeti teknenin tescil edilmesi için maliyeti kadar gümrük vergisi isteyince satışa çıkartıldı.

Savarona 1 Mart 1938'de Türkiye Cumhuriyeti tarafından satın alınarak kaptan Sait ÖZEGE tarafından Türkiye'ye getirilerek Atatürk'e armağan edilmiştir. 1 Haziran'da Dolmabahçe önünde demirledi. O sıralarda sağlığı bozulmuş olan Atatürk Dolmabahçe Sarayı'nda yata çıkarak iki aya yakın bir süre bu gemide kaldı.

Atatürk'ün ölümünden sonra bir süre Cumhurbaşkanlığı yatı olarak kullanıldı. Temmuz 1951'de Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na devredildi ve eğitim gemisi olarak kullanılmaya başlandı. İçindeki Atatürk'e ait eşyalar İstanbul Deniz Müzesinde " Savarona Odası " adlı bölümünde korumaya alındı.

1979'da bilinmeyen bir nedenle çıkan yangın sonunda ağır hasar gördü ve hizmet dışı kaldı. Haziran 1989'da Türk ve Japon firmalarının oluşturduğu bir ortaklığa turistik amaçlı kullanım için 49 yıllığına kiralandıysa da İstanbul 9 ncu İdare Mahkemesi Kasım 1989'da yürütmeyi durdurma kararı aldı.

Atatürk'ün Savarona Gemisindeki Çalışma Odası

Atatürk'ün Savarona Gemisinde Hastalığı Döneminde Kaldığı Oda.

"İnsanlar daima yüksek, necip ve mukaddes hedeflere yürümelidirler. Bu tarzı harekettir ki insan olanın vicdanını, dimağını, bütün mefhumu insanisini tatmin eder. Bu tarzda yürüyenler ne kadar büyük fedâkarlık yaparlarsa o kadar yükselirler ve bu tarzı hareket mutlaka açık olur."

1926

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

8. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ İLE İLGİLİ TAMİMLER

a. Atatürk'e Ait Ölüm Raporu
b. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
c. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
d. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
e. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın yayımladığı tebliğ.
f. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın yayımladığı tebliğ.
g. Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi ÇAKMAK'm yayımladığı tebliğ.
h. 4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN'm yayımladığı telgraf.

"İnsanlar ferdi olarak çalışırlarsa muvaffak olamazlar."

1923

TÜRKİYE

RİYASETİCÜMHUR

UMUMİ KATİPLİĞİ

Reisi cumhur Atatürkün
umumi hallerindeki vehamet,
dün gece saat 24 de neşir
edilen tebliğden sonra her an
artarak bu gün, 10 ikinci
teşrin 1938 perşembe sabahı
saat dokuzu beş geçe Büyük
Şefimiz derin koma içinde
ebedi hayat etmişlerdir.

10. İkinci teşrin 1938

S. Akil Muhtar Özden
Nihat Reşat Belger
Dr. H. Bilen
D. Kâzım Ş. Bark
S. Hamit Kıraz

S. Neşet Ömer Irdelp
S. Ulunay
Dr. Suavi Lester
Mim Kemal Öke
Dr. H. Alatas

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI

10/II/938

23 Tüm komutanlığına

ZATA MAHSUS

1 - Dahiliye vekâletinden aldığım malûmat ve direktifi arzediyorum.

2 - Ulu Şef Atatürk bu gün saat (9 Zu 5) geçe maalesef irtihal buyurmuşlardır.

3 - Bu acı; büyük sekinet ve vekarla karşılanacak, milletin kederi, hüznü, elemi, layık olduğu veçhile izhar olunacak, fakat halkımızı yeis ve ümitsizliğe düşürmemeğe itina olunacaktır.

4 - Atatürk: inkilabı tam olarak yaratmış ve her türlü vasıtalarla takviye ve ikmal etmiştir.

5 - Vatanın istiklâl ve ikbalini milletin refah ve saadetini temin eden inkilap ve Cumhuriyet, Atatürkün kurduğu esaslar dairesinde devam edecektir.

6 - Atatürkün en büyük eseri Cumhuriyet ve en mukaddes vasiyeti teşkilâtı esasiye kanunudur. Milletin arzu ve iradesi bu esasların muhafazasına amildir. Milletin kuvveti ve hükümet teşkilâtının selâhiyet ve istikrarı inkilap ve cumhuriyet esaslarını normal yollarda yürütmeğe kâfidir.

7 - Atatürkün kurduğu rejim milletin iradesile milletin kendi kendini idaresidir. Türkiye büyük millet meclisinin kararları milletin iradesinin tam ifadesidir. Onun vereceği karar herkesce mutlaka olacak ve behemehâl tatbik edilecektir. Bilvesile saygılarımı sunarım.

8 - Tüm, Müstahkem mevki, harp silâhları ve vasıtaları komutanlıklarına ve deniz fabrikaları umum müdürlüğüne, jandarma mıntıka komutanlığına yazılmıştır.

Kocaeli Valisi

H. Ozkan

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasi Şube Şefliği
SAYI 12962

10/II/38

23 Tüm komutanlığına

I - Hükûmetin Tebliği aynen ikinci maddededir.

2 - Müdavi ve müşavir tabiblerinin neşredilen son raporu Atatürkün dünya'ya gözlerini kapadığını bildirmektedir. Bu acı hadise ile Türk Vatanı büyük yapıcısını Türk milleti ulu Şefini insanlık büyük evladını kaybetti. Milletimize içimiz yanarak bu tarife sığmaz ziyandan dolayı en derin taziyetlerimizi sunarız. Kederlerimizin teselisini ancak ve ancak onun büyük eserine bağlılıkta ve aziz Vatanımızın hizmetinde ararız. Şurasını da her şeyden evvel beyan etmeliyizki ölmez olan onun bu büyük eseri Cumhuriyet Türkiyesinden hükûmetimiz içinde bulunduğumuz bu mühim anda bu güne kadar olduğu gibi dikkatle vazife başında dır. Müesses olan nizamı ve vaziyeti idâme hususunda büyük Türk milletinin hükûmetile tek vucut olarak teyit ve temin edeceğine şüphe yoktur. Teşkilâtı esasiye kanununun 33 cü maddesi mucibince büyük Türk millet meclisi reisi Abdülhalik Renda Reisi Cumhur vekâleti vazifesini deruhte etmişlerdir. Yine teşkilâtı esasiye kanununun 34 cü maddesi mucibince büyük millet meclisi derhal yeni Reisi cumhuru intihabedecektir. Türkiyenin en büyük makamına teşkilâtı esasiye kanununa göre gelecek olan zatın etrafında hükûmetile şanlı ordusu ile ve bütün kudret ve kuvvetile Türk milleti sarsılmaz bir varlık olarak toplanacak ve Yükselmesine de devam edecektir. Bu gün ayrılığına ağladığımız büyük Şefimiz Atatürk her vakıt Türk milletine güvendi. Eserlerini bu güvenle yaptı. İdâmesi esbabının istikmal ederek güvenle büyük milletimize bıraktı. Ebedi Türk milleti onun eserlerini ebediyetle yaşatacaktır. Türk gençliği onun kıymetli vediası olan Türkiye Cumhuriyetini daima koruyacak ve onun izinde yürüyecektir. Kemal Atatürk Türkün tarihinde ve gönlünde daima yaşayacaktır. 3 - Dahiliye vekâletinden alınan 10/II/38 gün ve Em.I. 58149 sayılı emir aynen yukarıya çıkarılmıştır. Bilgi edinilmesini arz ederim.

Kazalara, 23 tüm, Müstahkem mevki, Jandarma mıntıka komutanlığına, vilâyet jandarma komutanlığına, harp silah ve vasıtalarıkomutanlığına ve deniz fabrikaları umum müdürlüğüne yazılmıştır. Kocaeli Valisi

H. Özkoç

T. C.
KONYA VİLÂYETİ
ŞİFRE BÜROSU
SAYI
1485 Em.

Suret

1 - Ulu Şefimiz Atatürk bu gün 10/11/938 saat 9,5 de maatteessüf irtihal buyurmuşlardır. Bu hususta hükümetin resmî tebliği ve doktorların raporları şimdi neşredilecektir.

2 - İntizam ve sükûnun muhafazası için verilen direktifler dairesinde muamele ifası hadise ve cereyanlardan merkezin daima haberdar edilmesi.

3 - Yapılacak matem merasimi için ayrıca talimat verilecektir.

4 - Bayrak çekilmesi mutad olan mevkilerde bayrakların derhal yarıya indirilmesi.

V . Kor Komutanlığına

Dahiliye vekâletinin 10/11/938 gün 5813 8 sayılı kapalı telgrafnamesi sureti yukarıya çıkarıldı. Derin teessürlerimle arzederim. 10/11/938 Vali

Em.Md.V

Konya
10/2.Teş/938

T. C.
V. Kor. K. lığı
Kur. Bşk. lığı
Ş. I. KB.2.
Sayı: 459

Kor. çubelleme

34

Aceledir.

1-Ulu Atamızın ölümü dolayısile Hükumetin neşir ettiği Beyanname aynen ikinici maddededir.Bütün subay ve erata tebliğını dilerim.

2-Müdavi ve müşavir tabiblerin neşir edilen son raporu Ata Türkün dünyaya gözlerini kapadığı bildirmektedir.Bu acı hadise Büyük Türk vatanı büyük yapıcısını türk milleti ulu şefini insanlık büyük evladını gaip etti.milletimize içimiz yanarak bu tarihe sığmayan ziyanından dolayı en derin taziyetlerimizi sunar ız Kederlerimizin tesellisini ancak ve ancak onun büyük eserine bağlılıkta ve aziz vatanımızin hizmetinde ararız.Şu rasınıda her şeyden evvel beyan eylemeliyiz ki ölmez olan onun büyük eseri Cümhuriyet türkiyesidir.Hükumetimiz bulunduğumuz bu mühim anda Bugüne kadar olduğu gibi dikkatle vazife başındadır.Müesses olan nizam ve vaziyeti idame hususunda büyük türk milletinin hükumetile Tek vücut olarak teyit ve temin edeceğine şüphe yoktur.Teşkilatı esasiye kanunun 33.ci maddesi mucibince büyük millet meclisi reisi Abdülhalik Renda Reisi Cümhur vekaleti vazifesini deruhte etmiştir.yine teşkilâtı esasiye kanununun 34.ci maddesi mucibince Büyük millet meclisi derhal yeni Reisi Cümhuru intihap edecektir. Türkiyenin en büyük makamına teşkilatı esasiye kanununa göre geçecek olan zatın etrafında Hükumetile şanlı Ordusile ve Bütün kuvvetü Kudret ve kuvvetile Türk milleti sarsılmaz bir varlık olarak toplanacak ve yükselmesine devam edecektir.Bu gün ayrıldığına agladığımız büyük şefimiz Ata Türk Türk milletine gövendi eserlerini bu gövenle yaptı.idamesi esbabınıda istikmâl ederek gövenle büyük milletimize bıraktı.ebedi türk milleti vediasi olan Türkiye Cümhuriyetini daima kuruyacak ve onun izinde yürüyecektir.

Baş Vekil emrile
Dahiliye vekili
Şükrü Kaya

3-I.No.lu dağıtma listesine göre yazılmıştır.

V. Kor. K.
Korg.
K.Kocaömer

Aslı gibidir.
I. Ş.MD.V.
Kur.Bnb.

T. C.
V. Kor. K.
Kurmayı
Ş. 1 Kısım 1

SAYI: [Şube 459
[Evrak ——

KONYA
10 . 2.Teş.938

Özü: ——————

5. Tem
6. Tem
13.
NK
Dş. 74

Şifre mahsustur.
Çok acildir.

17 - I.Teş.- 938 Tarih ve 1. Ş. 459 Sayılı yazıya ektir :

1 - Konya Vilâyetinin 10 - 2.Teş.- 938 Tarih ve 1485 Sayılı yazısı ile Kolorduya bildirilen Dahiliye Vekâletinin yazısı sureti 2. maddede yazılıdır. Evvelki emirde bildirilen İnzibat ve teyakkuz hususlarına dikkat edilmesini önemle dilerim .

2 - Ulu şefimiz Atatürkün bugün (10 - 2.Teş.- 938) Saa : 9 , 5 da maatteessüf irtihal buyurmuşlardır. bu hususda hükumetin resmî tebliği ve doktorların raporları şimdi neşir edilecektir.
İntizam ve sükunetin muhafazası için verilen direktifler da iresinde muamele ifası , hadise ve cereyanlardan merkezin daima haberdar edilmesi yapılacak merasim için ayrıca talimat verilecektir. Bayrak çekilmesi mutad olan yerlerde bayrakların yarıya indirilmesi

Bitişiği 3 - 2 Nu. lu listeye göre yazılmıştır.

N-Y-
A.

V. Kor. K.
Korg.
K. Kocaman

Yazılacak cevaplarda hangi şubenin hangi sayılı tahriratına cevap olduğunun yazılması rica olunur.

T. C.
V. Kor. K. lığı
Kur. Bşk. lığı
Ş. I.Ks.c.
Sayı: 459

Acele

K Onya
IO/2.Teş/938

6. Nüm K.
İş Tb.
Dağ. Tal. K. } Tel
diğerleri (Tahrirat)

1-Genelkurmay başkanlığının Orduya tamimi ikinci maddededir. Bütün subay ve erata tebliğini ve emrin büyük önemle tatbikını dilerim.

2-Büyük Türk ordusu sevkili arkadaşlarım:

Hükumetin beyannamesinden anlaşıldığı üzre Cümhuriyetımızin kurucusu olan(Ata Türk)her fani gibi gözlerini hayata kapadı.baki olan Türk vatanı ile türk milletini her teşebbüsünde muzaffer kılmak umdemızdir.Türk ordusunun vazife ve disiplin aşkı aziz vatanımızın en büyük istinatgâhı olarak yaşayacaktır.teşkilatı esasiye kanunu dairesinde teşekkül eden hükumetimiz yükselmesine devam ederken ordumuz dahili ve harici tehlikeye karşı vatanı kurtarmaktan ibaret olan vazifesini her yerde güvenilir bir kuvvet olarak taktir edileceğine eminim.bütün orduyu taziye eder hiç bir uyğunsuzluğa meydan kalmayacak surette mahalli hükumetlerin zahir olmanızı dilerim..

Orduya tamim edilmiştir.

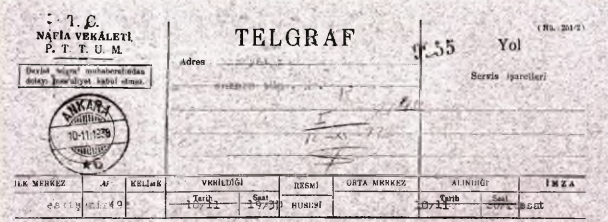
Genelkurmay Bşk.
Maraşal
Fevzi Çakmak

3-I.NO.lu listeye göre kıt'a ve müesseselere yazılmıştır.

1 Ş.

V.Kor. K.
Korg.
K.Kocaman

Aslı gibidir.
Kor.I.Ş.M.D.V.
Kur.BNB.

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı hususiyet kabul olunur.

ANKARA
10-11-1938

TELGRAF

Adres

Yol

Servis işaretleri

(No. 204/1)

İLK MERKEZ	AV	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
Sarıyer	40		10/11	17,30			10/11	20/4	

1 - genelkurmay başkanlığından telgrafla alınan emir suretini aynen ikinci maddede yazdım.bu telin haberden müteessir bulunan bütün komutan subay ve askerlerimizi temsil [illegible] istiklerin en ileri bir medeniyet ve hassasiyetle gün günden yükseltilmesini dileriz.2- büyük türk ordusu sevgili erkan-ı harbiyemiz. hükumetin buyurmasından anlaşıldığı üzere cumhuriyetimiz kurucu olan ulu türk harbiyeli gibi gazilerini hayata kopkuvvetle bağlı olan türk milletini her teşebbüsünde muzaffer kılmak emrindeyiz. türk ordusunun vazife ve disiplin eski vatanımızın yine en büyük ihtiyacımızın olarak yaşıyorlardır. teşkilatı esasiye [illegible] nunu muhafaza [illegible] ederiz.

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı hususiyet kabul olunur.

TELGRAF

Adres :

Yol

Servis işaretleri

(No. 204/1)

İLK MERKEZ	AV	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

[illegible] ordusu [illegible] ve disiplin [illegible] ve [illegible] ve [illegible] ve

Atatürk'e Son Yolculuğunda Ağlayarak Eşlik Eden Halk (1938)

Atatürk'ün Cenaze Töreninde Gözyaşlarını Tutumayan Öğrenciler (1938)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

9. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI VE KOMUTANLIKLARCA YAPILAN DÜZENLEMELER

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
b. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın yayımladığı telgraf.
c. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
d. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
e. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
f. 4 ncü Kolordu Komutanı Korg. Abdurrahman Nafiz GÜRMAN'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
g. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı Bakanlar Kurulu Kararları.
h. Kocaeli Valiliği'nin 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı İçişleri Bakanlığı'ndan alınan telgraf sureti.
ı. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
i. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
j. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kirametin KOCAMAN'ın kıt'alara yayımladığı tebliğ.
k. 5 nci Tümen Komutan Vekili Tuğbay M.Fahrettin BELEN'in kıt'alara yayımladığı tebliği.
l. Konya Valiliği'nin 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.

"Yaşamak demek faaliyet demektir."

1923

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. 1 . K. 3.
Sayı : 2955

Ankara
10 2 .Teş /1938

Öz:

Ankara Garnizon K.

Acele

İlişiği

I - Ulu Önderimiz Reisicümhur ATATÜRK'ün bütün milleti derin kederlerde bırakan vefatı münasebetile resmî binaların bayrakları hemen usulü veçhile yarıya kadar çekilecek ve geceleri de indirilmiyecektir . Mümkünse geceleri bayrağın tenvir edilmesi .

2 - bayrakların indirilmesi hakkında ayrıca emir verilecektir .

3 - 10/2 .Teş/938 gün ve Ordu dairesi 2955 sayı ile Ordu Müfettişliklerine , Kolordulara , Müstahkem mevkilere yazılmış ve Genelkurmay başkanlığına arzedilmiştir .

M. M. V.
K. Özalp

Aslı gibidir

K.
I
10 - XI - 938

8 F. Evrakına kayıt edilmiştir
Günü 11 Teşrin 1938
Numarası 3596
Şubesi

I. Ş. 2098

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı ücret alınmaz

TELGRAF

Adres:

(No. 251/1)

Yol

Servis işaretleri

[illegible]

İLK MERKEZ	AP	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat	HUSUSİ		Tarih	Saat	
						ANKARA			

[illegible]

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı ücret alınmaz

TELGRAF

Adres:

[illegible]

Yol

Servis işaretleri

[illegible]

İLK MERKEZ	AP	KELİME	VERİLDİĞİ		RESMİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI		İMZA
			Tarih	Saat	HUSUSİ		Tarih	Saat	

[illegible]

S Ü R E T

I - Atatürkün tetfin merasimi ikinci teşrinin 21 inci Pazartesi günü Ankarada yapılacaktır.

2 - Tetfin merasimine ait proğram ayrıca neşredilecektir. Şimdiden vilayetlerce yapılacak işler ve hazırlıklar aşağıdaki maddelerdedir

3 - Her vilâyetten üç kişilik bir heyet tedfin merasiminde bulunacaktır. Bu heyetin belediye, parti, ve doğrudan doğruya halk arasından birer kişi olmak üzre şimdiden hazırlanması ve ikinci teşrinin en geç 20 inci günü Ankarada bulunacak veçhile yola çıkarılmaları lazımdır. Ankarada yatacak ve yiyecek meselesi nazarı dikkate alınarak bu heyetlerin ayın 19 undan evel Ankaraya gelmeleri doğru değildir. Bu heyetlerin yol masrafları belediyelerce temin olunacaktır. Belediyelerce yapılacak , düşünülecektir. İntihap edilecek bu heyetler azalarının isimleri vekâlete bildirilecektir.

4 - Tetfin merasiminde hazır bulunacak vilâyet heyetlerini teşkil edecek azaların siyah yelek ve beyaz boyunbağı ve silindirli frak takımı olanlardan intihabı tercih edilmelidir. Frakı olmıyanlar fantazi pantalonla caket atay ve nihayet veston takımı ile gelmeleri lazımdır.

5 - Tetfin günü olan ikinci teşrinin 21 inci gününü 22 inci güne bağlayan gece , Atatürkün heykeli olan kasaba ve şehirlerde heykelin etrafında altı Oku temsilen altı meşale yakılacak ve her meşalenin önünde sabaha kadar bir süngülü asker nöbet bekleyecektir. Atatürkün büstü olan yerlerde büstün etrafında ayni surette altı meşale yakılacak fakat asker nöbet beklemeyecektir.

6 - Tetfin günü bütün dükkân, mağaza, gazino ve hususî müesseselerin kapanması şayanı arzudur. Bu, Mecburî değildir. Bu hususun telki yolu ile temini münasip olur.

7 - Tetfin günü tam saat 16 da bütün Türkiyede halkın, aziz ölünün hatırasına son bir ihtiram olmak üzre olduğu yerde üç dakika tevekkufu temin edilecektir. Bunun için saat tam 16 yı halka bildirmek tetbiri şimdiden alınmalı ve keyfiyet şimdiden sükûnetle halka anlatılmalıdır.

8 - Valiler ve kaymakamlar vazifeleri başlarında bulunacaklar ve merkezlerinden ayrılmayacaklardır. O gün her yerde şimdiye kadar olduğu gibi asayiş ve emniyetin tam ve mutlak bir surette temini için şimdiden tertibat proğramları hazırlanmalı ve bu maksatla mahallin en büyük askerî kumandanları ile de temasa geçilmelidir.

9 - Bu şifrenin alınıp anlaşıldığı derhal bildirilecektir.

173 V. Kor Komutanlığına

Dahiliye vekâletinin 13/II/938 gün ve 32427/58834 sayılı şifresi sureti yukarıya çıkarıldı. Bilgi olarak Arzolunur. 14/II/938

Vali

T. C.
KOCAELİ VİLÂYETİ
EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
Siyasî Şube Şefliği
SAYI 12184

14/II/38

İkinci

23 Tüm komutanlığına

1 - Atatürkün tetfin merasimi ikinci teşrinin yirmibirinci pazartesi günü Ankarada yapılacaktır.

2 - Tetfin günü olan ikinci teşrinin 21 inci günü 22 inci gününe bağlayan gece Atatürkün heykeli olan kasaba ve şehirlerde heykelin etrafında altı oku temsilen altı meş'ale yakılacak, her meş'alenin önünde sabaha kadar bir süngülü asker nöbet bekliyecektir.

3 - Atatürkün büstü olan yerlerde büstün etrafında aynı surette altı meş'ale yakılacak, fekat asker nöbet beklemiyecektir.

4 - Tetfin günü bütün dükkân, mağza ve hususî müesseselerin kendiliklerinden müesseselerini kapamaları temin edilecektir.

5 - Tetfin günü saat tam 16 da bütün türkiyede halkın aziz ölünün hatırasına son bir ihtiram olmak üzere olduğu yerde üç dakika tefakkufu temin edilecektir. Bütün vesaiti nakliyeler de duracaktır. Bunun için tam saat on altıyı halka bildirmek tedbirleri şimdiden alınmalı ve key fiyet şimdiden sükûnetle halka bildirilmelidir.

6 - Emniyet ve âsayiş ve intizam tam ve mutlak surette temin edilecektir.

7 - Atatürkün tetfinine dair mülhakata yapılan tebliğan örneği yukarı yazılmıştır. Malûmat hususi ile gereğinin ifasını rica ederim.

Kocaeli Valisi

I
15-XI-38

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 3031
Sayı :

Ankara
15/2. Teşrin/938

İV Kor K.

Atatürk'ün vefatları münasebetile Resmî dairelere yarıya kadar çekilen bayraklar verilen karara göre 21/1. Teşrin/938 günü nihayetine kadar kalacak yani o gün 24 de indirilecektir.

Tamim edilmiştir.

M. M. V.
K. Özalp

K. D. EVRAKI
18/11/938
Sayı 14729

S-I
18-2-Teş-938

3094
19-11-938

2-Ko
19-11-38

T. C.
IV.Kolordu Komutanlığı
Kurmayı
1 Şube 2 Kısım
Şube 1
Sayı : 284
Evrak

Eskişehir
15/ 11 / 1938

Öz :

2. mah. 23. tüm. K.

1- Atatürkün cenaze törenleri münasebetile halkın teessür veheyecanından ve askerin alayda bulunmasından istifadeye kalkışacak bazı fena kimselerin uygunsuz bir vaziyet çıkarmalarına meydan vermemek ve ya böyle bir hali olduğu yerde bastırmak için tedabir alınmak lazımdır. bu maksatla mahalli hükümetce x inzibata yardım etmek üzre istenecek asker yardımı mümkün olan genişlikte yapılmalıdır. alaya iştirak edecek birliklerin x bir bölüğünde harp fişeği bulunmalıdır. bu bölük icabında cenaze alayı komutanının emrine göre hareket eder. bu bölüğün yerini cenaze alayı K. tayin eder.bundan başka lüzumlu görülecek birliklerdede ayrıca muharebe fişengi bulundırılacaktır.

Kışlalarda behemahal nöbetci amir ve subayları ve kıtai muntazıralar bulunmalıdır .

Merkez K.ları telefonla istediği yere topluca bir kuvvet celbedebilecek tedbirleri almalıdırlar. inzibat Sb. ve erleri her vakitten ziyade vazifelerine ihtimam ve itina ile devam etmelidir.

2- M.M.V.den gelen emir sureti yukardadır . buna göre hareket edilmesini dilerim.

3- Tüm.lere ;Mst.Mv.K.Mh.A.K.yazılmıştır.

IV. Kor. K.
A. N. Gürman

18.11.938
No: 1917
18. XI. 938

Cevaplarda şubenin tarih ve numaralarının yazılması lazımdır.

Suret:

Atatürkün ölümü münasebetile yapılacak işler hakkında İcra vekilleri heyeti kararı aşağıdaki maddelerde aynen yazılmıştır.
I- Atatürkün ölümü münasebetile umumi teessürün resmi sahada tezahuru için aşağıdakai esaslere göre hareket edilmesi muvafık görülmüştür. Ankarada cenaze merasimi yapılacak olan 2I/İkinci teşrin/I938 tarihinde bütün memlekette resmi veya nim resmi mahiyeti haiz olan dairelerle mekteplerin kapanması temin edilecektir.Hususi müessesata Vilâyetler tarafından kapatmaları için ricada bulunulacak 2- Cenaze merasiminin ferdası gününe kadar bayraklar yarı olarak çekilecek eğlence yerlerinin tiyatro ve sinama bar vesaire gibi açık kalmamasınan yine aynı şekilde tevassul olunacaktır.3- Atatürkün vefatı tarihi olan IO/ikinci teşrinden itibaren bir ay zarfında hükümet memurları suvare ve akşam yemeklerine icabet etmeyecekler ve kendileride vermiyeceklerdir.4- Tesbit edilecek proğram mucibince Vilâyet ve kaza merkezlerinde cenaze merasiminin yapıldığı günü Atatürkün hatırasına ihtiram merasimi yapılacak ve halkevlerinde Büyük Önderin hayatı hakkında söylevler tertip edilecektir.Umumî müfettişlikler ve Vilâyetlere em 8.I.-59I8I sayısile yazılmıştır.

Dahiliye Vekili
Dr.Saydam

T.C.
KONYA VİLÂYETİ
MEKTUPÇU KALEMİ
SAYI
448
4462

V.İNCİ KOR KOMUTANLIĞINA

Dahiliye Vekâletinin I5/II/938 gün ve 1/59I8I sayılı tel emirlerile tebliğ buyurulan İcra Vekilleri heyetinin kararları yukarıya çıkarılarak arz olunur.
K.C.A.

I6/II/938

Vali.Y.
muavin
N.Gr. Çanka

K.G.L. ...AKI
16/II/938
14635

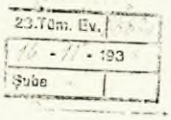
T.C.
Kocaeli Vilâyeti
Mektupçuluk Kalemi
Sayı 4084/317

16. 11. 938

23. Tüm K.

Atatürkün cenaze töreni hakkında Dahiliye Vekâletinden alınan tel benzeri ilişik olarak ve malumaten sunulduğu arzolunur.

Kocaeli Valisi

TELGRAF Sureti :

Partimizin Umumî Reisi , Türk milletinin Büyük Kurtarıcısı ve Şefi Aziz Önderimiz Atatürk'ün varlığına ve hatırasına bağımızı onun ölümü dolayısile yapılan büyük törende temin edilecek intizam ve ihtimamla göstermek ödevi karşısındayız. Bunun için şu noktalara fevkalâde dikkat edilmesini dilerim.

Dahiliye Vekâletinin yaptığı tamimlerde , cenaze töreninin zaman ve sureti icrası bildirilmiştir. Bu esasa göre Ankaradan başka bütün vilâyetler 21. İkinciteşrin. 938 pazartesi günü aşağıdaki maddelerde yazılı tedbirleri alacaklardır:

1 - Tören saat on dörtte başlayacaktır.

2 - Halk tam saat on dörtte heykel ve büst olan yerlerde bunların etrafında , olmayan yerlerde Cümhuriyet mey-

danlarında toplanmış bulunacaktır.

3 - Heykel ve büst bulunmayan meydanlarda güzel ve büyük bir kürsü üzerine ATATÜRKÜN eyi bir fotoğrafı konulacaktır. Kürsü Türk ve Parti bayrağile örtülecektir. Hiç bir siyah işaret bulundurulmayacaktır.

4 - Toplanma işi güdümlü ve intizamlı olmalıdır. Bu maksatla alâkadar ve salâhiyetli teşekküller mümessillerinden bir komisyon toplanarak , toplanma yeri tetkik edilmeli ve toplanma şeklini gösterir birer kroki yapılarak toplanmayı idare edecek kâfi miktarda memur tayin olmalı ve bunlara vazifeleri gösterilmelidir. Parti mensuplarının bu işde ödevlendirilmesi esastır.

5 - Atatürkün büyük eserini emanet ettiği Türk Gençliğine ve talebelere toplanma meydanında ön safta yer verilmelidir.

6 - Bando mevcut olan ve Şopenle Bethovenin Ml matem havalarını çalabilecek vaziyette bulunan yerlerde istiklâl marşından sonra törene bu havalarla başlanılır, bando bulunursa bu havaları çalmak imkânı olmazsa tören istiklâl marşile başlar , bando olmayan yerlerde dahi istiklâl marşı ağızdan söylenerek tören açılır ve artık bundan sonra hiç bir şey çalınmaz

7 - Tören bu suretle açıldıktan sonra her yerde üç nutuk söylenecektir. Bunları Parti mümessili belediyeden biri belediye olmayan yerlerde köy ihtiyar heyetlerinden biri ve halktan bir genç söyleyecektir. Nutuklar mahalli Parti örgütünün tasvibinden geçecektir. Bu nutuklarda ATATÜRKÜN eserleri , memlekete ve millete yaptığı büyük _____

hizmetler ve hayatı ve onun aramızdan ayrılmasile duyulan yas ve elem tebarüz ettirilecektir. Kendi nutuklarından Onuncu Yıl nutuk ve Gençliğe hitap gibi parçalar vecizelerden seçilmiş bazı kısımlar okunacaktır. Nutuklar milletin Atatürke saygı ve sevgisini ebedî olarak onun manevî varlığı ve hatırası etrafında toplanacağını bu topluluktan en büyük millî vahdet ve kudretli alacağını eserine bağını bu birlikte ebedileşeceğini söyleyerek ve nihayetinde Atatürkün eserlerine ve yaptığı inkilâplara daima artan bir imanla bağlı kalıp onları ileri götüreceklerine And içerek bitecektir.

8 - Tam saat on altıda Dahiliye Vekâletinin yaptığı tamimde zikrettiği vechile ve vasıtalarla bildirilerek üç dakikalık bir sükût ve ihtiram vakfesi yapılacaktır. Tam bu saatte sükût ve ihtiram vazifesini yapabilmek için yukarda söylenen merasim ve nutuklar ona göre tertip ve tanzim edilecektir.

9 - Üç dakikanın hitamında altı meşale derhal ateşlenir ve Atatürkün heykeli, büst ve yahut resmi önünden ihtiram geçidi başlar , bu suretle halk dağılarak merasim sona erer.

10 - Toplanma meydanına gelirken arzu edenler heykel büst veya fotografları önüne çelenk , buket veya yeşillik koyabilirler.

11 - Halkevleri 22. İkinci teşrin. 938 salı gününe kadar kapalı kalacak ve bina içinde hiç bir faaliyet yapılmayacaktır.

12 - Hareket toplantı ve merasim esnasında hiç bir siyah işaret bulunmayacaktır.

13 - Bütün bu merasime ait tafsilât , her yerin gümün ayrı ayrı vaziyet tesbit edilerek bir raporla ve mümkün olan yerlerde bu merasim intibaları fotoğraf sinema ile tesbit olunup bunlarda bilâhare basılmak üzere Parti Genel Sekreterliğine gönderilecektir. Bu hususlara edilecek dikkat Türk Milletinin bütün dünya gözü önünde intizam ve olgunluğunu göstereceğine nazaran işe fevkalâde ehemmiyet verilmesini her teferrüatına kadar alâka gösterilerek icap eden sarih emirlerin verilmesini Parti arkadaşlarımdan rica ederim.

14 - Bu tamimin derhal bütün teşkilât kademelerine ve Halkevlerine gönderilmesi, alınıp anlaşıldığının ve tamim olunduğunun telle bildirilmesi lâzımdır.

15 - Bu tamim Genel İspekterliklere, Parti İlyönkurul Başkanlıklarına gönderilmiştir. 8/1310

Dahiliye Vekili ve
C.H.P. Genel Sekreteri
Dr. Refik Saydam

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

16 2.teş 8

Kayıt Numarası 2 3079	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
Ş. ———				
Er. ———				
DOSYASI	Özü: 5. Tüm. K.			

Acele

Yazıldığı Makam:

1 - Büyük Atamızın Tedfin günü olan İkinci Teşrin 21. ci gün
nü 22. ci güne bağlayan gece, Atatürk Heykelinin etrafında altı ok t
silen hükûmetçe altı meş'ale yakılacak ve her meş'alenin önünde sabah
kadar bir süngülü Er nöbet bekleyecektir.

2 - Nöbet bekleyecek olan bu erlerin kılık kıyafeti gayet dü
gün olacak, nöbetçilerin nöbet yerinde vakur ve ciddî bir durumda bul
maları ve nöbet değiştirilmesinin bir çavuş komutasında ve usulü dair
sinde yapılmasını, gerek bu nöbetçilerin kontrolüne ve gerekse değişt
me keyfiyetine nezaret için bir Subayın memur edilmesini dilerim.

V. Kor. K.
Korg.

İlişiği

T. C.
F. Kumandanlığı

Şube ___ Kısım ___ A.
Hat: 2174 A.
Ur: ___

32. A. K.

Ankara 18/11/938

Acele

Atatürk'ün vefatları münasebetile resmi dairelere yarıya kadar çekilen bayraklar verilen kararın gözü 21/ 2.teş./938 günü ikindiye kadar kalacağından, yani o günü saat 24 de indirilecektir. M. M. vekâletinin 15/11/938 gün ve ordu dairesi 3031 sayılı buyrukları ikinci emirdendir. Gereği olunur.

S. Tüm. K.
Tümg.
K. Göle

32 Yaya A. Komutanlığı
Kaydedildi.
19.11.938
4662//1914

T . C .
V . Kor . K .
Kurmayı
I . Ş . 2 . Kb .
Sayı: 3039

Konya
18/2 . teş/938

1-9919 sayılı kararnamenin 4 . maddesine göre yapılacak "Atatürkün hatırasına ihtiram" merasiminde nöbetci subaylarından maada bütün subay ve askeri mensupların bulunması ve ayrıca Ordu evlerinde Atatürkün hatırasını taziz için toplantılar tertibi M . M . V . inden emredilmiştir .

2-Ankarada Atatürke ihtiram töreninin yapılacağı 21/2 . te 938 Pazartesi günü garnizondaki 1 maddede yazılı subaylar Saat:13,45 de Atatürk anıdının önünde bulunacaklar ve Konya mevki K . nının emrine göre hareket edeceklerdir .

3-Mevki Komutanlığınca Anıda bir çelenk konacaktır . Çelenk vaktinde Kor . D . Kd . den aldırılmalıdır . Çelenk merasim başlamadan ewel anıda konmuş bulunacaktır .

4-Ayrıca 21/2 . teş/938 günü saat 17 de yine Büyük Atatürk'ün hatırasını taziz maksadile yukarda yazılı subay ve askerî memurların tarafından Ordu evinde bir toplantı yapacaklardır . Bu toplantıda 5 . Tüm . K . V . Tugbay Fahri Belen ve 13 . A . K . Mvn . Kur . Yb . Necati Tacan ve Tümence seçilecek bir genç subay tarafından Atatürkün tecümeihali ile yüksek karekter ve meziyetleri ve başardıkları harikulâde işleri tebarüz ettiren birer hitabe verilecektir . Bu hitabeler onbeşer dakikalık bir zamana sığdırılmalıdır . Ordu evi Müdürlüğü Konferans salonunu buna göre hazırlıyacak ve Atatürkün tablosunu Alektirik ve Bayraklarla süsleyecektir .

5- Bir numarılı dağıtma listesine göre kıtalara yazılmıştır . 2 . O . emf . arz edilmiştir

V . Kor . K .
Korg .

T. C.
5 TÜMEN K.
Tümen kurmayı

KONYA
19 -11- 1938

Ş. . . Ksm.İ. V . Kor . K .
SAYI
2096/1715-0

ÇOK Aceledir

1 - 9919 sayılı kararnamenin 4.maddesine göre yapılacak (Atatürkün hatırasına ihtiram)merasiminde nöbetci subaylarından mada bütün subay ve askeri mensupların bulunması ve ayrıca ordu evlerinde Atatürkün hatırasını tâziz için toplantıların yapılması M.M.V.leti ve Kolordu komutanlığından emir edilmiştir.

2 - Bu maksatla;21/2.Teş./938 Pazertesi günü Saat 13,5 de bütün subaylar,Askeri memurlar(Nöbetciler hariç)ve askeri orta okul ile Gedikli okul (Atatürk anıtı)civarında ve ilişik krokide gösterilen yerlerini almış olacaklardır.Buradaki intizamı merkez komutanlığınca sağlanacaktır.Bu iş için merkez komutanlığının Konya polis müdüriyyeti ile temasa gelmesi lâzımdır.

3 - Anıta;Ordu adına mevki komutanlığınca bir çelenk konacaktır.Bu çelenk şifahen verdiğim talimat üzerine Tümen dâire Md.ca,Kolordu dâire müdürlüğünden alınarak merasim yerine götürülecek ve merasime başlanmadan evvel tarafımdan yerine konacaktır.

4 - 21/2.Teş./938 saat 17 de ordu evinde onbeşer dakikalık birer hitabe verilecektir.Buna merasime iştirak eden bütün subaylar iştirak edecektir.

Bunun için;Lİ.A.K.V.Kurmay yarbay Necati Tacan ile mezkur alaydan (Alayca seçilecek) en genç bir subay tavzif edilmiştir. Bu hitabelerde Atatürkün tercümei hâli,yüksek karakter ve meziyyetleri ve başarıkları hârikulâde işler tebarüz ettirilecektir.

5 - Alyafet;Giyeh çizme ve günlük kıyafettir.

6 - Topçu alayından merasime iştirak edecek piyade Tk seferi kıyafetli olacaktır.

7 - İ3.P.A.K.,TOp.5.A.K.,Merkez.K.,Askeri orta okul, Gedikli erbaş okulu,Tüm.Dş.Md.,Küçük Komuta kursu ve bilgi olarak kolordu komutanlığına arz edilmiştir.

5 . Tüm . K . V .
Tuğbay
F. Belen

[illegible] 19 2 Teş. 938
14798

3103
20-11-938

Hangi şubenin hangi tarih ve sayılı işarına cevap olduğu yazılması rica olunur.

T. C.
KONYA VİLÂYETİ
ŞİFRE BÜROSU
SAYI
177

V. Kor. Komutanlığına

Ulu Şefimiz Atatürkün vefatları dolayısıyla 2I/II/938 tarihinde saat I4 de Atatürk anıdı meydanında yapılacak olan törene askerî kıtalarım iştirâk etmiyeceğinin ve subaylarım da büyük ümiformaları ile iştirâk eyliyeceklerinin Dahiliye vekâletinden bildirildiğini ve zatı devletleri ile maiyetleri için anıt bahçesinde yer ayrılmış bulunduğunu saygılarımla arzederim.

20/II/938 Vali

No 187-93 I 20-II-938 CA.

"Asrî ve medenî idarenin bütün icabatını basit ve seri bir surette memlekette tatbik ve inkişaf ettirmek icabeder."

1924

BEŞİNCİ BÖLÜM

10. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ İLE İLGİLİ TAZİYE MESAJLARI

a. Başbakan Celâl BAYAR'ın Konya Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'a gönderdiği telgraf.
b. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'ın Başbakanlık ve Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği telgraf.
c. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'm Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği telgraf.
d. Tümen Komutanı Tümg. R. GÜRALP'ın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.
e. 9 ncu Kolordu Komutanı Korg. M.OKTAY'ın 5 nci Kolordu Komutanlığına gönderdiği taziye mesajı.
f. Harp Okulu Komutanlığı'nın 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı.
g. Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün 5 nci Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı.
h. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın Astsubay Orta Okul Komutanlığı'na gönderdiği tebliğ.
ı. 2 nci Ordu Komutanlığı'nın Konya Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği taziye mesajı.

"Hakikatleri bilen, kalbinde, vicdanında manevi ve mukaddes hazlardan başka zevk taşımayan insanlar için ne kadar yüksek olursa olsun, maddi makamların hiç bir kıymeti yoktur."

Cumhurbaşkanı Celâl Bayar Atatürk'ün Cenaze Töreninde (10 Kasım 1953)

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez

TELGRAF

Adres:

00860

Yol

Sevk ve İdare

[illegible] 150 - Ankara 02492 12/11 13/59 [illegible]

ALINDIĞI / İMZA

Tarih / Saat

HUSUSİ ANKARA

Tarih / Saat

Muhterem Atatürkün maddi hayata gözlerini yumarak buyuk milletimizin sıcak kalbinde ebedi hayata intikalinden doğan derin ve onulmez acı ile karşılıklı hazinelerimizi sunarız

Basvekil [illegible] Bayar [illegible].

14/ tamam

K. 2.154

Tel

Acele

Baş Vekâlete ve
M. M. V.

I- Ulu Şefimiz ve Büyük Baş buğumuz Ata Türkün gaip ettiğimizden ötürü bütün kolordu mensuplarının enderin kederlerini ve büyük Türk milletine ve ordusuna kolordum adına baş sağlığı dileyerek sunsuz sadaketimi arz ve teyit ederim.

2-IO/2.Teş/938 tarih ve I.Ş.459 sayılıdır.

N.G.

Kor. K.
K.Kocaman

Aslı gibidir.
Kor.I.Ş.MD.V.
Kur.Bnb.

T. C.
V. Kor. K.
Kurmayı
Ş. Kısım

SAYI: [Şube ——
[Evrak ——

KONYA
. " . 193

Özü: ——————

Şifre

Genel kurmay başkanlığına

1- Büyük baş buğumuzu göyip ettiğimizden ötürü bütün kolordu mensuplarının en derin kederlerini arz eder ve siz baş kumutanımıza ve bütün türk ordusuna ve millete baş sağlığı dilerim.

2- Bütün maiyyetimle birlikte yüksek emirleri altında her an ve aza mi fedakarlığa hazır bir halde bulunduğumu kemali sedakatle arz ve teyit ederim.

Bilgiği

3- 10/2.Teş./938 ve 469 sayılıdır

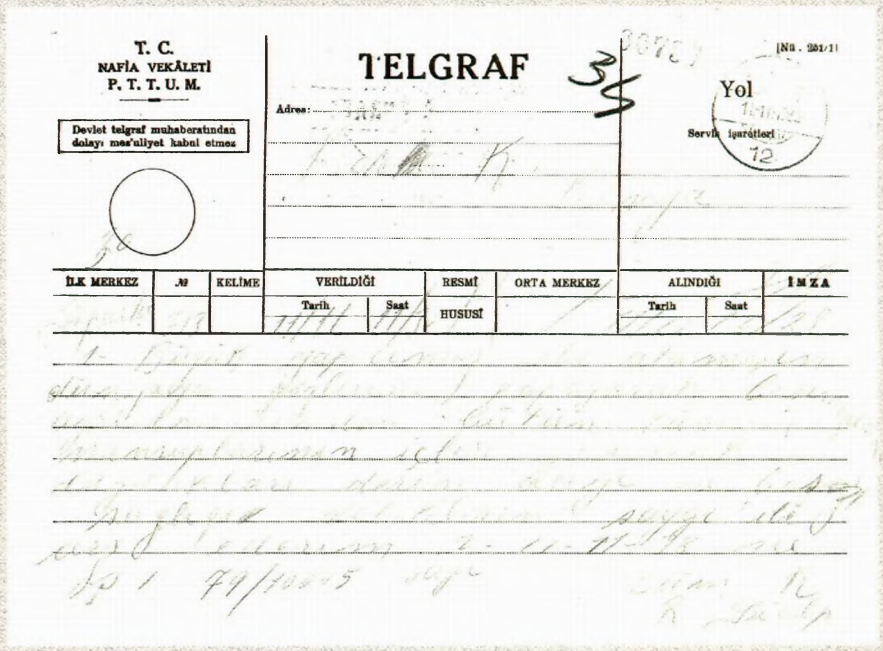
N.Y.

Kor. K.
K. Kocaman

Kapadım.
10.II.938
3. Lü.

No
453

Yazılacak cevaplarda hangi şubenin hangi sayılı tahriratına cevap olduğunun yazılması rica olunur.

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez

TELGRAF

[Nü. 251/1]

Adres:

Yol

Servis işaretleri

12

İLK MERKEZ	Aded	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

T.C.
KOR KOMUTANLIĞI
Kurmayı
2 Şube Ksm.
Şube
Sayı : 21[illegible]6
Evrak

Erzurum
11 / 11 / 193[illegible]

İlişiği 34

Öz:

konya kork.

Reisi Cumhur ve baş komutanımız Atatürk'ün [illegible] irtihali dolayisile kalbleri [illegible] tesellliyi ancak yine kendi [illegible] li [illegible] bulan 9.kolordu mensuplarının en [illegible] izharatlarla arzı taziyet etmekte olduğ[illegible] arzederim.

IX. Kolordu [illegible]
Korg.

M. Atatay

2 - Ke
32. II. 38 (K. Atay)

Cevaplarda şubenin tarih ve numaralarının ve genel No. nın yazılması lâzımdır.

T. C.
M. M. V.
H. Ö. Komutanlığı
Şube:
Sayı:

ANKARA
/ /193

İlişiği

V. 708. K

Ulu Atamızın Ufulundan dolayı çok derin teessürler içinde bulunan Okulumuzun Subay, Öğretmen, Okur ve Erlerile memurları adına sağ tasiyet ile sağ devletleri başta olmak üzere bütün Komutanlarımıza uzun ömürler dileyerek ellerinizden öperim.

Harp Okulu K.
Alb.
Hamid Doğruer

H. Doğruer

Cevaplarda Şubenin gün ve Sayısının yazılması.

T. C.
M. M. V.
Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü

Ş. :
Sayı : U.
H

Ankara
19 / 11 / 1938

Özü :

Eki :

34

V. Kor. K

Büyük Cumhurreisimiz ve Başbuğumuz ATATÜRK'ün irtihalleri dolayısile teessür ve matem içinde bulunan Askeri Fabrikalar mensupları adına ve şahsım namına taziyetlerimizi arzeder, Ulu Milletimize ve maiyetlerile yüksek şahıslarınıza uzun ömürler diler ve Ulu ATA'nın eserlerini muhafaza ve ileriye götürmede başarılar temenni ederim.

Askeri Fabrikalar Umum
Müdürü
Tümgeneral

T . C .
V . Kor . K .
Kurmayı
I.Ş.Ş.Ks.
Sayı:459
Zata mahsus

Konya
10/2 Ateş/938

Gedikli orta okul K.

1-Büyük Atatürkün gaybettiğimizi büyük esefle rimle bildiririm.

2-Ordu hükûmetin emrinde her zaman ve her yerde vazifesini en büyük sadakat ve fedakârlıkla yapacaktır.

3-Atatürkün kurduğu rejim ekadar sağlamdırki onun yetiştirdiği büyüklerimiz bu memleketi yine kendisi yaşıyormuş gibi idare edeceklerdir.

Bütün Kolordu mensuplarının manevîyatlarını kat'iyyen bozmaksızın vazifelerine büyükbir ciddiyet ve aşkla çalışmalarını büyük milletimize karşı her an şeref ve hizmet edecek bir mevkide bulunmalarını öğütler ve bütün arkadaşlarıma baş sağlığı dilerim.

4- 1 numrelu dağıtma listesine göre yazılmıştır.

V . Kor . K .
Korg.
K . Kocaman

Aslı gibidir

T.C. V.K.O. 2. ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Kelerdu K .

Konya

1-Sevgili büyük başbugumuz ve kurtarıcımız Atatürkün zıyaı ebedisinden doğan büyük millî matem içinde kalan ordunun komutan subay ve erat arkadaşlarıma ebedî teessürlerle tarziyelerimi bildirir yüce Mareşalın tebligi veçhile vazifeye devamını bildiririm.

2- 11/2.teş/938 ve 292 sayı ile Kor.lar ve Mst.Mv.K.yazılmıştır.

2 . Ordu Mf .
Org.
İzzettin Çalışlar

T . C .
V . Ker . K .
Kurmayı
I. Ş. 2.K.
Sayı:3047

Konya
15/2.teş/938

1- 2.Ordu Mf.liginin Başbugumuz Atatürkün vefatları hakkındaki taziyetlerini bildirren telgrafları sureti yukarı çıkarılmıştır.Komutan,Subay ve eratımıza tamimini dilerim.

2- Bir numarelu dağıtma listesine göre tamim edilmiştir.

V . Ker . K .
Korg.

ALTINCI BÖLÜM

11. YENİ CUMHURBAŞKANI'NIN SEÇİMİ İLE İLGİLİ TAMİMLER

a. Millî Savunma Bakanlığı'nın, Kolordu Komutanlıkları'na gönderdiği telgraf.
b. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.
c. 4 ncü Kolordu Komutanlığı'nın Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.
d. 4 ncü Kolordu Komutanlığı'nın Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.

"Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekleri tahsil hudutları ne olursa olsun en evvel ve her şeyden evvel Türkiye'nin istiklâline, kendi mülküne ve an'anatı milliyesine düşman olan bütün anasırla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Beynelmilel vaziyeti cihana göre, böyle bir cidalin istilzam eylediği anasırı ruhiye ile mücehhez olmıyan fertlere ve bu mahiyette fertlerden mürekkep cemiyetlere hayat ve istiklâl yoktur."

1922

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. 1
Sayı :

T E L

Ankara
/ / 193

Öz:

Afyonda Kolordu K.
Balikesir = K.
Çorlu = K.
Eskişehir = K.
Konya = K.
Kayseri = K.
Diyarbakır = K.
Tokat = K.
Erzurum = K.
İstanbul K.
Çanakkale Müstahkem Mevki K.
İzmir = = = K.
Ankara Garnizon K.

Acele

İlişiği

I - Bu gün Büyük Millet meclisi saat on birde toplanarak teşkilâtı esasiye kanunu mucibince yeni Cümhur reisinin intihabını yapacaktır .

İntihabın ilânını müteakıp dahilî hizmet talimatnamesi 69. maddesine göre yüzbir atım top atılacaktır . Buna göre hazırlık yapılmasını ve intihap haberi alınınca atışın yaptırılmasını rica ederim .

2 - Kolordulara , İstanbul ve Müstahkem mevki ve Ankara garnizon komutanlıklarına yazılmıştır .

3 - 11 /2.teş/938 tarih ve Ordu dairesi 2957 sayılıdır.

M. M. V.

I
11-XI-938

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mesuliyet kabul etmez.

TELGRAF

Adres :

Yol

Servis işaretleri

İLK MERKEZ | AD | KELİME | VERİLDİĞİ Tarih | Saat | RESMİ | ÜCRET | ORTA MERKEZ | ALINDIĞI Tarih | Saat | İMZA

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mesuliyet kabul etmez.

TELGRAF

Adres :

Yol

Servis işaretleri

İLK MERKEZ | AD | KELİME | VERİLDİĞİ Tarih | Saat | RESMİ | ÜCRET | ORTA MERKEZ | ALINDIĞI Tarih | Saat | İMZA

ANKARA

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Kayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
Ş. 3037 Evr. Aceledir				11/11/938

DOSYASI: 34 Özü: 5 . Tüm . K .

Yazıldığı Makam:

1-Dahili hizmet talimatnamesinin 659 . maddesi mücibince bugün yapılacak cumhur reisi seçiminin ilanını müteakip T.P.A.dan hazırlanacak bir batarya x ile (101) atım atılacaktır.Yapılacak atış için gerekli hazırlıkların yapılmasını dilerim.

2-Atış alaâttin tepesinden yapılacak ve atışa başlama zamanı ayrıca bildirilecektir.

V . Kor . K .
Korg.

İlişiği

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhabirlerinden dolayı mes'uliyet kabul olunur

TELGRAF

Adres :

Yol (56.: 25.2)

Servis işaretleri

İLK MERKEZ	No	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
eskişehir	521		11/11	13/40			11/11	14/00	

11/11/38 gun ve 1007 sayili tele ektir . 1 - M M v den olinan tel emri ikinci maddededir . aynen teblig olunur . 2 - reisi cumhur intihabi edildigi hakindeki telgraf alininca atilmasi muktazi 101 adet merasim atiginin elde mevcut merasim veya manevra bartuolarile bunlar yok ise kuvanleri mermilerinden ayri ok oaln toplarla bofors dag kudretli ile sesil bartucularile yapilmasi 3 - 11/2

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhabirlerinden dolayı mes'uliyet kabul olunur

TELGRAF

Adres :

Yol (56.: 25.2)

Servis işaretleri

İLK MERKEZ	No	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

te gun ve s 1008 sayi le 8 ve 23 tun k larina yazilmiştir +

iv kor k kor g g a n gurupu ++

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul olunmaz

TELGRAF

Yol (Nö.: 251/2)

Adres : ankara 14-17 10760

Servis işaretleri

makina başında 11.11.938

I. S
2103

tüm K

İLK MERKEZ	№	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
eskişehir	515		11/12	12/50			11/11	15/50	süreyya

1 - M M vekaletinin emirleri ikinci maddeucir intihap neticesi bildirilince dahilî hizmet talimatnamesinin altıyuz elli dokuzuncu maddesi esasına göre gereği nin yapilmasini dilerim 2- bugun buyuk millet meclisi saat onbirde toplanarak teşkilati esasiye kanunun mucebince yeni cumhur reisi intihabini yapacaktir . intihabin ilanini mutekip dahili hizmet talimatnamesi altıyuz elli dokuzuncu maddesine göre yuz bir atim top atilacaktir . buna göre nazirlik yapilmasini

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul olunmaz

TELGRAF

Yol (Nö.: 251/3)

Adres :

Servis işaretleri

İLK MERKEZ	№	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

ve intihap haberi alininca atişin yaptirilmasini reca ederim +

3 - 11/11/38 gun ve 1 s 3007 sayili tum k larine yazilmiştir ++

iv kor k korg a n gurman ++

"Gençler! cesaretimizi takviye ve idame eden sizsiniz. Siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin, vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız.

Ey yükselen yeni nesil! İstikbal sizsiniz. Cumhuriyeti biz tesis ettik; onu îlâ ve idame edecek sizsiniz."

YEDİNCİ BÖLÜM

12. MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI'NCA YAYIMLANAN CENAZE TÖREN PROGRAMI

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Tümen Komutanlığı'na gönderdiği Cenaze Programıyla ilgili tamimi.

b. Millî Savunma Bakanı Kazım F.ÖZALP'ın Cenaze Programıyla ilgili tamimi.

“Bir milletin istinat ettiği esaslar " İstiklâli tam" ve " Bilâ kayt ve şart hakimiyeti milliye" den ibarettir.”

1923

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. I-
Sayı 2990

Ankara
13 / 11 / 938

Ankara : Tümen
Komutanlığına

1 — Ata Türkün cenaze töreni hakkındaki Heyeti Vekile kararı üzerine hazırlanacak mufassal proğram ve kroki Hariciye Vekâletince bastırılmasını mutcakıp gönderilecektir. İlgili makamlar vaktile haberdar olmak ve hazırlıklarını yapabilmek için proğramın esas hatları aşağıdaki maddelerde hulâsa edilmiştir.

2 — Atatürkün cenazeleri Dolmabahçe sarayında merasim salonunda bulundurulacak ve 6 General veya Albay, Yarbay tarafından ihtiram nöbeti yapılacaktır.

3 — 19 2.Teşrin Saat 8,30 da cenaze (12) General tarafından salondan alınup Sarayın dış kapusunda bulundurulacak olan Top arabasına bindirilecektir. Bu generaller cenaze arabasının iki yanında yörüyeceklerdir.

4 — Cenaze töreni Tophane - Köprü - Eminönü - Bahçekapı - Sirkeci - Salkımsögüt yolu ile Gülhane parkı kapusundan Saray burnuna gelecektir.

5 — Saray burnunda tabut bu generaller tarafından rıhtımda bulundurulucak bir harp gemisine bindirilecek ve Yavuza nakil olunacaktır. Saray burnuna destroyer veya denizaltı gemisinin yanaşması için bir duba konacaktır.

6 — Yavuz cenazenin Dolmabahçeden hareketinden itibaren her beş dakikada bir dakika topu, Yavuza bindirilmesini müteakip (101) atım top ve buradan İzmite kadar olan mesafe dahilinde her onbeş dakikada bir top atacaktır. Bu toplara gerekli merasim hartucu temin edilmelidir.

7 — Cenaze ile beraber Ankaraya gelecek olan zevat Saray burnunda hazır bulundurulacak olan Akayın yeni vapurlarından birisine bineceklerdir.

8 — Yavuz İzmite varınca aynı suretle cenaze Mayn iskelesine çıkarılacak ve oradan yine generallar tarafından top arabasına bindirilerek istasyona götürülecek ve hususî vagonuna konacaktır.

9 — Eskişehirde cenazeyi hamil tiren geçerken bir tabur asker ve bando tarafından selâmlanacaktır. Asker ve bando K. 4 tarafından temin edilecektir. Polatlıda askerî merasim yapılmıyacaktır.

10 — Emniyet ve inzibat için ayrılacak kuvvetlerden başka olarak cenaze törenine İstanbulda bir mızraklı süvari alayı [2 : 3 bölük], bir sahra topçu taburu, bir piyade alayı ve kol nihayetinde yörümek üzere ayrıca bir piyade taburu; Ankarada bir mızraklı süvari alayı, (iki bölük) bir sahra topçu taburu, iki piyade alayı [Harbiye ve muhafız alayları] ve kol nihayetinde yürümek üzere 32 nci alaydan bir tabur katılacaktır.

11 — İstanbul komutanlığı, Akademi ve binicilik mektebi süvari bölüklerinden teşkil edeceği müretteb alaya, gerekli mızrakları süvari tümeninden vaktile celp etmelidir.

12 — Cenazenin Ankara istasyonunda 20/11/938 saat 10 da top arabasına bindirileceği zaman [101] atım ve irtesi günü 21/11/938 cenaze alayının Büyük Millet Meclisinden hareketinden medfene kadar geçen zaman zarfında her beş dakıkada bir top atılacaktır. Cenazenin defnini müteakip bir bölük asker tarafından havaya üç el fişenk atılacaktır. bu tertibatı Ankara garnizon komutanı temin edecektir.

13 — Askerî fabrikalar Umum Müdürlüğü cenazeyi hamil sandukanın bir Sahra Topu arabasına yükledilmesine mahsus (3) kızak yapdıracak ve bunlardan birinin İstanbula birinin İzmite vaktinde gönderilmesini temin edecek ve birini Ankara garnizon komutanlığına teslim edecektir.

14 — Cenaze töreninde sandukayı top arabasına bindirip indirecek (12) generalin isimleri aşağıda yazılıdır. Bu zevatın nihayet 16-2. Teşrin akşamı İstanbulda bulunacak surette sevklerini ilgili makamlardan rica ederim.

15 — İstanbul, ve Ankarada ve yolda cenaze alayına birinci ordu müfettişi Orgeneral Fahrettin Altay komuta edecektir.

16 — İkinci ve üçüncü ordu müfettişlerile 1, 4. 5, 6 ıncı Kor komutanlarının Ankarada ve 2, 3 üncü Kor komutanlarının İstanbulda cenaze törenine iştirâk etmek üzere vaktinde hareketlerini rica ederim.

17 — Ankara Orduevi Ankaraya gelecek misafir generaller için yer hazırlayacaktır.

18 — Ordu müfettişliklerine, Korlara, İzmir, Çanakkale, İzmit Müstahkem mevki K. Uumum müdürlüklere, Harp Akademisi K. Donanma K. Harp okulu K. Ankara garnizon K. ve Deniz Hava müsteşarlıklarına yazılmış Genel kurmay başkanlığına arzedilmiştir.

M. M. V.
K. Özalp

11. Tüm. K.	Tümg.	Ekrem Baydar	Bursada
4. Tüm. K.	»	M. Sabri Ertüğ	Edremit
Mu Mf.	»	Y. Ziya Ekinci	Ankara
57. Tüm. K.	»	Nuri Yamut Büyük K.	kursunda
46. Tüm. K.	»	İshak Avni Akdağ	Kırklarelinde
33. Tüm. K.	»	Osman Tufan	İstanbulda
As. Tz. Mah.	»	A. Hakkı Özgener	Ankarada
» » »	»	A. Enis Erkoçak	»
1. Tüm. K.	»	M. Zeki Erokay	Çatalcada
2. Sv. Tüm. K.	»	Kurtcebe Noyon	Lüleburgazda
61. Tüm. K.	«	Kemal Balıkesir	Tekirdağında
As. Tz. Mah.	«	İlyas	

2134

8 F. Evrakının kayıt [illegible]
Günü 15 [illegible] 38
Numarası 3644
Şubesi I

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1 Ks. 3
Sayı : 3069

Ankara
18/2. Teş./1938

Mesafenin kısalığı yönünden ATATÜRK'ün cenazesine bârem 3. dereceye kadar olan zevat 21/XI/938 saat 9 da B. M. M. binasında toplanacaklardır.

Programın 4. fasılına göre 20/XI/938 günü yapılacak olan ihtiram geçidine Ankarada bulunan her rütbedeki Subay ve Askerî memurlar iştirak edeceklerdir.

Her iki merasimde kıyafet büyük ünifor madır.

İstasyonda cenazeyi karşılayacak olan Mareşal, Orgeneraller ile Korgeneraller Meclise gelerek Meclis binasında mevki alacaklar ve teşrifat sırasile ihtiram geçidini yapacaklardır. Diğer zevat; baş taraf Ankarapalas oteli yanındaki sokağın başında olmak üzere Belvü otelinc doğru giden bu sokak içinde saat 10 da toplanmış bulunacaklardır. Ankarapalas yanında toplanmış olan Ordu mensupları yürüyüşe geçerek sayılavların geçişini müteakip tâzim geçişini yapacaklar ve Ulus meydanına doğru yürüyüşe devam ederek dağılacaklardır.

Ankara Garnizonuna tamim edilmiştir.

M. M. V.
K. Özalp

SEKİZİNCİ BÖLÜM

13. ATATÜRK'ÜN NAAŞININ İSTANBULDAN ANKARA'YA NAKLİ SIRASINDAKİ CENAZE TÖREN PROĞRAMI

a. 16 Kasım 1938 Çarşamba günü İstanbul'da yapılan proğram.
b. İstanbul'dan hareket.
c. İzmit'e varış.
d. 23 ncü Tümen Komutanı Tümg. Rüştü AKIN'ın yayımladığı İzmit' te yapılan tören programı.
e. İzmit'teki İhtiram Merasimine ait kroki.
f. Ankara'ya varış.
g. Ankara'da cenaze tören alanı krokisi.
h. Ankara'da düzenlenen cenaze töreni.
ı. Cenaze alayının teşkili.

Atatürk'ün Naaşı Dolmabahçe Sarayında

13. ATATÜRK'ÜN NAAŞININ İSTANBUL'DAN ANKARA'YA NAKLİ SIRASINDAKİ CENAZE TÖREN PROGRAMI

a. 16 Kasım 1938 Çarşamba Günü İstanbul'da Yapılan Proram:

Dolmabahçe Sarayında ATATÜRK'ün ilk defa halk temsilcilerini kabul buyurdukları, vücuda getirilen katafalk'ın bulunduğu salon kapıları 16 Kasım Çarşamba sabahı saat 10:00'dan itibaren, aşağıda belirtildiği şekilde ziyarete açık bulundurulmuştur.

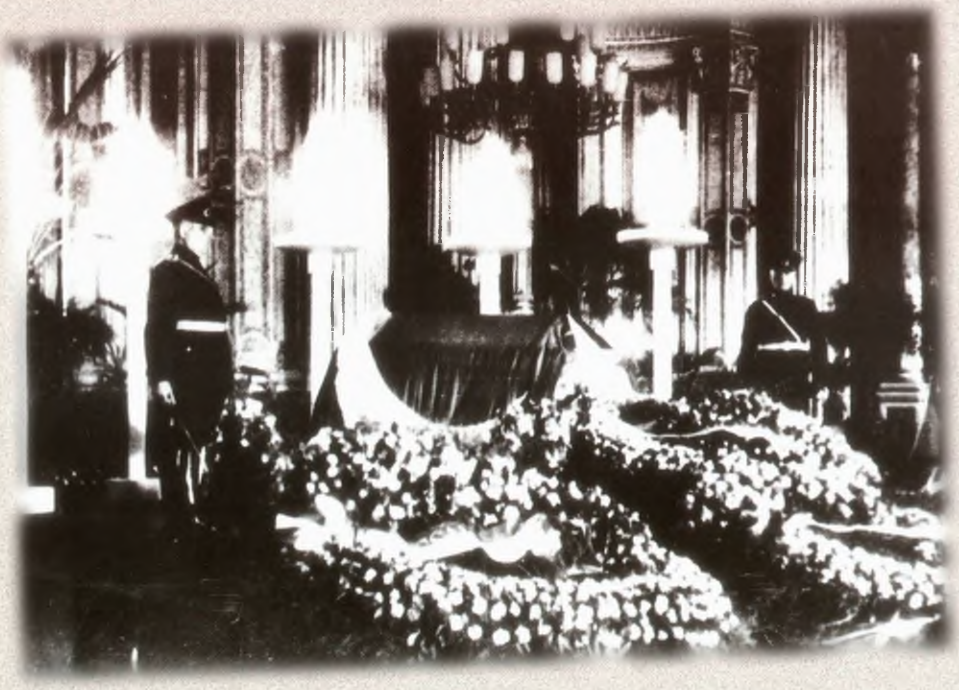
Üstü Türk sancağı ile örtülü, etrafı girland şeklinde güllerle çevrili ve altı oku temsilen yanan altı meş'alenin yanlarında kılıçları çekik olarak tazim vaziyetini almış bulunan General, Amiral, Kara, Deniz, Hava Albay ve Yarbaylarından oluşan 6 yüksek rütbeli subayın nöbet beklediği katafalk'ın önünden aşağıdaki sıraya göre saygı geçişi yapılacaktır.

(1) İstanbul vilayetinde bulunan protokole dahil askeri erkân,
(2) Protokole dahil mülkî erkân,
(3) Rektör, dekanlar ve profesörler başta olmak üzere Üniversite ve yüksek okul talebeleri,
(4) Kumandanları, öğretmenleri ve subayları başta olmak üzere Üniversite ve yüksek okul talebeleri,
(5) Halk partisi erkânı,
(6) Halkevleri idare heyetleri,
(7) Mali, ticari ve idari teşekküllerin ileri gelen erkânı,
(8) İzciler,
(9) Saat 14'den itibaren halkın geçişi, 17 Kasım ve 18 Kasım saat 10'dan başlayarak 24'e kadar saygı geçişi.

b. İstanbul'dan Hareket:

Tabut, saat 08: 30'da 12 General tarafından kaldırılarak, Dolmabahçe sarayının dış kapısı önünde bulundurulan top arabasına konulur.

(1) Tören Alayının ilerisinde yolu törene açık bulundurmak üzere, geniş safda olarak, atlı polis kıt'ası,
(2) Tören alayının başında atlı olarak tören komutanı,
(3) Mızraklı bir süvari alayı,
(4) Bir piyade taburu (bandosu önde olarak),
(5) Bir topçu taburu,
(6) Bir deniz taburu,
(7) Çelenkler,

Dolmabahçe Sarayında Subaylar Saygı Nöbetinde (1938)

Dolmabahçe Sarayında Generallerin Saygı Nöbeti (1938)

Atatürk'e ait İstiklâl Madalyasını Taşıyan Fahrettin Altay Paşa (1938)

(8) Cenazenin mevzu bulunduğu top arabası,
(9) Arabanın sağ ve sol taraflarında altışardan on iki General,
(10) ATATÜRK'ün Harp ve İstiklâl Madalyalarını taşıyan General,
(11) ATATÜRK'ün aile fertleri,
(12) Başvekil,
(13) Büyük Millet Meclisini temsilen Ankara'dan gelen heyet,
(14) İstanbul Vali ve Belediye Başkanı ile Mevkii ve Deniz Komutanları,
(15) İstanbul'da bulunan yabancı Konsoloslar,
(16) İstanbul Vilayetinin protokole mensup askeri ve mülki erkânı ile Halk partisi erkânı,
(17) Rektör, dekanlar ve profesörler başta olmak üzere Üniversite ve Yüksek Okul talebeleri,
(18) Kumandanları, öğretmenleri ve subayları başta olmak üzere Harp Akademisi,
(19) Halkevleri idare heyetleri,
(20) Mali, ticari ve idari heyetler başkanları,
(21) İstanbul'da mevcut İzci teşekkülleri,
(22) Yedek Subay Okulu talebeleri,
(23) Halk.

Hava filomuz törene havadan iştirak edecektir.Bu tarzda oluşturulan cenaze alayı saat 09:00'da hareketle Tramvay yolunu takiben Tophane, Karaköy, Köprü yolu ile Eminönü meydanı, Bahçekapı, Sirkeci ve Salkım Söğüt üzerinden Gülhane Parkına ve park içindeki yolu takiben Sarayburnu'na varacaktır.

Cenaze alayının Dolmabahçe'den Sarayburnu rıhtımına kadar olan güzergâhının iki tarafına asker, jandarma kıt'alarıyla, mektepler ve halk dizilecektir.

Cenaze alayının kolbaşısı Sarayburnu rıhtımına geldiği vakit alay duracak, kıt'alar yolun sağ kenarına çekilecekler ve cenazeyi taşıyan top arabası geçerken resmi saygıyı ifa edeceklerdir.

Alaya iştirak eden zevat ve izciler tabutu taşıyan top arabasını rıhtıma kadar takip edeceklerdir. Alayın sonundaki tabur da bulunduğu yerde kalacaktır.

Tabutu taşıyan top arabası rıhtıma yaklaşacak ve tabut Generaller tarafından top arabasından kaldırılarak rıhtımdaki dubaya yanaşacak olan Gür veya Dumlupınar denizaltı gemilerinden veyahut Zafer veya Tınaztepe destroyerlerinden birisine bindirilecektir.

Cenaze Alayı Dolmabahçe Sarayından Ayrılırken (1938)

Cenaze Alayı İstanbul'dan Ayrılırken Halk Tarafından Yapılan Saygı Duruşu (1938)

Atatürk'ün Cenazesini İstanbul'dan İzmit'e Götüren Yavuz Zırhlı Kruvazörü (1938)

Tabutu taşıyan denizaltı gemisi veya destroyer Selimiye veya Haydarpaşa açıklarında akıntısız yerde demirlemiş bulunan Yavuz'a yanaşmak üzere ağır ağır yol alacaktır.

Tabut Yavuz'a nakledilerek Yavuz'un arka taret topları önüne konulacak ve bir müfreze ihtiram vaziyetinde bekleyecektir.

Cenazenin Dolmabahçe'den hareketi anında Galata Kulesindeki (Vardabandıra) tarafından verilecek işaret üzerine Yavuz her beş dakikada bir top atacaktır.

Cenazenin gemiye bindirilmesini müteakip Yavuz top endahtı suretiyle selam resmini vererek hareket edecektir. Limanda bulunan yabancı harp gemileri bu selam resmine aynı şekilde iştirak ederek, Yavuz'u ada açıklarına kadar takip edeceklerdir.

Gerek karada yürüyüş halinde iken ve gerek denizde seyir esnasında hava filolarımız da cenaze törenine iştirak edeceklerdir.

Seyir esnasında İzmit'e kadar on beşer dakika aralıklarla top atılarak resmi selam verilecektir. Yavuz zırhlı Kruvazörüne, Deniz Komutanı ve Amirallerin iştirakiyle, İzmit'e kadar Donanmamıza mensup denizaltı ve destroyerler refakat edecektir.

ATATÜRK'ün aile fertleri ile cenazeye refakat edecek olanların nakilleri için Ada hattına tahsis edilmek üzere Denizbank tarafından tahsis edilen vapurlardan biri Sarayburnu'nda bulundurulacaktır.

Cenaze alayına refakat eden memur ve halkın da ATATÜRK'e yapılacak olan deniz merasimine katılımlarını sağlamak üzere saat 13:00 de Sarayburnundan ve köprünün Şirket ve Akay iskelelerinden ikişer vapur hareket ettirilecektir.Bu vapurlar İstanbul'a gelmiş bulunan yabancı harp gemileri Büyük Ada açıklarına kadar Filoya refakat edecekler ve daha sonra döneceklerdir.

Başvekil İstanbul'dan Ankara'ya kadar Cenazenin yanında bulunacaktır.

Yavuz Zırhlısı Personelinin Saygı Nöbeti (1938)

İzmit'te Atatürk'ün Naaşını Karşılayan Deniz Kuvvetlerine Ait Kıt'aat (1938)

c. İzmit'e Varış:

Yavuz Zırhlı Kruvazörü İzmit önlerinde demirleyecek ve cenaze bir denizaltı gemisine veya bir destroyer'e naklen Mayın İskelesine çıkarılacak ve orada bulundurulacak olan bir top arabasına konulacaktır.

Cenaze bu suretle İzmit istasyonuna götürülerek ATATÜRK'ün zâti kompozisyonlarına bağlanacak olan özel vagona bindirilecektir.

İzmit'de yapılacak törene vilayet erkânı ve başta komutanlar olmak üzere Kara ve Deniz Kuvvetlerine mensup kıt'aat ile mektepliler ve halk iştirak edecektir. Bu vagon iki büyük Türk Sancağı ve gayet zengin bir şekilde defne dalları ile süslenecektir.

Cenazeye refakat edecek kişiler bu vagona bineceklerdir. İzmit'den Ankara'ya nakli esnasında altı subay cenazeyi bekleyecektir.

Cenazeyi nakledecek olan trenin gece geçeceği istasyonlarda meş'aleler yakılacak ve tren kasaba ve köylere yakın olan istasyonlardan geçerken, mahallin en büyük mülkiye memuru ve askeri bulunduğu halde, kasaba ve köy halkı tarafından selâmlanacaktır.

Cenazeyi taşıyan tren Eskişehir'e ulaştığında askeri tören yapılacak ve bir saygı kıt'ası resmi selâmını verirken bandosu da matem havalarını çalacaktır. Bu törene vilayet, askerî ve mülkî erkân iştirak edecektir. İstasyon peronunun çeşitli yerlerinde meş'aleler bulundurulacaktır.

Tren, Polatlı ile Ankara arasındaki istasyonlardan gündüz geçeceğinden köy ve kasaba okulları talebeleri istasyonda cenazeyi selâmlayacaktır.

Ankara Valisi ve Belediye Başkanı cenazeyi il sınırlarında karşılayacaktır.

T.C
Y. Tüm. Komutanlığı
I. Ş. I. Ks.
Sayı: 170

İzmit
18. 11. 938

I - ATATÜRK'ün Cenaze merasimine ait mahallî hükûmetin Proğramı ve Krokı ilişiktir.

2 - Bu Proğramın esasları dahilinde İzmit Garnizonunca aşağıdaki hazırlıklar yapılacak, tertip ve tedbirler alınacaktır.

A) Cenaze alayı Komutanı Piyade 3I. alay Komutanıdır. Kıt'alar
Tümen Bandosu
3I. Piyade alayından mürettep bir Tabur(iki Piyade ve bir ağır Makineli tüfek bölüğü)
Üssü Bahri ve Mst. Mv. İstihkâm ve Muhabere bölüklerinden mürettep Kıt'a.
Deniz Bandosu
Deniz Kıt'ası.

B) Merasim Kıt'ası 19/2 Teşrin/938 Saat : 15 de Tershane için de ve Mayn iskelesi karşısında Krokide gösterilen yerde ve şekilde şu suretle tertiplenmiş olarak hazır bulunacaktır.
Subaylar
Tümen Bandosu
mürettep Piyade Taburu (tertip sırası: bir Piyade Bölüğü, bir A M T. Bölüğü, bir Piyade bölüğü

Deniz Bandosu
Deniz müfrezesi
Üssü Bahri ve Mst. Mv. muhabere ve İstihkâm bölüklerinden mürettep Kıt'a aynı saatta, 4. Madde de yazıldığı üzere yerlerini almış ve vazifeye başlamış olacaklardır.

C) Cenaze merasimine bütün Subaylar (vazifedarlar hariç)büyük Oniforma ile iştirâk edeceklerdir. Subay ailelerine tershane içinde davetlilere tahsis edilen mahalde yer verilecektir. Subaylar ailelerini birlikde getire bilirler.

D) ATATÜRK'ün aziz naaşları Yavızdan Mayn iskelesine çıkıp merasim kıt'asına doğru ilerlerken Tümen Bandosu tarafından İstiklâl marşı ve mütekiben Deniz Bandosu tarafından Matem Havası çalınacak ve merasim Kıt'ası Tazim ve ihtiram resmini ifa edecektir.

E) Büyük Ölü krokideki yerinde bulunan Top arabasına vazedildikden sonra Cenaze alayı aşağıdaki sıraya göre teşekkül ve merasime memur Or. Komutanı emrile hareket ederek krokide gösterilen yolu takiben istasyona gidecektir.

Büyük Oniformalı beş Emniyet Komiseri
Merasime memur Or. Komutan
Tümen Bandosu
Merasim Alayı Komutanı
Alay Sancağı başta olmak üzere yürüyüş kolunda bir Piyade ve bir ağır makineli tüfek bölüğü
Deniz Bandosu
Deniz Kıt'ası
Çelenkler
Cenazenin mevzu bulunduğu Top arabası(arabanın sağ ve sol taraflarında altışardan On iki Generâl)
Atanın Harp ve İstiklâl Madalyalarını taşıyan Generâl
Başvekil ve Büyük Millet Meclisi mümessilleri

Vali,Tümen Komutanı,Amirallar, Deniz Fabrikaları Md .
Harp Silah vasıtaları Komutanı, Belediye reisi ve İstanbuldan gelecek zevat
Teşrifata dahil Askerî ve Mülkî erkân ve Subaylar

Kazalardan gelecek hey etler ve Davetliler

Halk Partisi ve Halkevi erkânı

Piyade Kıtaası

Bir Piyade bölüğü birer takimile kolbaşıları Top arabası Çekmeli hayvanlarının hizasında olmak ve birerle kolda ve erler arasında beşer metre mesafe bulunmak üzere Cenaze alayının sağ ve solunda yürüyecek ve üçüncü takimile yürüyüş kolunda Cenaze alayının nihayetini takip edecektir

F) Bütün tüfekler namlu aşağıda olarak asılacaktır

G) Alayın Tershaneden İstasyona kadar yürüyüşünde Tümen ve Deniz Bandoları alaydaki sıralarına göre münavebe ile matem havalarını çalacaklardır

H) Cenaze alayının Kolbaşları İstasyon medhaline geldiği vakit alay duracak, öndeki Kıtalar ilerleyecek İstasyon medhali karşısında Cephane yapacaklar ve tazim resmini yapacaklardır alayı iki taraflı takip eden erler bulundukları yerlerde durarak yola cephe alacaklardır Top arabası ilerleyecek ve İstasyon medhaline gelince Tabut toptan alınarak hazır bulunan Kıtaya taşınacak ve hususi vagona bindirilecektir Cenaze alayını teşkil ve takip eden zevat Cenazeyi takiben İstasyona gireceklerdir

Cenaze Vagona kondukdan sonra merasim kıtaası (makineli tüfek bölüğü) Hariç İstasyon Avlusunda Safta tertiplenecek ve Kıtanın hareketinde tazim ve ihtiram resmi yapacaktır bu arada Deniz Bandosu Istik lal Marşını Tümen Bandosu Cenaze Marşı çalacaktır

Ağır Makineli Tüfek bölüğü İstasyon Meydanında kalacaktır

3 - Koruma:

19/2 Teşrin/938 sabahından itibaren Tümen mıntıkasında koruma tertibatı alınmış bulunacaktır

Bu maksatla 46 Piyade Alayı, 31 ve 32 Topçu alayları, Üss Bahr ve Mst Mv birlikleri kendi mıntıkalarında gerekli koruma tertiplerini alacaklardır 31 Piyade Alayı Bütün Kuvvetile Cenaze alayı merasiminde memur olduğundan bu alayın İzmitden Sapancaya kadar olan koruma mıntıkasındaki Koruma tertiplerini 19/2 Teşrin için Vilâyet Jandarma Komutanlığı mevcut Jandarma kuvvetile temin edecektir Derincede bir Manga bulundurulmak suretile emniyet tedbiri alınmasını Üss Bahr ve Mst Mv Komutanı Temin edecektir bu maksatla 31 Piyade alayı Derinceye bir Subay gönderecek ve Subay oradaki emniyet Kıtasının Komutasını alacaktır bunu müteakip günler için alayda yapılacak tertiplerini alacaktır yeni bir emir verilinceye kadar koruma tertibatı kaldırılmıyacaktır

4 - İzmitde alınacak emniyet ve inzibat tedbirleri:

19/2 Teşrin Sabt. 15 den itibaren şu tedbirler alınmış olacaktır

A) Üssü Bahri ve Mst Mv İaşihkâm ve Muhabere Müfrezelerinden müsaretteşip Kıtadan bir manga ve münasip miktarda tahsis edilecek Polis ve Jandarma ile Tershane Kapusunun karşısındaki ve Jandarma Karakolunun yanındaki Çarşıya ve Vapur iskelesine giden yollara iki manga ile Hecati bey ilk mektebi karşısındaki İstasyon rampası ve bu rampa ile deniz arasındaki sahaya kapanacaktır

B) Merkez Müfrezelerinden biri Tabancalı Dördü Silahlı beş inzibat eri ve verilecek miktarı kâfi Polis ve Jandarma ile Demiryolu köprüsünün başından kesilecektir

C) Tersane Kapusundan İstasyona kadar yol Güzergâhına ve İstasyonda münasip yerlere fasılalarla İnzibat ve Polis noktaları ikame edilecek. Ayrıca İstasyon Cenubundaki Tershane duvarları haricinde kalan deniz Cephesile Halkın bulunduğu yol Polis ve Jandarma tarafından gözetlenecektir

D) Bu Kapana ve kesilen yerlerdeki Kuvvetlerin başına Mst. Mv.ce ayrıca talimatı mahsusa ile birer zabit memur edilecek ve erler iyi seçilecektir

E) Halk Cenaze alayını Demiryolunun şimalindeki yoldan Necati bey mektebine kadar imtidat eden sahadan seyredeceğinden hiç bir sebep ve suretle bu kapanan yerlerden merasim mıntıkası dahiline hiç kimsenin bırakılmaması katiyetle tahti temine alınacaktır.

F) Bundan başka luzumu halinde Kullanılmak üzere Kışlalarda bir Kıt'ayı muntazıra(Asgari üç mangalı bir Takım) bulundurulacak ve behemhal nöbetçi emir ve Subayları Vazifeleri başında olacaklardır.

G) ATATÜRK'ün Cenaze Törenleri münasebetile Halkın te'essür ve heyecanından ve askerin alayda bulunmasından istifadeye kalkışacak bazı fena kimselerin uygunsuz bir vaziyet çıkarmalarına meydan vermemek veya böyle bir hali olduğu yerde bastırmak için her türlü tedbirler alınmış olmalıdır. bu maksatla alayın baş tarafında bulunacak Piyade Bölüğünde ve alayın yan ve gerisinde yürüyecek Piyade Bölüğünde ve kışlalarda bulunacak Kıt'ayı muntazıralarda, muhabere ve İstihkâm Bölüklerinden mürettep Kıt'alara ve Jandarmada ve her erde ikişer Bağ harp fişeği, İnzibat erlerinde kâfi miktarda Tabanca fişeği bulundurulacaktır. fişekler kütüklüklerde taşınacak, tüfekler doldurulmayacaktır. icabı hale göre bu kıt'aları merasim alayı Komutanı sevk ve idare edecektir.

H) İnzibata memur Subay, memur ve erlerin her vakıttan ziyade vazifelerine ihtimam ve itina ile devam etmelerini isterim.

İ) İnzibatî tedbir ve tertiplerin alınması ve layıkile icrasını merkez Kolağı te'min edecektir.

J) Cenazeyi hamil Katafalkın Haretinden sonra İzmitde alınmış olan mahallî İnzibat ve emniyet tedbirleri kaldırılacak ve Kıt'aat garnizonlarına avdet edeceklerdir. emredilmiş olan Umumi Koruma, Tedbir ve tertipleri kalacaktır.

5 - Sıhhi İmdat merkezleri:

A) Tümenden:
Necati bey mektebi Bahçesinde
ATATÜRK Anıtı Cıvarında
Anıt ile Foto Fahri arasında
birinci Demiryolu geçidi cıvarında
} Hastahaneden bir Tabibin nezareti altında ve tesbit edilmiş olan dört sıhhiye Gd. ikişer kişi ile

B) Üss. Bah. ve Mst. Mv.den
Edip Kaya Ticarethanesi cıvarında
İnhisar Başmüdürlüğü Cıvarında
Tütün Deposu cıvarında
Tershane içinde
Deniz Kolağı Tabibi emrinde .

C Vilâyetten :
İstasyonda Vilâyet Sıhhiye Müdürü emrinde (İstasyon Eczahanesinden istifade edilmek suretile) olmak üzere sıhhi İmdat merkezi açılacaktır.

Tümence açılacak olan dört merkezde birer Sıhhiye Gedikli sinden başka Dörder sıhhiye eri, birer seyyar sıhhiye Çantası birer sedye ve merkezi vaziyette bir sıhhiye arabası bulunacaktır. Nezarete memur Tabip Tümen nahfelinde bulunacaktır. Tümene ait sıhhi imdat merkezlerini Hastahane

Şartnamesi tanzim, tertip ve idare edecektir.

D) ayrıca Necati bey mektebinde Askeri Mahfelde, Halk Partisinde, İnhisar Müdürlüğünde ve Ulu Gazi mektebinde Vilâyet tarafından ayrıca hasta İstirahat yeri açılacaktır. Sıhhiye İmdat merkezleri lüzumu halinde buralara hastalarını göndereceklerdir.

6 – Ankarada Tedfin merasiminin yapılacağı 2I/2 Teşrin Pazartesi günü Bütün resmi ve Hususi dairelerde tatildir.

Bu gün Saat 14 de Programda olduğu gibi ATATÜRK Anıtında merasim yapılacaktır. bu merasimde Jandarma Bandosu ile Piyade alay[illegible] bir teşkilatın bir Bölükde bulunacak[illegible]

Merasimi müteakip Asker ve Halk Anıt önünden geçmek suretile defilerini geçidi yapılacak ve merasim nihayet bulacaktır.

7 – 2I/2 Teşrin Salı[illegible] I5 de Halk Partisinin Altı okunu temsilen Anıtın etrafındaki altı meş[illegible] yakacaklar. bu meş[illegible] eşlerin her birinden daha sonra itibaren birer [illegible] gün sabaha kadar ihtiram nöbeti bekliyecektir. bu erlerin Üçü Merkezden üçüde denizden gelecektir. bu erlerin nöbetleri merkez K lığınca tertip ve tanzim olunacaktır. bu maksatla 2I Piyade alay Merkez Komutanı emrine üç mangı[illegible] bir takım verecektir. Bu takım sabaha kadar merkez Komutanı emrinde kalacaktır. Denizden veri lecek erleri Üssü Bahri ve Mst Mv. Komutanı emredecektir.

8 – Kovadiz Vilâyetine Arsedilmiş Üss. Bah. ve Mst. Mv.K. Harp Okulları K., Piyade ve Topçu Subay O. Askerlik D. Ugk lığına, Piyade 3., 46. ve I35 alay K. Topçu 3I. ve 32 alay K., Merkez [illegible] J.O.J Mür tebat k., Vilâyet merkez J. K. Hes. Fen İnt lüğüne yazılmış Nümen Ş le rine, Bando Şefliğine ve Anbar Müdürlüğüne tebliğ edilmiştir.

23 Tem. K.
Tmk.

Bitişik

Kâzım Akın

Aslı gibidir.

ATATÜRK'ÜN
CENAZE MERASİMİNE AİT
PROGRAM
(İZMİT)

23 ncü Tümen Komutanı Tümg. Rüştü AKIN'ın yayımladığı
İzmit' te yapılan tören programının ekidir.

"Bence bir millette şerefin, haysiyetin, namusun ve insanlığın vücut ve beka bulabilmesi mutlaka o milletin hürriyet ve istiklâline sahip olmasıyla kaimdir."

Atatürkün Cenaze merasimine ait program

1 — Atatürkün aziz naaşleri ikinci teşrinin 19 uncu günü Yavuz zırhlımızla saat takriben 16 ilâ 17 arasında İzmite gelecek ve Yavuzdan bir deniz altı gemisine nakledilerek tersanedeki mayın iskelesine çıkarılacaktır.

2 Tersanenin içine İlk ve Orta okul talebelerile Sporcular davetli memurlar, Belediye ve Meclisi umumi azalarile kazalardan gelecek olan davetliler ailelerile beraber bulunabileceklerdir.

Tersane içindeki tertibat ile top arabasının ve merasim yürüyüşünün takibedeceği yol ilişik krokide gösterildiği üzere yapılacaktır.

3 — İzmitte cenaze Töreninde bulunmak üzere her kazadan üçer kişilik bir heyet İzmite gelecektir. Bu heyetten biri Partiden biri Belediyeden ve biri de Halktan seçilecektir. Ve bunların zarurî masrafları Parti tarafından ödenecektir.

Elbise: Frak, beyaz boyunbağı, siyah yelek silindir şapkadır. Frağı olmayanlar Ceket stay ve nihayet Reyye pantalon ve siyah ceket giyebilirler.

4 — Yavuz İzmite vasıl olduğu zaman Vali 23 Tümen ve müstahkem mevki ve Üssü bahri Komutanları Seymen motoru ile Yavuza gidecekler ve cenaze ile birlikte döneceklerdir.

5 — Cenaze Tersane içinde bulundurulacak olan top arabasına yerleştirilecektir.

6 — Cenaze alayı şu suretle hareket edecektir.

A — Büyük üniformalı (5 Emniyet komiseri)
B — Merasime memur komutan
C — Yürüyüş kolunda piyade kıt'ası
Ç — Deniz kıt'ası
D — Muzika
E — Çelenlekler.
G — Cenazeyi taşıyan top arabası (etrafında Generaller)
Ğ — Atatürkün harp ve istiklâl madalyesini taşıyan Generaller.
H — Atatürkün ailesi efradı
İ — Baş Vekil
J — Büyük millet meclisi mümessilleri
J — İzmit Valisi, Tümen ve üssü bahri komutanları, Belediye Reisi ve (İstanbuldan gelecek olanlar)
K — Teşrifata dahil askerî ve mülki erkân
L — Kazalardan gelecek olan hey'et ve davetliler.
M — Halk partisi ve halkevi erkânı
N — Fırka bandosu
O — 31 nci Piyade alayı

7 — Cenaze alayı istasyona vasıl olduktan sonra tersane içinde bulunan taleba ve sporcular şimendifer yolunun iki tarafında mevki alarak cenaze treni geçerken sükûnetle şapkalarını çıkarıp ihtiram vaziyeti alacaklardır.

8 — Halkımız ve köylülerimiz cenaze merasimini tersane kapısının karşısından ve demiryolunun şimalindeki yoldan ve bu yoldan ve bu yol ile Necatibey mektebi karşısındaki rampa arasında bulunan sahadan göreceklerdir. Yolun iki tarafında bulunanlar gerek top arabası geçerken gerek cenazeyi hamil olan tren geçerğen şapkalarını çıkarmak suretile cenazeyi selâmlayacak'ardır.

9 — Yavuz ve maiyetinde bulunan harb gemilerimiz İstanbuldan İzmite getirken güzergâhta bulunan köy ve kasabalarımız halkı sahillerde ihtiram vaziyeti alacaklardır. Gemiler süratli hareket edecekleri ve fazla dalga yapacakları düşünülerek ufak sandallarla sahilden uzaklaşmaları ve gemilerimize sokulmaları tehlikeside bulunduğundan buna meydan verilmemelidir. Bu merasim sırasında halkımız oldukları yerden katiyen ayrılmayacaklar sükûn ve intizamı muhafaza edeceklerdir. Alayın geçeceği yol ve istasyon tamamen serbest bırakılacaktır.

10 — İkinci teşrin 21 nci Pazartesi günü bütün resmi ve hususî daireler tatil edeceklerdir. Ertesi gününe kadar bayraklarını yarıya indirmiş olarak çekeceklerdir.

11 — Hareket, toplantı ve merasim esnasında hiç bir siyah işaret bulunmayacaktır.

12 — 19,20 ve 21 inci ikinci teşrin günlerinde sinema ve tiyatrolar ve buna benzer eğlence yerleri kapanacak kahve ve gazino gibi yerlerde oyun oynanmıyacaktır.

13 — İkinci Teşrin 21 nci Pazartesi günü saat 11 de Necatibey okulunun Halkevi salonunda Atatürkün hatırasını tazizen bir toplantı yapılacaktır.

Bu toplantıda bulunmak arzu edenler duhuliye kartlarını Halkevinden alabilirler. Bu toplantıda Atatürkün hayatı ve eserleri hakkın-

İki Tarafta Kılınç Çekilmiş Vaziyette 12 General Bulunan ve Cenazeyi Taşıyan Top Arabası (1938)

da söylenecek sözler aynı zamanda Halkevinin haparlör tesisatile şehre verilecektir.

14 — İkinci teşrinin 21 inci gazartesi günü saat 14 de asker okullar sporcular, cemiyetler, halk ve memurlar Atatürk anıtı etrafında toplanrcak askeri bando tarafından İstiklâl marşından sonra marş finebr çalınacak ve müteakiben Türk ve parti bayraklarile örtülü olan kürsüde halk partisi tarafından Nuri Doğan Belediye tarafından İsmail Devletkuşu ve halk tarafından da birer söylev verilecek ve bunu müteakıp talebe ve halk tarafından and içilecektir. Bu söylevler saat 16 da bitmiş olacaktır.

15 — Mezkûr pazartesi günü saat 16 da üssü bahri tersane ve kâğıt fabrikrsında çalınacak düdük üzerine herkes ve vesait nakliye olduğu yerde 3 dakika tevakkuf edecektir. Bunu müteakip partimizin 6 okunu temsilen anıtın etrafındaki altı meş'ale yanacaktır. Bu meş'alelerin her birisinde birer süngülü asker sabaha kadar nöbet bekliyeceklerdir. Bu askerlerin üçü deniz eratından olmak üzere nöbetleri merkez komutanlığınca tertip ve tanzim olunektır.

16 — Anıt etrafında yapılacak merasimi müteakip çelenk ve buketler konacak ve meydana gelmiş bütün halk anıt önünden geçmek suretile ihtiram geçidi yapılacaktır. Bu suretle merasim nihayet bulacaktır.

17 — Halkevleri ikinci teşrinin 22 inci salı gününe kadar kapalı kalacak ve hiç bir faaliyette bulunmıyacaktır.

18 — Atatürkün vefatı tarihi olan 10/11/938 tarihinden itibaren 1 ay zarfında hükûmet memurları suvare ve akşam yemeklerine icabetmiyecek ve kendilerıde vermiyeceklerdir.

19 — Köylerden gelecek olan köylülerimizle vilâyet Jandarma komutanlığı meşgul olacaktır.

Ankara'da TBMM Önünde Tören İçin Bekleyen Askerler (1938)

20 — Merasimde inzibat ve intizamın temininе Emniyet Müdürlüğü ve merkez komutanlığı bakacaktır.

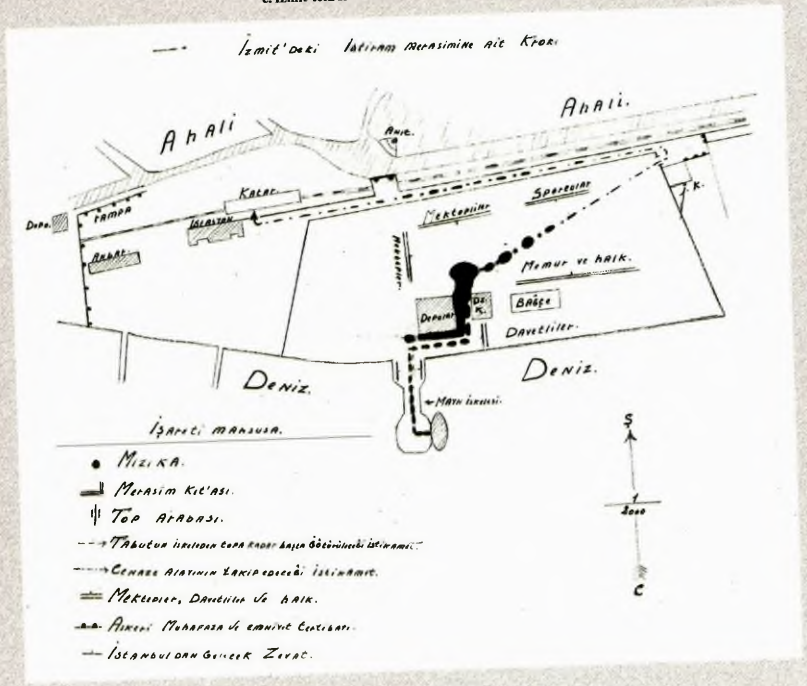
21 — Kazalardan gelecek misafirlerin yatak ve yiyecekleriile Halkevi meşgul olacaktır.

22 — Kazalar hudutları dahilindeki şimendüfer güzergâhlarındaki mıntıkalarında halkımızın ve memurlarımızın ihtiram vaziyeti alabilmesi için icabeden tertibatı ve muktezi tedbirleri kendileri programlıyacaklardır.

23 — 23 Tüm komutanlığına, Müstahdem mevki kamutanlığına harp silâhları ve vasıtaları komutanlığına, vilâyet Jandarma komutanlığına, Merkez ve 16 j. Mıntıka K. Komutanlıklarına, C. H. P Başkanlığına, Belediye riyasetine, Halkevi başkanlığına C. M. Umumiliğine, Orta okul ve kültür direktörlüklerine, İzmit Gücüne devaire müsseesata yazılmıştır. Malûmat için kazalara gönderilmiştir.

Kocaeli Valisi
ve
C. H. Partisi Başkanı

e. İzmit'teki İhtiram Merasimine Ait Kroki:

Atatürk'ün Cenazesini Ankara'ya Getiren Tren (20 Kasım 1938)

Atatürk'ün Cenazesinin Ankara İstasyonunda Karşılanışı (1938)
(Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Mareşal, İcra Vekilleri Heyeti, Milletvekilleri ve Halk)

Atatürk'ün Cenazesi Ankara'da (1938)

f. Ankara'ya Varış:

20 Kasım 1938 Pazar günü :

Cenazeyi taşıyan tren saat 10:00 da Ankara istasyonuna varacak ve Cumhurbaşkanı, Büyük Millet Meclisi Başkanı, Mareşal, İcra Vekilleri Heyeti ve Milletvekilleri tarafından karşılanacaktır. Bu karşılama törenine bir piyade taburu iştirak edecektir.

Tabut vagondan indirilecek ve bu esnada saygı kıt'asına refakat eden bando tarafından Chopin'in matem marşı çalınacaktır. Tabut 12 General tarafından istasyonun büyük salonundan geçirilerek, istasyon merdivenleri önünde bulundurulacak olan top arabasına konulacaktır.

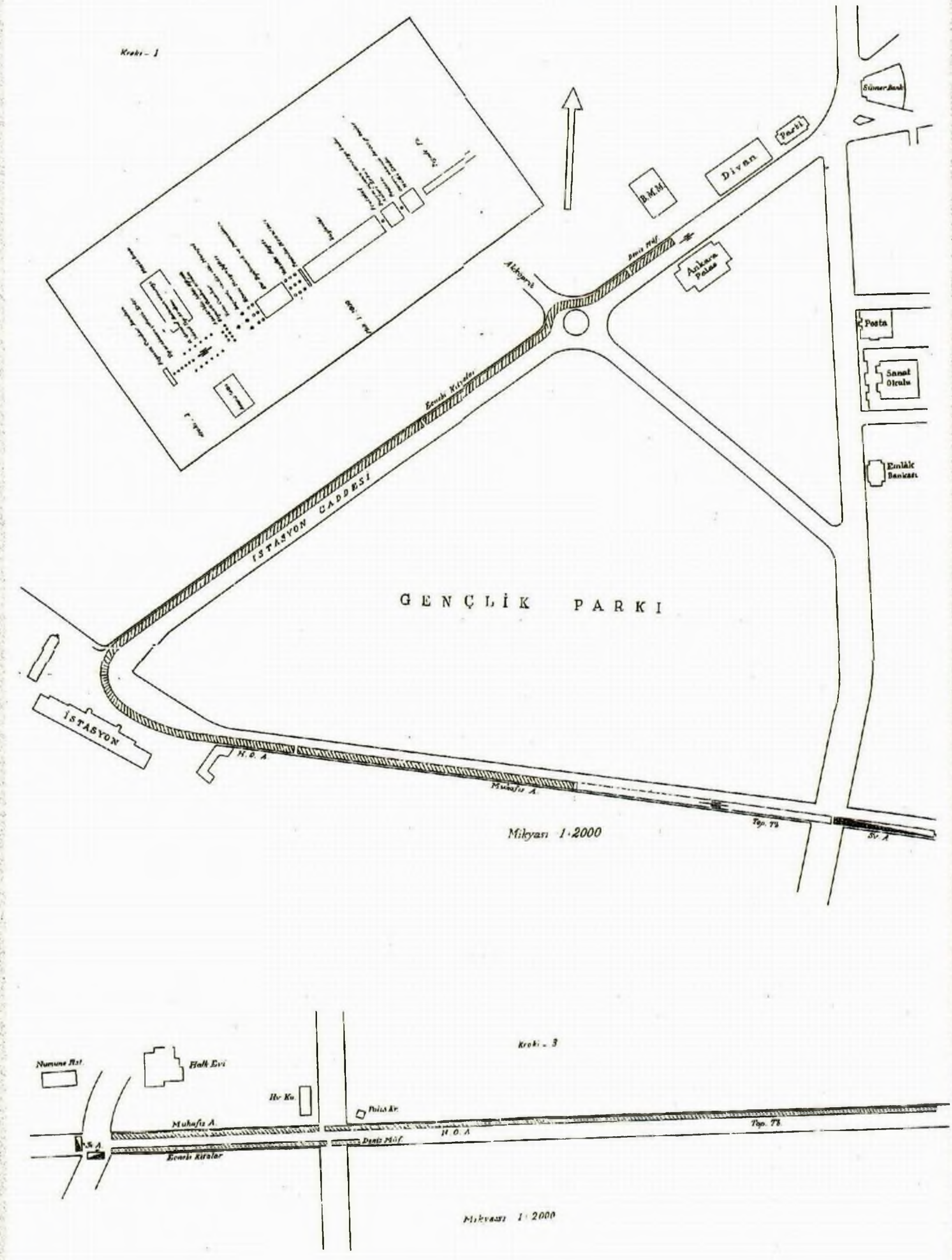
Top arabası istasyon caddesini takiben Büyük Millet Meclisine doğru ilerleyecektir. İstasyondan Ulus meydanına giden caddenin iki tarafına asker dizilecektir.

Tabutun top arabasına nakli esnasında 101 pare top atılacak, tabut frak giymiş 12 saylav(*) tarafından top arabasından indirilecek ve hazırlanan katafalk'a konulacaktır.Katafalk'ın her iki tarafına altı oku temsilen altı meş'ale konulacak ve bu meş'alelerin yanlarında sağ ve solda birer General, Subay ve Er'den oluşturulan altı kişilik bir heyet üniformalarını giymiş ve kılıçları çekilmiş bir vaziyette saygı nöbeti bekleyeceklerdir.

Saat 13:00'den itibaren İstanbul'da yapıldığı gibi Cumhurbaşkanı, Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başvekil, İcra Vekilleri Heyeti, Saylavlar, başta Mareşal olmak üzere Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri mensupları ile mülkî erkân, Cumhuriyet Halk Partisi erkânı, Dekanlar, Profesörler, Harp Okulu ve diğer Yüksek Okul talebeleri, memurlar, malî, ticarî ve idarî teşekküller mensupları, matbuat mümessilleri ve arzu eden halk Katafalk'ın önünden geçerek resmi saygı geçişi düzenlenecektir.

(*) Saylav: Milletvekili

g. Ankara'da Cenaze Tören Alanı Krokisi:

h. Ankara'da Düzenlenen Cenaze Töreni:

21 Kasım 1938 Pazartesi Günü :

Cenazeyi takip edecek zevat saat 09:00'a kadar Başbakanlık binasına gelmiş bulunacaklardır. Yabancı, murahhas (*) heyetleri Ankara Palas salonunda toplanacaklar ve bilâhare kendilerine tahsis edilen yerlerde duracaklardır.

Top arabasının önünde gidecek olan kıt'alar, kolbaşı Halk Sineması önünde bulunmak üzere, Çankırı Caddesi boyunca yürüyüş kolunda toplanmış bulunacaklardır. Yabancı kıt'alar parti binası ile Halk Sineması arasında yürüyüş kolu nizamında hazır olacaklardır.

Saat 10:00'da tabut frak giymiş 12 Milletvekili tarafından kaldırılarak, Başbakanlık binası önünde bulundurulacak olan top arabasına konulacaktır. Bu esnada, cenazeye refakat edecek olan 12 General top arabasının iki tarafında, kılıçlarını çekerek mevzi alacaklardır.

Tabut top arabasına konulduktan sonra, verilecek işaret üzerine, kıt'aat yürüyüşe başlayacak ve cenazeyi selâmlayarak 1 numaralı krokide gösterilen yerlerini almak üzere ilerleyeceklerdir. Bu yürüyüş esnasında kıt'aata refakat eden bandolar çalmayacaktır.

Cenaze alayının nihayetinde gidecek olan piyade taburunun kolbaşısı Halk Sineması önüne gelince tabur duracaktır. Müteakiben, yabancı kıt'alar da harekete geçerek top arabasının önündeki yerlerini işgal edeceklerdir. Bunun üzerine cenazeyi takip edecek olan zevat 2 numaralı krokide gösterilen yerlerini alacak ve arkalarına alayın sonunu teşkil edecek olan tabur ilerleyerek korteji kapayacaktır.

Bu şekilde oluşturulan Cenaze Alayı verilecek işaret üzerine, hareket edecek, bu esnada Cumhurbaşkanlığı bandosu Chopin'in matem marşını çalmaya başlayacak ve diğer bandolar alaydaki sıralarına göre matem havaları çalacaktır.

Alayın yürüyüşe başlamasından itibaren cenazenin müzeye ulaşmasına kadar her 5 dakikada bir adet top atılacaktır.

Alay kıt'aatının kolbaşısı Bahriye Caddesi hizasına varınca kıt'alar 3 numaralı krokide işaret edilen yerleri alacaklardır. Topçu taburu krokide işaret edilen mahale yaklaşırken yolun sağına yanaşacak ve tam mevkiine gelince duracaktır. Türk piyade kıt'aatı ile yabancı kıt'aatı yürüyüşe devam ederek krokide gösterilen yerlerini işgal edecekler ve cenazeyi geçerken selâmlayacaklardır.

(*) Murahhas: Delege

Ankara'da Düzenlenen Cenaze Töreni (1938)

Cenazeyi taşıyan top arabası ve bunu takip eden heyet ilerleyerek Etnoğrafya Müzesi'nde krokide gösterildiği şekilde duracaklardır.

Tabut Generaller tarafından kendisine ayrılmış yere konulacak ve tören burada sona erecektir.

ı. Cenaze Alayının Teşkili:

(1) Mızraklı bir süvari alayı,
(2) Topçu taburu,
(3) Alay sancağı ve bandosu ile muhafız alayı,
(4) Alay sancağı ve bandosu ile harbiye alayı,
(5) Yabancı kıt'alar (Alfabe sırası),
(6) Bandosu ile deniz müfrezesi,
(7) İki tarafında kılınç çekilmiş vaziyette 12 General bulunan ve cenazeyi taşıyan top arabası,
(8) Atatürk'ün Harp ve İstiklâl Madalyalarını taşıyan General ve onu takip eden Riyaset-i Cumhur Erkânı,
(9) Atatürk'ün aile efradı,
(10) Cumhurbaşkanı,
(11) Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başvekil, Mareşal,
(12) Yabancı Büyükelçiler,
(13) Kordiplomatik ve Misyon Şeflerine ait heyetler,
(14) İcra vekilleri heyeti,
(15) Saylavlar (Milletvekilleri)
(16) Barem 3 ncü dereceye kadar askerî erkân,
(17) Barem 3 ncü dereceye kadar mülkî erkân,
(18) Bir piyade taburu.

Cenaze Törenine Katılan Üniversitelere Mensup Rektör, Dekan ve Öğretim Görevlileri (1938)

Cenaze Törenine Katılan Kordiplomatik ve Misyon Şefleri (1938)

Törene Katılan Yabancı Heyetler (1938)

ÖLMEYEN ATATÜRK

ATATÜRK'Ü ET VE KEMİK OLARAK DEĞİL
FİKİR, EYLEM OLARAK
SEVMELİ İNSAN...

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
O DA SENİN BENİM GİBİ
İNSANDIR AMA;
BİR BÜYÜK İNSAN...

NEDİR Kİ O'NUN FANİ VÜCUDU
ÖNEMLİ OLAN FİKİRLERİ, EYLEMLERİ
İŞTE ODUR ÖLMEYEN, ÖLMEYECEK OLAN...

Ahmet Tufan ŞENTÜRK

ATA'NIN NAAŞI ANKARA'DA

GENE ON BEŞ SENE EVVEL GİBİ GAZİ GELİYOR,
GENE ON BEŞ SENE EVVELKİ KADAR YÜKSELİYOR.

GENE BAŞLARDA OTURMUŞ, GENE GÖKLERDE BAŞI,
YILDIRIMLAR GENE BİR ESKİ SİLAH ARKADAŞI.

ÖLÜMÜM BİTMEYEN UFKUNDA YATARKEN, GENE SAĞ,
BİR AVUÇ TOPRAK OLURKEN GENE YÜKSEK, GENE DAĞ.

Mithat Cemal KUNTAY

Cenaze Alayına Katılan Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak (1938)

Cenaze Törenine Katılan Birlikler (1938)

DOKUZUNCU BÖLÜM

14. ATATÜRK'ÜN CENAZESİ BAŞINDA TUTULAN İHTİRAM NÖBETİ

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
b. Ankara Garnizon Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin Komutanlıklara yayımladığı tebliğ.
c. Millî Savunma Bakanı F. Kazım ÖZALP'ın Komutanlıklara yayımladığı tebliğ.
d. Jandarma Genel Komutanlığı Kurmay Başkanlığının Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
e. Askeri Liseler Komutanlığı'nın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yazısı.
f. 1 nci Ordu Komutanlığı tarafından Ankara Garnizon Komutanlığı'na gönderilen telgraf.
g. ATATÜRK'ün Cenazesi Başında Subaylar Tarafından Tutulacak İhtiram Nöbeti Hakkındaki Emir ve Nöbet Listesi.

"Hakiki zafer, muharebe meydanlarından muvaffak olmak değil, asıl zaferdeki muvaffakiyetlerin menabiini kuvvetlendirmek, milleti yükseltmektir."

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. İ. K. 3.
Sayı : 3058

Ankara
18/2.Teş/1938

Öz:

İlişiği

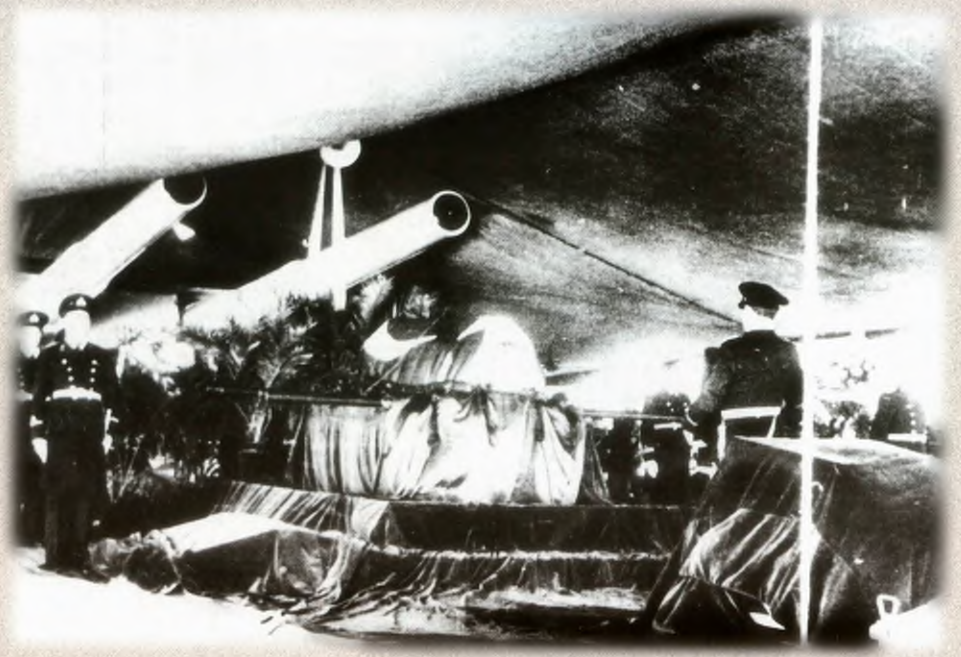
Ankara Garnizon K.

I - İlişik olarak gönderilen tamim ve nöbet listesine göre Büyük önderimiz ATATÜRK'ün cenazeleri başında beklenecek olan ihtiram nöbeti,tabip ve murahabanız altında cereyan edecektir .

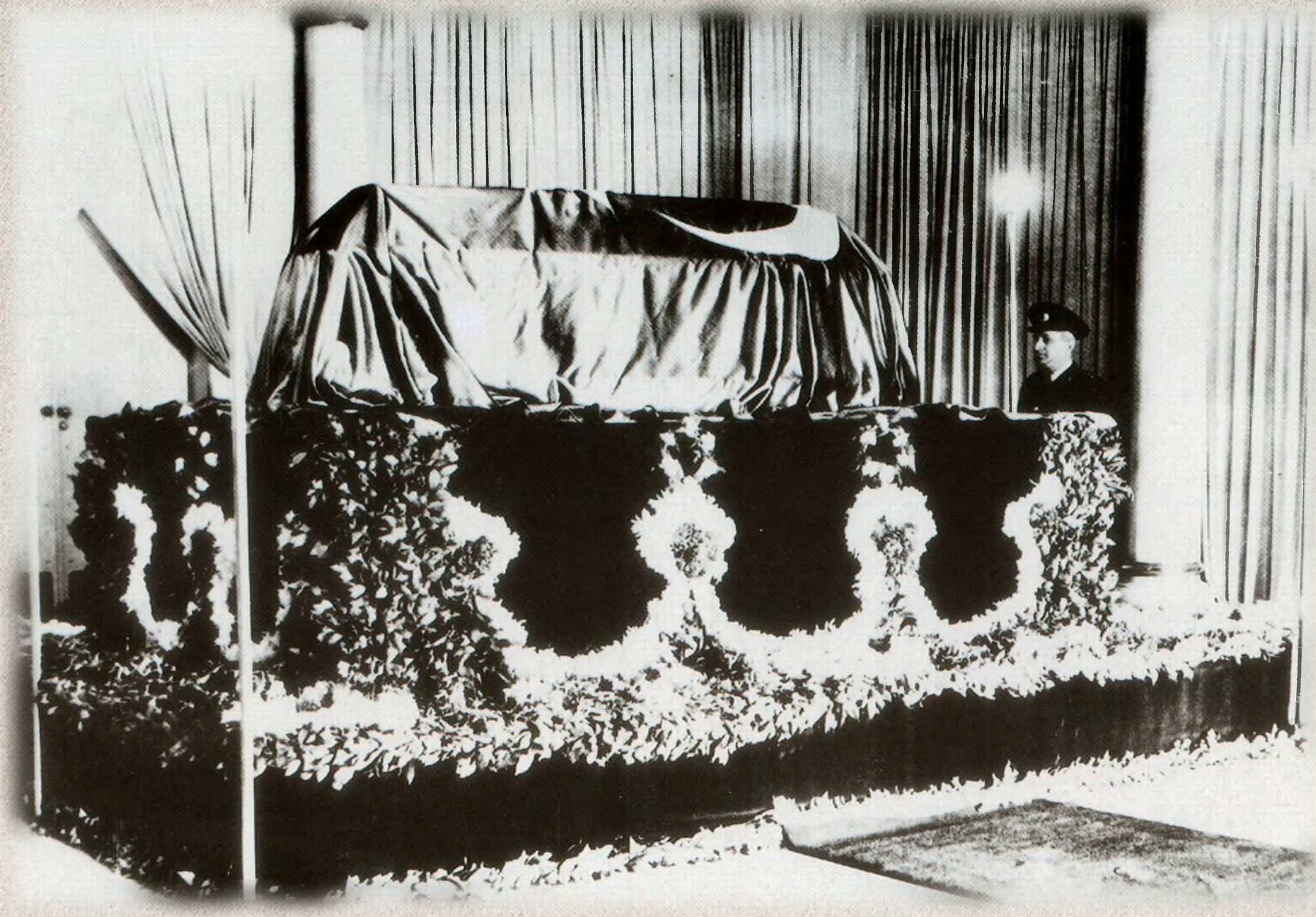
2 - Tamimin 4. maddesinde , Subaylar tarafından tutulacak ihtiram nöbetinin bitim saatı her ne kadar 22/XI/938 saat (9) olarak tespit edilmiş isede bu zamanın bir saat daha uzatılması uygun görülmüştür . Bunun için de nöbet listesinin sonundaki 44 . ve 45. Numaralı postalara 9 : 9,30 ve 9,30 : 10 da birer nöbet daha bekletilmesini ve bu işin buna göre tanzim ve temin edilmesini rica ederim .

N. Ş.

M. M. V.
V. Özağ

Dolmabahçe Sarayında Atatürk'e Ait Katafalk (1938)

Atatürk'ün Cenazesi Başında Nöbet Tutan Subaylar (Etnografya Müzesi / Ankara - 1938)

T. C.
P. Tümkomutanlığı
I Şube B Kısım

Ankara
1935

Kısası:

Sayı:
Özgü : 2166
Genel :

İlişiği

1-Tabut başında beklenecek nöbet hizmetine ait milli müdafaa vekâleti I8.II.Te.938.Gün ve ordu dairesi I.ci şube 3058. sayılı emirlerinin tatbikına nazaret vazifesi vekâletce garnizon komutanlığına verilmiştir.

2-İlgili makamlara da tebliğ edildigi işaret edimiş olan bu emirin tatbik ve mürakabası nazaretim altında 8.ci Tüf.K.nı Tuğbay Cevat Yalım,32.ci alay komutanı albay Galip ulaş ve mavini yarbay Nuri uçman ve 32.ci alay birinci tabur komutanı Bnb.Kemal erkoç,3.cü tabur komutanı Remzi atasu dan mürekkep bir heyet tarafından yapılacaktır.

3-Karışıklığa mucib olmamak için emirde gösterilen postalardan birbirini müteakip üç posta dan birinin vazife başında ikisinin vazifeye çıkacak vaziyette meclis dahilinde ayrılan odada bulunması ve bu keyfiyetin her nöbetci grubunun kıdemlisi sayılan vekâletce tanzim edilen defterde bir nümara ile gösterilen zavat tarafından takip ve temini vekati mazerete mebni gelemiyeceklerin keyfiyetten nazaretime memur heyetin mümkün olduğu kadar erken haberdar etmesi lâzımdır.

4-İkinci madde de adı geçen nazaretci heyet münavebe ile ve telefonla nöbete girecekleri takip ederek vakti zamanın da gelmelerini ve hizmete çıkmalarını temin edecek vegelmeyenlerin isimlerini vekâlete arzedilmek üzere zabtedecektir.

5-Cevaben M.M.V.ne bilgi için genel kurmay başkanlığına ve dördüncü korkomutanlığına arzedilmiş ve ilgili zevata,8.ci Tuğ.K.32.ci A.K.,Topcu A.K,larına yazılmıştır.

Ankara garnizon K.
Tümg.
K .Gökçe

K. Gökçe

Cevaplarda şubenin tarih ve nümarasının yazılması lâzımdır.

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş.
Sayı :

Ankara
/ / 193

İlişiği

Öz:

İHTİRAM NÖBETİ VAZİYETİ
VE
NÖBET ALIP VERME TARZI

1 - İhtiram nöbetinde Kılınç çekilmiş olarak selam vaziyetinde durulacaktır.

2 - Nöbet postası Tabut etrafında açık tarafı caddeye gelecek vechile hilâl teşkil eder.

3 - Nöbete girecek posta, nöbet ihtiram olmasından itibaren ikişerle yürüyerek , sağdaki sıra Katafalkın sağ kapusundan, soldaki sıra sol kapusundan geçerler. Ve değiştirecekleri Subayın soluna gelir ve dururlar durduktan sonra her iki posta birden Kılınçlı selam hareketi yapar yeni gelenler selam vaziyetinde kalır eskiler Kılınç korlar ve aynı tertip ile yürüyerek dağılırlar.

4 - Nöbette merasim kıyafetile ve kapuşsuz, fellerinsiz durulur.

Gece pek soğuk olursa yarımşar saat nöbet bekleyecek iki posta 15 dakikada bir nöbet değiştirmek suretile yarım saatlik nöbeti 15 dakika fasılalı olarak bir saatte tamamlalar. Bu işi bu iki posta içinde en kıdemli bulunacak Subay tanzim eder.

M. M. V.
K. Özalp

T. C.
JANDARMA
GENEL [redacted]UTANLIĞI

Garnizon .K. Ankara

Ankara
19/II / 938

Özü:

Ş. Ks.
Sayı: 6548 6 . sh a.

Karşılık: Ş. Ks.
/ / 93
Sayı:

İlişiği

1- Atatürk'ün cenazeleri başında nöbet bekleyeceklerden 34.postabaşı Tüğgeneral Osman Ozanalp'ın üç gündenberi devam eden şiddetli rahatsızlığına binaen yerine komutanlıkça Jandarma Şubay okulu komutanı Albay Hüsnü Tekşen memur edilmiş ve kendisine tebligat yapılmıştır.

2- Bir aksaklığa meydan vermemek için bu posta nöbet beklerken diğer iki postanın nöbete amade bir vaziyette bulunması hakkındaki emrin bu postaya taalluk eden kısmı da Albay Hüsnü Tekşen tarafından temin edilmiş olduğunu arzederim.

3- Ankara Garnizon komutanlığına ve J.Şb.Okul.K.Albay Hüsnü Tekşene yazılmıştır.

J.Gn.K.Kur.Bşk.
Kur.Albay

Nº 3694
I
19-XI-938
2168

Tümgeneralliğe
Tüm. Komutanlığına
Eskişehir'e

Hangi Şube, Kısım, sayı ve tarihli yazıya karşılık olduğu yazılmalıdır.

T. C.
M. M. V.
As. Ls. Mf.
Şube : II
Kısım : I
Sayı : 3665
İlişiği :

Ankara Garnizon Komutanlığına

Ankara
19/II.Teş 193 8

Öz :

Çok Acele

1 - ATATÜRK'ün Tabutları Başında tutulacak İhtiram nöbet listesinin 25. Postasından çıkarılan Ordu dairesi IV. Ş. den Deniz Bnb. Necati Öktenin yerine Askerî Liseler Müfettişliği Kurmay Başkanı Lütfi Güvenç'in konulmasına müsaadelerini arz ederim .

2 - Ordu dairesi Başkanlığına ve Garnizon Komutanlığına arz edilmiştir .

As. Ls. Mf.
Albay

[illegible]

[illegible]
Günü 19 T.Sani 1938
Numarası 3730
Şube I

Saat - 15 — 15 de alındı . 19 II . 938

19-II-938

Cevaplarda hangi şube ve kısımın kaç numarasına cevap olduğu yazılmalıdır.

T. C.
NAFIA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muamelesinden dolayı mes'uliyet kabul olunur.

TELGRAF

18893

Yol

(No. : 251/3)

Adres :

Servis işaretleri

İLK MEMLEKET	M	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	BEDEL	ÖZEL MARKA	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
İzmit	1151		14/10	17			14/10	17	

T. C.
NAFIA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Telgraf

Sahife -2-

(No. : 202)

8 F. Evrakın [illegible]
Günü 12-IX-938
Numarası 3730
Şubesi

15
2174

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1 Ks. 3
Sayı : 3058

Ankara
17/2. Teş./1938

Atatürkümüzün Cenazeleri Başında Subaylar Tarafından Tutulacak İhtiram Nöbeti Hakkındaki Emir

ve

Nöbet Listesi

Ankara
Genelkurmay Matbaası
1 9 3 8

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1 Ks. 3
Sayı: 3058

Ankara
18/2. Teş/1938

Büyük Atamızın cenazeleri başındaki ihtiram nöbetine dair

Tamim

1— Büyük Atamızın cenazeleri Büyük Millet Meclisindeki mahsus mahalline konduktan sonra beklenecek ihtiram nöbetine her rütbedeki subayların katılması münasip görülmüştür. Nöbet kıyafeti büyük üniformadır. (Sırma apolet, kemer, kılıç, çizme).

2— Bir nöbet postası muhtelif sınıf ve rütbeli (6) altı subaydan müteşekkil olup bir posta için nöbet müddeti yarım saattir.

Nöbette kılıç çekilmiş olarak durulacaktır.

3— Ankara garnizonundaki birlik, daire ve müessese subayları tarafından tutulacak olan ihtiram nöbetinin sıra ve zamanını gösterir cetvel ilişiktir. Nöbet sırasına dikkat edilecektir.

4— İhtiram nöbeti, 20/2. Teşrin/938 Pazar günü saat 10,30 da başlayacak ve 21/2. Teşrin/938 Pazartesi günü saat 9 da bitecektir. Saat 9 dan sonra nöbet, cenazeye refakat eden Generallere devir edilecektir.

(Nöbetin başlama zamanı cenazenin Büyük Millet Meclisindeki mahalli mahsusuna konmasına tabi olduğundan ilk ve müteakip nöbet postalarının bu hususu göz önünde bulundurarak ona göre sıraya girmeleri lâzımdır).

5— Her nöbet postası vaktında Büyük Millet Meclisi binasına gelecek ve Kamutay daire müdürlüğünce bu iş için tahsis edilmiş olan odada nöbet sırasına intizar edecektir. Nöbet postaca değiştirilecektir. Değiştirici posta gelmeden nöbetteki posta mevkiini bırakmıyacaktır. Değişen nöbet postasının 6 numaralısı müteakip nöben postasının yedeğini teşkil edecektir.

6— Nöbetçi subay postalarının, vazife almadan evvel, nöbete intizar edecekleri Meclis Binası dahilindeki mahalli Meclis daire müdürlüğünden öğrenmeleri lâzımdır.

7— Bu tamimden ve cetvelden nöbete dahil bulunan her subaya birer tane verilecektir.

8— Genelkurmay Başkanlığına ve bilgi için Başvekâlet ve Vekâletlere arzedilmiş ve ilgili makamlara tamim olunmuştur.

M. M. V.
K. Özalp

Nöbet sırasını gösterir liste

1

Saat 10,30 dan 11 e kadar

1— Gaz Genel K. Tümgeneral Hüsnü Rıza
2— Ayniyat Teftiş Dairesi II. Ş. de Topçu Yarbay Kâzım
3— Ordu dairesi Ş. III. de Kurmay Binbaşı Rasım Akkılıç
4— Deniz Teçhizat şubesinden Deniz Yüzbaşı Enver Gürkan
5— Muhafız Alayı Bl. 1 Takım subayı Üsteğmen Cihat
6— Harp okulu süvari grubundan teğmen Mehmet Ali Oker

2

Saat 11 den 11,30 a kadar

1— Deniz Müsteşarı Tuğbay Hüsnü Gökdenizer
2 Fen ve San'at Umum Müdürlüğü topçu Yarbay Hakkı Erenköy
3— Hava Malzeme Deposu Müdiri Hava Binbaşı Ömer Göksoy
4— Harp Okulu Talebe Süvari Bölük K. Süvari Yüzbaşı Fikri Derin
5— Harp Okulu Topçu Talebe bölüğünde Topçu Teğmen Alaeddin
6— A. 32 Bl. 1 de Takım subayı Teğmen Şemseddin

3

Saat 11,30 dan 12 e kadar

1— M. M. Vekâleti Hava Müsteşarı Hava Albay Zeki Doğan
2— Deniz Müsteşarlığı Donanma şubesi müdiri deniz Yarbay Nail Ül
3— Genelkurmay T. Hv. da Kurmay Hava Binbaşı Asım Uçar
4— Harp Okulu komutanlığı Ş. I. Mülhakı Süvari Yüzbaşı Zeki Alsanat
5— Topçu 8. Alay 6. Bölük deTopçu Üsteğmen Gani
6— Kimya Taburunda Topçu Teğmen Taceddin

4

Saat 12 den 12,30 a kadar

1— Zat İşleri Dairesi Piyade Şubesi Müdiri Albay Hayri Arın
2— Harp Okulunda àğretmen Topçu Yarbayı Hıfzı
3— Hava Müdafaa Genel Komutanlığı Emir Subayı Topçu Binbaşı Münim
4— Harp Okulu Talebe Süvari Bl. K. Yüzbaşı Ziya Bozok
5— 32. A. 7. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Faruk
6— Jandarma Genel K. Daire Müdiri Binbaşı Tevfik Özbey

5

Saat 12,30 dan 13 e kadar

1— Harbiye Dairesi Reis Muavini Kurmay Albay Cemil Kandemir
2— Ayniyat Teftiş Dairesi II. Ş. de Muhabere Yarbay Cemil Akgün
3— Zat İşleri Dairesinde Topçu Şubesinde Topçu Binbaşı Kemal
4— Deniz Zat İşleri şubesinde Deniz Yüzbaşı Feridun Gazioğlu
5— Muhafız A. 9. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Galip
6— 32. A. 10. Bl. Takım Subayı Teğmen Nureddin

6

Saat 13 den 13,30 a kadar

1— Harbiye Dairesi Topçu Şubesi Müdiri Albay Nizameddin
2— Zat İşleri Süvari Şubesi Müdiri Yarbay Hüseyin Akkirman
3— Ordu Dairesi I. Şube Mülhakı Piyade Binbaşı Zekâi Özyalım
4— Topçu Müfettişliği Mülhakı Topçu Yüzbaşı Rauf
5— Muhafız A. 3. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Yahya
6— 32. A. ~~12~~. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Nuri

Top

7

Saat 13,30 dan 14 e kadar

1— M. M. Vekâleti Harbiye Dairesi Reisi Tümgeneral Hayrullah Fişek
2— Deniz Zat İşleri Şubesi Müdür vekili Yarbay Nevres Tümer
3— Topçu Müfettişliğinde Topçu Binbaşı Hilmi
4— Muhafız Alayı 3. Bl. K. Yüzbaşı Tayyar.
5— 32. A. 12. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Tahsin
6— Muhafız Alayı 6. Bl. Takım Subayı Teğmen Naci

Tep. Salih Gökkaya

8

Saat 14 den 14,30 a kadar

1— M. M. Vekâleti Ordu Dairesi Reisi Tümgeneral Apti Pandır
2— Ankara Konak Komutanı Piyade Yarbay Nail Tenik
3— Harp Okulunda Öğretmen Topçu Binbaşı Musa
4— Genelkurmay H. Hv. da Hava Bnibaşı Ekrem Eğitmen
5— Harp Okulunda Topçu Talebe Bl. K. Topçu Yüzbaşı Nuri
6— Muhafız Alayı 11. Bl. Takım subayı Üsteğmen Zeki

9

Saat 14,30 dan 15 e kadar

1— Hava Müdafaa Genel K. da Kurmay Albay Emin Nihat Sözeri
2— Ordu Dairesi I. Ş. de Yarbay Hüsnü Omurtay
3— Harbiye Dairesi VI. Ş. de İstihkâm Binbaşı Ferit Sungur
4 M. M. Vekâleti Donan Şubesinde Yüzbaşı Salahaddin Kızılyel
5— 32. A. 1. Bl. Üsteğmen Fahri
6— Muhafız Alayı 8. Bl. Teğmen Adnan

10

Saat 15 den 15,30 a kadar

1 Levazım İşleri Dairesi Reisi Tüdgeneral Avni Üler
2 — Harbiye Dairesi Süvari Şubesi Müdiri Yarbay Muhiddin Süalp
3 — Harbiye Dairesi Topçu Şubesinde Binbaşı Kemal
4— Harp Okulu Talebe Bölüğü K. İstihkâm Yüzbaşı Bedreddin Güral
5— Harp Okulu Talebe Süvari Bölüğünde Üsteğmen Süleyman Demet
6 — Muhafız Alayı 12 Bl. Takım Subayı Teğmen İhsan

11

Saat 15,30 dan 16 a kadar

1— Askeri Temyiz Mahkemesi Azasından Tuğbay İsmail Hakkı Alpan
2— İstihkâm Müfettişliğinde İstihkâm Yarbay Cemal
3— Askeri Fabrikalarda Topçu Binbaşı Emin Ali
4— Muhafız Alayı Süvari Grubunda Yüzbaşı Talat Bayraktaroğlu
5— Muhafız Alayı 12. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Nadir
6— 32. A. 3. Bl. Takım Subayı Teğmen Nihat

12

Saat 16 dan 16,30 a kadar

1— Genelkurmay IV. Ş. Müdiri Kurmay Albay Hüsnü Aslan
2— Zat İşleri Piyade Şubesi Piyade Yarbay Örfi Kaya
3— Harp Okulunda Öğretmen Topçu Binbaşı Şerafeddin
4 — Genelkurmay IX. Ş. de Deniz Yüzbaşı Adni Alkan
5— Harp Okulu Süvari grubunda Üsteğmen Osman Tilev
6— Jandarma Genel Komutanlığında I. Ş. Mülhakı Binbaşı Sadık Balkır

13

Saat 16,30 dan 17 e kadar

1 Askerî Temyiz Mahkemesi Azasından Süvari Albay Vahit Çadırcıoğlu
2 — Harp Okulunda Öğretmen Topçu Yarbay Nuri
3 — Muhafız Alayı 3. Tb. K. Piyade Binbaşı Ziya Alpdoğan
4 — 32. A. 2. Bl. K. Yüzbaşı Fethi
5— Jandarma Genel komutanlığı IV. Ş. Müdiri Binbaşı Ahmet Rifat
6— Harp Okulu Süvari Grubunda Teğmen Tevfik

14

Saat 17 den 17,30 a kadar

1— 32. A. K. Kurmay Albay Galip Ulaş
2— 32. A. K. Muavini Kurmay Yarbay Nuri Uçman
3 — Deniz Teçhizat Şubesinden Deniz Binbaşı Saim Besbelli
4 — Genelkurmay İstihbarat Şubesinde Hava Yüzbaşı Seyfi Alok
5 — Harp Okulu 1. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Bahaeddin
6 — Muhafız Alayı Süvari Grubunda Teğmen Niyazı Kurtay

15

Saat 17,30 dan 18 e kadar

1— 8. Tuğay Komutanı Tuğbay Cevat Yalım
2— Muhafız Alayı Komutan Muavini Yarbay Sami Mater
3— Harp Okulu Süvari Grubu K. Binbaşı Rıza
4— Harp Okulu Talebe Bölük K. Muhabere Yüzbaşı Fehmi Okan
5 — Muhafız Alayı 3. Bl. Takım Subayı Teğmen Rıza
6 Harita Umum Müdürlüğünde Sitajier Deniz Üsteğmen Hayri Atasü

16

Saat 18 den 18,30 a kadar

1 — Askeri Temyiz Mahkemesi Azasından Tuğbay Yusuf Kâmil Aktuğ
2 — Harp Okulunda Öğretmen Topçu Yarbay Nail
3 — 32. A. 3. Tb. K. Binbaşı Nazmi
4 — Harp Okulu Fen Bölüğü K. Muhabere Yüzbaşı Hilmi Öben
5 — Harita Genel Direktörlüğünde Sitajier Topçu Üsteğmen Safter
6 — Muhafız Alayı Süvari Grubunda Teğmen Haşim Ançü

17

Saat 18,30 dan 19 a kadar

1 — Askeri Temyiz Mahkemesi Azasından Tuğbay Şemseddin Erkuş
2 — Deniz Zat İşleri Şubesinde Deniz Yarbay Şakir Tunççapa
3 — Zat İşleri Kıdem Şubesinde Piyade Binbaşı Celâl
4 — Harp Okulu Süvari Grubunda Yüzbaşı Ruhi
5 — Harp Okulu 2. Bölük Üsteğmen Reşit
6 — Harp Okulu 3. Bölük Tekmen Nureddin

18

Saat 19 dan 19,30 a kadar

1 — Ordu Dairesi II. Şube Müdiri Piyade Albay Faik Timo
2 — Harbiye Dairesi Topçu Şubesinden Topçu Yarbay Necati
3 — Genelkurmay XII. Şubede Deniz Binbaşı Kemaleddin Derkut
4 — Harp Okulunda Fen bölüğü K. İstihkâm Yüzbaşı Kadri Erbulak
5 — Harp Okulunda Süvari Bölüğünde Süvari Üsteğmen Burhan
6 — Harp Okulu 5. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Kemal

19

Saat 19,30 dan 20 e kadar

1 — Genelkurmay VIII. Ş. Müdiri Albay Abdülhalim Oruz
2 — Ankara Askerlik Daire Mülhakı Piyade Yarbay Fevzi
3 — İstihkâm Müfettişliğinde İstihkâm Binbaşı İhsan Beşergil
4 — Harp Okulu Süvari Grubunda Süvari Yüzbaşı İrfan Boyla
5 — Harp Okulunda 4. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Muhlis
6 — Fakülte Talim Taburu 2. Bl. de Teğmen Salahaddin

20

Saat 20 den 20,30 a kadar

1 — Ayniyat Teftiş Dairesi II. Ş. Müdiri Topçu Albay Kemal
2 — Harbiye Dairesi Piyade şubesinde Piyade Yarbay Ali
3 — Deniz Zat İşleri Şubesinde Deniz Binbaşı Hilmi Eroğul
4 — Topçu 8. A. 5. Bl. K. Topçu Yüzbaşı Tevfik
5 — Harp Okulu Talebe Bölüğünde Süvari Üsteğmen Zeki Dura
6 — Harp Okulu 6. Bl. Takım Subayı Üsteğmen Mehmet

21

Saat 20,30 dan 21 e kadar

1 — Genelkurmay XII. Ş. Müdiri Kurmay Albay Hâmit
2 — Harbiye Dairesi Ankara Topçu Mühimmat Deposunda Yarbay Behcet
3 — Muhafız Alayı Süvari Grubu Komutanı Binbaşı Yaşar Güçlü
4 — Harbiye Dairesi V. Ş. de Muhabere Yüzbaşı Ö. Lütfi Kolat
5 — Harp Oukulu 7. Bl. Takım K. Üsteğmen Cavit
6 — Muhafız Alayı Süvari Grubunda Teğmen Suat

22

Saat 21 den 21,30 a kadar

1 — Askeri Temyiz Mahkemesi Azasından Tuğbay Lâtif Ulutaş
2 — Harbiye Dairesi V. Ş. Müdiri Muhabere Yarbay Eşref
3 — Genelkurmay VII. Ş. de Süvari Binbaşı Rifat Yüksel
4 — 32. A. 8. Bl. K. Yüzbaşı Rahmi
5 — Harp Okulu Süvari Grubunda Süvari Üsteğmen Emin Özcan
6 — 32. A. 6 Bl. Takım K. Teğmen Reşat Mustafa Gür

23

Saat 21,30 dan 22 e kadar

1 — Harp Okulu Alay Komutanı Kurmay Albay Behzat Göker
2 — Zat İşleri Seferberlik Şubesi Yarbay Edip Tokat
3 — Harbiye Dairesi Topçu Şubesinde Binbaşı Remzi
4 — Muhafız Alayı Süvari Grubunda Süvari Yüzbaşı Salahaddin
5 — Harp Okulu 8. Bl. de Üsteğmen Mehmet
6 — Muhafız Alayı 10 Bl. de Takım K. Teğmen Fahreddin

24

Saat 22 den 22,30 a kadar

1— Birinci Ordu Müfettişliğinde Kurmay Albay İsmail Hakkı Turan
2— Hava Genel Komutanlığı II. Ş. Müdiri Topçu Yarbay Sadi
3— Süvari Müfettişliğinde Süvari Binbaşı Recep Vehbi
4— Genelkurmay VI. Ş. de Yüzbaşı Kemaleddin Arkun
5— Genelkurmay II. Ş. de Muhabere Yüzbaşı Hakkı Uçkun
6— Harp Okulu Topçu Takım K. Üsteğmen Hüseyin

25

Saat 22,30 dan 23 e kadar

1— Genelkurmay Harp Tarihi Encümeninde Piyade Albay Hulusi Sakarya
2— İstihkâm Müfettişliğinde İstihkâm Yarbay Necati Çatinkök
3— Ordu Dairesi IV. Ş. de Deniz Binbaşı Necati Ökten
4— Harp Okulu 6. Bl. K. Yüzbaşı Halit
5— Harp Okulu Süvari Grubunda Üsteğmen Mesut
6— Muhafız Alayı 1. Bl. den Teğmen Sıdkı

26

Saat 23 den 23,30 a kadar

1— Harbiye Dairesi VIII. Ş. Müdiri Kurmay Albay Abdüsselam Savaş
2— Deniz K. İmalât Şubesinden Deniz Yarbay Ali Rıza Ülgezer
3— Genelkurmay VII. Ş. de İstihkâm Binbaşı Fahri Semizoğlu
4— Süvari Müfettişliğinde Yüzbaşı Yaşar
5— Harp Okulu 1. Bl. de Üsteğmen Ahmet
6— Harp Okulu 2. Bl. de Üsteğmen Mazhar

27

Saat 23,30 dan 24 e kadar

1— Genelkurmay VI. Ş. den Deniz Kurmay Yarbay Münir Öney
2— Jandarma Genel K. III. Ş. de Binbaşı Ziya
3— Genelkurmay VII. Ş. de Muhabere Binbaşı İsmail
4— Muhafız Alayı 4. Bl. K. Yüzbaşı Şefik
5— Genelkurmay Sitajlar Süvari Yüzbaşı Nüzhet
6— 32. A. 6. Bl. de Takım K. Teğmen Fahreddin

28

Saat 24 den 0,30 a kadar

1— İstihkâm Müfettişliği Erkân Reisi Kurmay Albay Neriman Talimcioğlu
2— Deniz Teçhizat Şubesi Müdiri Deniz Yarbay Fuat Tüzkan
3— Genelkurmay Harekât Reisi Emir Subayı Binbaşı Yaşar
4— Muhafız Alayı 8. Bl. K. Yüzbaşı Tahsin
5— Muhafız Alayı Süvari Grubunda Üsteğmen Ekrem
6— 32. A. 8. Bl. Takım K. Teğmen Mehmet

29

Saat 0,30 dan 1 e kadar

1— Jandarma Genel K. Kurmay Başkanı Albay Dursun Atatunç
2— Genelkurmay Harp Tarihi Encümeninde Piyade Yarbay Süreyya
3— Harbiye Dairesi Süvari Deposu Müdiri Süvari Binbaşı Behcet Oktay
4— Deniz İmalât Şubesinde Yüzbaşı Cevat Çekli
5— 32. A. 9. Bl. de Teğmen Zühtü
6— Harp Okulu 5. Bl. de Teğmen Orhan

30

Saat 1 den 1,30 a kadar

1— Genelkurmay Yüksek Müdafaa Meclisi Brosu Md. Kur. Tuğ. Nuri Sayım
2— Genelkurmay İstihkâm Müfettişliğinde Deniz Yarbay Talat Tolun
3— Fakülte Talim Taburu K. Piyade Binbaşı Mehmet Ali
4— Birinci Ordu Müfettişliği Muhabere Mülhakı Binbaşı A. Fehmi Şander
5— Muhafız Alayı Süvari Grubunda Teğmen Dündar
6— 32. A. 4. Bl. de Teğmen ~~Sakir~~ Yenli Tarık Orkan

31

Saat 1,30 dan 2 e kadar

1— Askerî Temyiz Mahkemesi Azasından Kurmay Tuğbay İhsan Hün
2— Zat İşleri Seferberlik Şubesinde Yarbay Adil Kıvanç
3— İstihkâm Müfettişliği Muhabere Binbaşı Alaeddin
4— Jandarma Genel K. Müfettişlik Mülhakı Binbaşı Muhtar Adalı
5— İstihkâm Müfettişliği İstihkâm Binbaşı Hadi Kiper
6— Muhafız Alayı Süvari Grubunda Üsteğmen Muzaffer

32

Saat 2 den 2,30 a kadar

1— Harp Tarihi Encümeni IV. Ş. de Piyade Albay Ahmet Acarer
2— Harbiye Dairesi Ankara Depolar K. Topçu Yarbay Mehmet Ali
3 — Hava Müsteşarlığı İnşaat Şubesi Müdiri İstihkâm Yarbay Fikri Ateş
4— Deniz İmalât Şubesinde Yüzbaşı Niyazi Alobe
5— 32. A. 3. Bl. K. Yüzbaşı Kâzım
6— 32. A. ~~3~~. Bl. Teğmen Muzaffer Vakıf Gulkan

33

Saat 2,30 dan 3 e kadar

1— Ankara Askerlik Dairesi Reisi Piyade Albay İsmail Hakkı Özgen
2— Jandarma Genel K. I. Ş. Müdiri Kurmay Yarbay Musa Kâzım
3— Süvari Müfettişliğinde Süvari Binbaşı Rıza
4— Hava Müsteşarlığında Binbaşı Halis Başkan
5— 32. A. 1. Bl. K. Yüzbaşı Kadri
6— Harp Okulu Havan Bölüğünde Üsteğmen Mazlum

34

Saat 3 den 3,30 a kadar

1— Jandarma Genel K. da Tuğgeneral Osman
2— Gümrük Muhafaza Genel K. Kurmay Başkanı Kurmay Yarbay Zeki Argun
3— Ankara Orman Taburu K. Piyade Binbaşı Lütfi Sipahi
4— Hava Müsteşarlığı İnşaat Ş. İstihkâm Binbaşı Sait
5— Hava Müsteşarlığı İnşaat Ş. İstihkâm Binbaşı Refih
6— Muhafız Alayı 2. Bl. Takım K. Teğmen Necdet

35

Saat 3,30 dan 4 e kadar

1— Gaz Genel K. III. Ş. Müdiri Piyade Albay Hakkı Demiral
2— Harp Tarihi Encümeni I. Ş. Müdiri Kurmay Yarbay Saim Arcan
3— Genelkurmay I. Ş. de İstihkâm Binbaşı Sırrı Cenklu
4 — Fakülte Talim Taburu 1. Bl. K. Yübzaşı Zeki
5— Harp Okulu Top. Takım K. Üsteğmen Ali Rıza
6— 32. A. 4. Bl. Takım K. Teğmen Nidai

36

Saat 4 den 4,30 a kadar

1— Genelkurmay XI. Ş. Müdiri Kurmay Albay Bahaeddin Kuban
2— Harp Okulu İstihkâm Öğretmeni İstihkâm Yarbay Hasan Basri
3— Genelkurmay III. Ş. de İstihkâm Binbaşı Abdülkadir Şengezer
4— Genkur. Talim ve Terbiye Reis Mvn. Emir Sb. Bnb. Rahmi Uluğ
5 Hava Genel K. I. Ş. de Topçu Binbaşı Murat
6— Harbiye Dairesi Topçu şubesinde Topçu Binbaşı İhsan

37

Saat 4,30 dan 5 e kadar

1 Genelkurmay II. Ş. Müdiri Kurmay Albay Eşref Hıfzı Alepdoğan
2— 32. A. K. Muavini Yarbay Lütfi (Ordueyi Müdiri)
3— Harp Okulu 2. Ş. Müdiri Piyade Binbaşı Süleyman Fuat
4— Harbiye Dairesi Topçu Şubesinde Binbaşı Fevzi
5— Genelkurmay VII. Ş. de Topçu Binbaşı Nuri
6— Fakülte Talim Taburu 4. Bl. K. Yüzbaşı İsmail Nuri

38

Saat 5 den 5,30 a kadar

1 Zat İşleri Seferberlik Şubesi Müdiri Kurmay Albay Mehmet Sami Koçak
2— Ankara Askerlik Şubesi Reisi Piyade Yarbay Hamdi
3— Genelkurmay X. Ş. Topçu Binbaşı Kemal
4 Harp Okulu Muhabere Öğretmeni Muhabere Binbaşı Nazmi Arıkan
5— Harbiye Dairesi Topçu Şubesinde Topçu Binbaşı Hasip
6— Fakülte Talim Taburu 3. Bl. K. Yüzbaşı Nafiz

39

Saat 5,30 dan 6 a kadar

1— Fen ve San'at Umum Müdürlük Muavini Tuğgeneral Taşar
2— Harbiye Dairesi V. Ş. de Muhabere Binbaşı Yusuf Akif Güner
3— Hava Genel K. IV. Ş. Mülhakı Piyade Binbaşı Kâzım
4— Genelkurmay II. Ş. de Topçu Binbaşı Atıf
5 Genelkurmay VIII. Ş. de Topçu Binbaşı İsmail Müştak
6— Genelkurmay I. Ş. de Topçu Binbaşı Hayreddin

40

Saat 6 dan 6,30 a kadar

1 — Harbiye Dairesi Piyade Şubesi Müdiri Piyade Albay Hilmi Çoruh
2 — Genelkurmay I. Ş. Müdir vekili Kurmay Yarbay Mehmet Refik Yüce
3 — Harbiye Dairesi Ankara Mühimmat deposundan Topçu Binbaşı Mehmet
4 — Genelkurmay III. Ş. de Topçu Binbaşı Rifat
5 — Genelkurmay Harp Tarihi Encümeninde Topçu Binbaşı Behcet
6 — Harp Okulu İstihkâm Öğretmeni İstihkâm Binbaşı Şükrü

41

Saat 6,30 dan 7 e kadar

1 — 32. A. K. Kurmay Albay Galip Ulaş
2 — Harp Okulu Ordu Bilgisi Öğretmeni Piyade Yarbay Sezai
3 — Harbiye Dairesi VIII. Ş. de Topçu iBnbaşı Nuri
4 — Harp Okulu Komutanlık Mülhakı Topçu Binbaşı Süreyya
5 — Genelkurmay II. Ş. de Topçu Binbaşı Ethem
6 — Gaz Genel K. İstihkâm Binbaşı Müfit

42

Saat 7 den 7,30 a kadar

1 — Harp Okulu komutanı Kurmay Albay Hamit Doğruer
2 — 8. Tüm. II. Ş. müdiri Piyade Yarbay Fehmi
3 — Muhabere Müfettişliği Muhabere Binbaşı Fuat Yalaz
4 — Muhabere Müfettişliği Muhabere iBnbaşı Nuri Erten
5 — Zat İşleri Dairesi Emir Subayı Binbaşı Medeni
6 — Hava Müdafaa Genel K. Muhabere Binbaşı Mehmet Ali

43

Saat 7,30 dan 8 e kadar

1 — 32. A. K. Muavini Kurmay Yarbay Nuri Uçman
2 — 12. Jandarma mıntaka K. Muavini Yarbay Tahsin Sungur
3 — M. M. Vekâleti Kara Müsteşarı Emir Subayı Topçu Binbaşı Esat
4 — Deniz Teçhizat Ş. Deniz Yüzbaşı Enver Gürkan
5 — Genelkurmay XI. Ş. de Hava Yüzbaşı Seyfi Alok
6 — Harita Umum Müdirliği Emrinde Stajier Deniz Üsteğmen Kenen Önhan

44

Saat 8 den 8,30 a kadar

1— Harbiye Dairesi Topçu Şubesi Müdiri Topçu Albay Nizameddin
2— Harbiye Dairesi VI. Ş. de İstihkâm Binbaşı Ferit Sungur
3 — Harp Okulunda Öğretmen Topçu Binbaşı Musa
4— Genelkurmay X. Ş. de Yarbay Halit Özgüç
5— Deniz Müsteşarlığı Donanma Şubesinde Deniz Yüzbaşı Salahaddin
6 — Muhafız Alayı 11. Bl. Takım K. Üsteğmen Nuri

45

Saat 8,30 dan 9 a kadar

1 Hava Müdafaa Genel K. Kurmay Başkanı Kurmay Albay Emin Nihat Sözeri
2 — Ankara Konak K. Piyade Yarbay Nail Tenik
3 — M. M. Vekâleti Ordu Dairesi 1. Ş. Mülhakı Yarbay Hüsnü Omurtay
4 — Genelkurmay Matbaa Müdiri Topçu Binbaşı Hüsnü Civanoğlu
5 — Harbiye Dairesi Piyade Şubesinde Piyade Yarbay Ali
6 — Genelkurmay I. Ş. de Topçu Binbaşı Hayri

"Kumandanlar, emir vermiş olmak için emir vermezler. Lüzumlu ve kabiliyeti icraiyesi olan hususları emrederler ve emir verirken, kendini, o emri ifa edecek olanın yerine koymak ve emrin nasıl ifa ve tatbik olunacağını düşünmek ve bilmek lazımdır."

1922

ONUNCU BÖLÜM

15. YABANCI HEYET TEMSİLCİLERİNİN CENAZE PROGRAMINA KATILIMI

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
b. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
c. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın Ankara Garnizon Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
d. Cenaze Törenine iştirak edecek Yabancı Heyetler.

"Hakikatleri bilen, kalbinde, vicdanında manevi ve mukaddes hazlardan başka zevk taşımayan insanlar için ne kadar yüksek olursa olsun, maddi makamların hiç bir kıymeti yoktur."

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1 Ks. 3
Sayı : 3032

Ankara
15/2. Teş./1938

23. Teşrin 1938

Atatürk'ün cenaze töreninde bulunmak üzere Ankaraya gelecek yabancı devlet askerî birliklerinin şu suretle yerleştirilmeleri kararlaştırılmıştır:

İngiliz 12 subay, 120 Deniz eri, 60 er, 56 kişilik bando Gazi Terbiye Enstitüsünde.

Yunan 4 Subay, 100 er İnşaat Usta Okulunda.

Rus 4 Subay 100 Er.

Romen 1 veya bir kaç subay, 60 er Jandarma Okulunda.

Bulgar 5 Subay 6 Yarsubay, 72 er Polis Enstitüsünde.

Yugoslavya 4 Subay, 4 Yarsubay, 80 er Harp okulunda.

Bu heyetlere Vekâletçe birer irtibat subayı verilecektir.

İrtibat subayları İstanbulda müfrezeler ile taşınacaklar ve tirende yerlerini gösterecek ve Ankara istasyonundan itibaren kalacakları Okul binasına götürecek ve orada yerleştirerek iaşe ve istirahatleri ve merasime iştirakleri hakkında gerekli işleri yapacaklardır.

Müfrezelere İstanbulda yemek ve komanya verilmesini Vilâyet temin edecektir. Yer hazırlanmasını İstanbul K. dan rica ederim.

Ankarada iaşelerini misafir oldukları mektep temin edecektir. Masraf Hariciyeden verilecektir.

İstanbul K. na, IV. Kor., Harp Okulu K., Ankara Garnizon K., İstanbul ve Ankara Merkez K. na yazılmış bilgi için Dahiliye Vekâletine ve Kültür Bakanlığına arzedilmiştir.

Fransa 4 Subay 180 er Siyasal Bilgiler Okulu.
Alman

M. M. V.
K. Özalp

Tren : 3 subay 52 er Harp okulunda

Atatürk'ün Cenaze Törenine Katılan Yabancı Heyet (1938)

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1 Ks. 3
Sayı: 3033

Ankara
15/2. Teş/1938

Ankara Komutanlığına

Atatürk'ün cenaze töreninde bulunmak üzere gelecek ecnebi heyetlerin isimleri ilişik listede yazılıdır. Bu heyetlere Ordudan tayin edilen mihmandarlarla ecnebi birliklere verilen irtibat subayları heyetlerin hizasında gösterilmiştir.

Bu zevat nihayet 17/2. Teşrin/938 sabahı İstanbulda bulunmak üzere hareket edecekler ve İstanbulda bulunanlar da ayni gün İstanbul K. na müracaat edeceklerdir.

Vilâyetle temas ederek bu heyetlere Hariciye Vekâletinden verilen mihmandarlarla bu zevatın tanıştırılmasını ve hepsinin refakatında bulunacakları heyetlere iltihakının teminini İstanbul K. dan rica ederim.

İlgili makamlara yazılmıştır.

M. M. V.
K. Özalp

Cenaze Törenine Katılan Yabancı Kıt'aat (1938)

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. İ. K. 7
Sayı: 2088

Ankara
19/11/1938

Öz:
Garnizon K.

İlgiği

Yabancı heyetlerin avdetlerinde yine mutad merasim yapılacak ve teşyi için istasyonda garnizon K. , merkez K. bulunacaktır . İcabına göre vekâletten ayrıca yüksek rütbeli zevat ta bulundurulacaktır .

Yabancı birliklerin dönüşlerinde de geldikleri zaman yapılan merasim aynen yapılacaktır .

.. .. Garnizon K. yazılmış , bilgi için Genkur. başkanlığı yüksek mahfazına arzedilmiştir .

M. M. V.
Vekili

I-4
2182

No: 3729 I
19-11-938

Atatürk'ün Cenaze Törenine Katılan Yabancı Heyet - İngiliz Generali (1938) Ankara

Cenaze Törenine İştirak Eedecek Ecnebi Heyetler

Afgan Heyeti :

Muvasalat tarihi: İstanbul 18/11/1938
Cuma sabahı
(Heyet Paristen geliyor)
Ankara

Heyetin Teşekkülü:

1— Altes Mareşal Şah Veli Han (Kıral'ın amcasıdır).
2— Ekselans Sultan Ahmet Han, Afganistan Ankara Büyük Elçisi.
3— İslâm Bey Han, Paris Sefareti Müsteşarı.

Mihmandarları

Kurmay Albay Rahmi Eğemen Harp Akademisinden.
Deniz Binbaşı Halil Aydın Harp Akademisinden.

Alman Heyeti :

Heyetin Teşekkülü :

1— Fon Noyrat.
2— Korgeneral List.
3— Yarbay Fon Rost.

Mihmandarları

Kurmay Albay Salih Erkuş Harp Akademisinden.
Kurmay Binbaşı Asım Eren Harp Akademisinde.
intihat Sb. yzb. Hakkı Akil Onkunlun.

İngiliz Heyeti:

DİKKAT: Heyet ve kıt'a ayrı ayrı geleceklerdir.

Muvasalat tarihi: Edirneye, 18/11/1938, Saat 0009
İstanbul, 18/11/1938 Cuma saat 7,35
Ankara, 20/11/1938

A) Heyet:

Heyetin Teşekkülü:

1— Mareşal Lord Bridwood.

Maiyeti:

2— Yarbay Whitefoord.
3— Bir Uşak.

B) Kıtaat:

Muvasalat tarihi: İstanbul; Denizden 18/11/938 saat 8 de
Ankara: 20/11/938

Kıtaatın Teşekkülü :

1— Amiral Sir Dudley Pound, Bahriseflid Filosu komutanı.
2— Deniz Mülâzımı Duff ve iki uşak.
3— 12 Subay, 120 Deniz eri, 60 silâh endaz, 56 kişilik bando muzika.

Mihmandarları

Deniz Albay İhsan Özel Harp Akademisinden.
Deniz Albay Necati Özdeniz Harp Akademisinden.
Deniz Binbaşı Emin Harp Akademisinden.

İrtibat Subayı

Deniz Yüzbaşı Rahmi Yalım Harp Akademisinden.

Bulgar Heyeti:

Muvasalat tarihi: İstanbul; 18/11/938
Ankara:

A) Heyet:

Heyetin teşekkülü:

1— General Panof, Saray Nazırı.
2— General Daskalof.
3— General Bukachi.

B) Kıtaat:

Muvasalat tarihi: İstanbul : 18/11/1938
Ankara

Kıtaatın teşekkülü:

5 Subay.
6 Yarsubay.
72 Nefer.

Mihmandarları

Kurmay Albay Nihat Bürian Genelkurmaydan.
Deniz Binbaşı Bürhanettin Alparslan Harp Akademisinden.

İrtibat Subayı

Hava Yüzbaşı Enver Akoğlu İzmirden.

Fransız Heyeti:

A) Heyet:

Heyetin teşekkülü:

1— B. Albert Sarraut, Dahiliye Nazırı, Fransanın sabık Ankara Büyük Elçisi.
2— General Georges.
3— Amiral Laborde.

B) Kıtaat:

4 Subay.
180 Er.

Mihmandarları

Albay Raşit Harp Akademisinden.
Binbaşı Ali Kemal Harp Akademisinden.

İrtibat Subayı

Celâl Erikan Harp Akademisinden.

Iran Heyeti :

Muvasalat tarihi: **Ankara; 17/11/938**
Perşembe sabahı

(Heyet 15/11/1938 Salı günü Telköçek'den hareket ediyor).

Heyetin teşekkülü:

1— Ekselans Khalil Fahimi, İran Ankara Büyük Elçisi.
2— Orgeneral Nakhdjevan.
3— Korgeneral Koupal.
4— Albay Arfaa.

Kıtaatın Teşekkülü:

1	Binbaşı.	Şah Muhafız kıtaatından.
2	Yüzbaşı.	
57	Er.	

Muvasalatları İran hududundan 17/11/938 Saat 18 de hareket edecek Toros ekspresile.

Mihmandarları

Kurmay Albay Asım Aksoley Genelkurmaydan.
Deniz Binbaşı Abdurrahman Benliol M. M. V. den.

İrtibat Subayı

Hava Yüzbaşı Hüseyin Turgut Eskişehirden.

Yunan Heyeti:

A) Heyet:

Muvasalat Tarihi: Eythion: 19/11/938 Cumartesi Saat 8
İstanbul: 19/11/938 Cumartesi Saat 20 de
Ankara:

Heyetin teşekkülü:

1— Ekselans General Metaxas Başvekil.
2— General Demestichas, Saray askeri komutanı.
3— General Papadimas, Harbiye Nezareti Müsteşarı.
4— Ekselans R. Raphael, Yunanistan'ın Ankara Elçisi.
5— Bay Androulis, Başvekâlet Hususi Kalem Müdürü ve Hariciye Nazırı.
6— Bay Syndica, Yunanistan Ankara Sefaret Müsteşarı.
7— Deniz Albay Joannidis, Yunan Deniz Ataşesi.
8— Yarbay Zumbulakis, Ataşemiliter.
9— Yarbay Nobelis, General Metaxas'ın Yaveri.
10— Yüzbaşı Korokas, General Metaxas'ın Yaveri.
11— Bay Tendis, Ankara Elçiliği Kâtibi.
12— Bay Kavalyeratos, Yunan Hariciye Nezaretinde Ataşe.

B) Kıtaat

Muvasalat Tarihi: İstanbul: 19/11/938 Cumartesi Saat 20
Ankara

Kıtaatın Teşekkülü

4 Subay.
100 Nefer.

Mihmandarları

Kurmay Albay Hüsnü Bilge M. M. V.
Deniz Binbaşı Süruri Akalın Genelkurmaydan.

İrtibat Subayı

Kurmay Yüzbaşı Şeref Ünal Genelkurmaydan.

İtalya Heyeti:

A) Heyet:

Muvasalat tarihi: İstanbul 19/11/1938
Cumartesi sabahı
Orient kspresle
Ankara:

Heyetin teşekkülü:

1— Ekselans Baron Pempeo Aloizi.
2— General Currio Barbazetti.
3— Amiral Alberto Lais.

Maiyet:

2 Emir subayı.
1 Hariciye Nezaretinde kâtip.
1 Çavuş.
3 Kâtip.
1 Uşak.

Mihmandarları

Albay Vahit Harp Tarihinden.
Binbaşı Hüseyin Genelkurmaydan.

Macar Heyeti:

A) Heyet:

Muvasalat tarihi: İstanbul 19/11/938
Ankara:

1— Ekselns Zoltan Mariassy de Batizfalva, Macar Ankara Sefiri.
2— Tuğgeneral Eugene Buszkay.
3— Albay Emerich Nemeth.
4— Albay Alexander Magyarossy.

Mihmandarları

Yarbay Hamdi Turgay Genelkurmayda.

Romanya Heyeti:

A) Heyet:

Muvasalat Tarihi: İstanbul: 19/11/938
Ankara:

Heyetin teşekkülü:

1— General Paul, Teoderesco, Hava ve Bahriye Nazırı.
2— General Motaş, Ordu Umumî Müfettişi.
3— General Traian Grigoresco.
4— Ekselans Telemaque, Romanya Ankara Elçisi.

Maiyet :

5— Bay Elliad Romanya Sefaret Müsteşarı
6— Yarbay T. Teodoresco, Ataşemiliter.

B) Kıtaat

Muvasalat Tarihi: İstanbul: 19/11/938
Ankara:

Kıt'anın Teşekkülü:

60 Nefer.
1 Veya bir kaç Subay.

Mihmandarları

Hava Kurmay Albay Celal Yakal İzmirden.
Hava Binbaşı Hidayet Göksel Eskişehirden.

İrtibat Subayı

Kurmay Yüzbaşı Refik Tulga Genelkurmaydan.

Sovyet Cümhuriyeti Heyeti:

A) Heyet

Muvasalat Tarihi: İstanbul: Karadenizden Dastroyerle 17/11/938 sabah
Ankara:

1— General Potemkin.
2— Amiral Yumaşef, Karadeniz filosu Komutanı.
3— Bay Terentiyev, Sovyet Ankara Büyük Elçisi.

B) Kıtaat :

4 Subay.
100 Erat.

Mihmandarları

Kurmay Albay Ömer Lutfi Köksal Harp Akademisinden.
Deniz Binbaşı Tevfik Samırkaş Genelkurmaydan.

İrtibat subayı:

Kurmay Yüzbaşı Hıfzı Tümer Genelkurmayda.

Yugoslavya Heyeti:

A) Heyet:

Muvasalat tarihi: İstanbul 19/2. Teşrin/1938
Ankara 20/2. Teşrin/1938

Heyetin teşekkülü

1— General Milutin Nedic, Harbiye ve Bahriye Nazırı.
2— Ekselans Brank Adzemoviç, Yugoslavyanın Ankara Elçisi.
3— Amiral Dragutin. Prica, Yugoslavya Kıralı Fahri Yaveri.

Heyetin maiyeti :

4— Kolonel Yevromoviç, Harbiye ve Bahriye Nazırının Kalemi Mahsus Müdürü.
5— Yarbay Deter Tomac, Yugoslav Ataşemiliteri.
6— Deniz Üyüzbaşı Nikita Taranonki.

B) Kıtaat

Muvasalat tarihi: İstanbul 19/2. Teşrin/1938
Ankara 20/2. Teşrin/1938

Kıt'anın teşekkülü

4 Subay.
4 Yarsubay.
80 Nefer.

Mihmandarları

Kurmay Albay Haydar Dünkut Harp Akademisinde.
Deniz Binbaşı Kemal Enginol Harp Akademisinden.

İrtibat Subayı

Yüzbaşı Emin Çobanoğlu Muhafız A. 9. Bl. K.

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Şube: 1
Sayı : 3061

Ankara
17/2. Teşrin/938

15/XI/938 gün ve 3032 sayı ile bildirilen malûmata bazı ilâveler yapıldığından son şekil aşağıda gösterilmiştir.

M. M. V. N.
N. Solok

Devlet ismi	Subay		Er	Misafir olacakları yer	İrtibat subayı
Alman	2	100		**Avusturya Sefarethanesi**	Kurmay Yüzbaşı Hakkı Atıl
		30	Bando		
		130			
İngiliz	12	120	Deniz	**Gazi Terbiye Enstitüsü**	Deniz Yüzbaşı Rahmi Yalım
		60	Kara		
		56	Bando		
		236			
Bulgar	11	83		**Polis Enstitüsü**	Hava Yüzbaşı Enver Akoğlu
		55	Bando		
		138			
Fransa	4	180		**Siyasal Bilgiler Okulu**	Kurmay Yüzbaşı Celal Arıkan
Yunan	4	100		**İnşaat Usta Okulu**	Kurmay Yüzbaşı Şeref Önal
		30	Deniz		
		130			
İran	3	52		**Harp Okulu**	Hava Yüzbaşı Hüseyin Turgut
Romen	3	60		**Jandarma Okulu**	Kurmay Yüzbaşı Refik Tolga
				Sivil Hastane	
Sovyet	4	100		~~**Ziraat Okulu**~~	Kurmay Yüzbaşı Hıfzı Tümer
Yugoslav	8	80		**Harp Okulu**	Yüzbaşı Eemin Çoban Oğlu
Italya				Ziraat enstitüsü	Dz. Ayarlı. Cemil Amaç

"Medeni eser vücuda getirmek kabiliyetinden mahrum olan kavimler, hürriyet ve istiklâllerinden mahrum edilmeye mahkumdurlar."

ONBİRİNCİ BÖLÜM

16. CENAZE TÖRENİNE KATILACAK BİRLİKLER İLE İLGİLİ TAMİMLER

a. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın 8 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
b. Ankara Valiliği'nin 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'ye gönderdiği tebliğ.
c. Askeri Fabrikalar Komutanı Tümg. E. DURUKAN'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.
d. 23 ncü Tümen Komutanı Tümg. Rüştü AKIN'ın Askeri Fabrikalar Genel Direktörlüğüne gönderdiği telgraf.
e. 5 nci Kolordu Komutanı Korg. Kiramettin KOCAMAN'ın Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği telgraf.
f. Millî Savunma Bakanı Nazmi SOLAK'ın Konya Kolordu Komutanlığı'na gönderdiği telgraf.
g. 5 nci Kolordu Komutanı Korg.Kiramettin KOCAMAN'ın birliklere yayımladığı tebliğ.
h. Askeri Fabrikalar Genel Müdürü Tümg. E.DURUKAN'ın 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
ı. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'ın 8 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ ve telgraf.
i. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin birliklere yayımladığı tebliği ve birliklerin tertibini gösteren çizelge.
j. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
k. 8 nci Tümen Komutanı Tümg. Kemal GÖKÇE'nin 32 nci Alay Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
l. Millî Savunma Bakanı Kazım F. ÖZALP'm Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
m. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın 5 nci Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
n. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nın Millî Savunma Bakanlığı'na gönderdiği yazı.
o. Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü'nün 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
ö. C.H.P. Kocaeli İl Yönetim Kurulu Başkanlığı'mn 23 ncü Tümen Komutanlığı'na yayımladığı tebliğ.
p. 8 nci Tümen Komutanlığı'nın ATATÜRK'ün Cenaze Töreni için gelen birliklere yayımladığı tebliğ.

"Tarihimizi okuyunuz, görürsünüz ki; milleti mahveden, esir eden, harap eden fenalıklar hep din kisvesi altındaki küfür ve mel'anetten gelmiştir."

T. C.
M. M. V.
Ordu Dairesi
Ş. 1 . K. 3.
Sayı: 2990

Öz:

Ankara
14 / 11/ 1938

8. Tüm. K.

Aceledir .

İlişiği

13/11/938 gün ve 2990 sayılı emre ektir .

1 - ATATÜRK'ün cenaze törenine iştirak edecek mızraklı süvari bölükleri 60 mevcudunda olacak ve bu bölükleri muhafız alayı çıkaracaktır . Bunlar için Harp okulu en iyilerinden 60 süvari erini muhafız alayı emrine verecektir . (Bu günden itibaren)

2 - Piyade alayları kış kadrosu mevcudunda olacaktır .

3 - 8. Tüm. K. na , Muhafız alayı ve harp okulu K. lıklarına yazılmıştır .

M. M. V.

SF. Evrakına Geçti Mühürdür
Geliş 14 Kas 938
Numarası 3641
Şubesi I

T. C.
ANKARA VALİLİĞİ
Mektupçuluk Kalemi
Sayı
U. 4814
H. 1115

I4/II/938

General Kemal Gökçe
Sekizinci Tüm Komutanı

Eki

Atatürk'ün cenaze töreni hakkında görüşülmek üzere I4/II/938 Pazartesi günü saat I7 de Belediyeyi teşrifleri rica olunur .

Vali Y

K. G.

I
14-XI-938
S

7641

I-4
2127

Hangi daire yazısına karşılık olduğu yazılmalıdır.

T. C.
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez

TELGRAF

Adres : acele

23 Temmuz

Izmit

666 Yol 2

(No.: 251/2)

Servis işaretleri

I

14-11-38

M.

İLK MERKEZ	№	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
ankara			14/11	15/45			14/11	18	

1- atatürkün Yalovaya gideceği
yolda için 15/17 santimetrelik
Almanca olan bulunup
bulunmadığının telefon ile
Top üzerinde / nakil edilmesi.

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ
P. T. T. U. M.

Devlet telgraf muhaberatından dolayı mes'uliyet kabul etmez.

TELGRAF

Adres :

2

(No.: 251/1)

Yol 2

Servis işaretleri:

İLK MERKEZ	№	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA

istenildiğini pek acele bildirmesi 2- istasyon - K- na ve 23 temmuz - K- na yapılmıştır

askeri fabrikadan
tüm gelecek
e-duruta

T E L

Makine başında

Askeri Fabrikalar Genel Drk.lüğüne

Ankara

I4. II. 938 tele Cevap.

I - I5/I7 Alman Obüsü yoktur. Atatürkün Tabutu 7,5/3I Yunan şinayder sahra Topile nakle dileceği.

2 - I4. II. 938 gün ve I2I5I sayılıdır.

23. Tüm. K.
Tümg.
Rüştü Akın

Tel

Çok acele

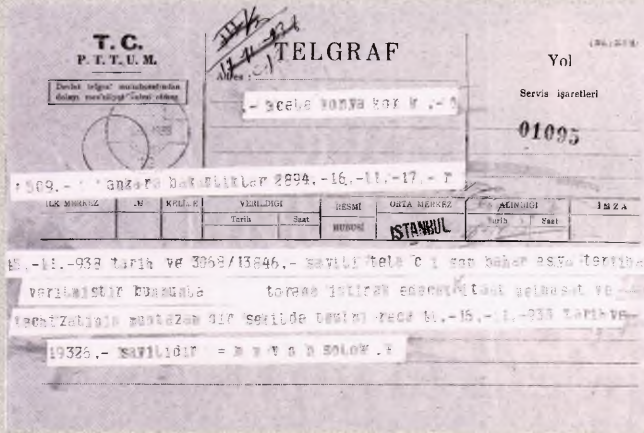
Milli Müdafaa Vekâletine

1-15/2.teş/938 gün ve 2029 sayı buyruklarile Ankaraya gönderilecek taburların bilhassa Karamandaki alayın teşkil edecegi mürettep taburun elbise ve techizat ihtiyacı vardır.Bu taburların düzgün ve muntazam bir şekilde olabilmesi için en mübrem ihtiyaçlarının asgarî miktarda vekâletin Konyadaki alaâttin anbarından muvakkaten olsun ikmaline müsadeleri.

2-15/2.teş/938 gün ve 3068 sayılıdır.

Kor . K .
Korg.
K.Kocaman

aslında imza vardır.

T.C.
P. T. T. U. M.

TELGRAF

Yol

Servis işaretleri

01095

İLK MERKEZ	No	KELİME	VERİLDİĞİ Tarih	VERİLDİĞİ Saat	RESMİ / HUSUSİ	ORTA MERKEZ	ALINDIĞI Tarih	ALINDIĞI Saat	İMZA
						İSTANBUL			

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

15 11 8

Kayıt Numarası 2	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
Ş. 5068 —— Ev. ——	Çok aceledir			
DOSYASI	Özü: 5.Tüm-K. NK.TB.K. Yollama me-			

Yazıldığı Makam :

1-Ankarada Atatürk için yapılacak cenaze töreninde bulunmak üzre 13.alaydan 600 21.alaydan 400 95.alaydan 400 erlik birer mürettep taburun 18/2.teş/938 akşamı Ankarada bulunacak surette trenle gönderilmesi M.M.Vekâletinden emir buyurulmuştur.

2-Vekâletin emrettigi veya ona yakın azamî mevcutla merasime iştirâk için alaylar garnizonlarında asgarî miktarda ve en zarurî hizmetler için erat bırakmalıdır.

3- 2.maddeki kıtalar en kısa bir zamanda hareket hazırlıklarını yapacaklar ve 17/2.teş/938 zevaline kadar harekete hazır bulunacaklardır.

5.Tümen mürettep taburların subay,er,hayvan ve eşya mevcutlarını dogruca ve hemen Ankarada Devlet Demir yolları Askerî Komisyon başkanlığına ve mahallî yollama ve istasyon müdürlüklerine bildirecek ve ayrıca garnizon komutanlıkları bu işi önemle takip ederek gereken vagonların vaktında hazır bulundurulmasını saglayacaktır. Taburların nakli için askerî komisyon başkanlığına M.M.V.ce emir verilmiştir.

4-Gidecek subaylar büyük üniformalarını yanlarına alacaklardır.Erlerin ~~xxhayvxxtarxx~~ kıyafetleri xx er ve hayvanların x techizatları çok muntazam ve temiz bulunacaktır.Bütün elbise ve techizat en yenilerden olacak ve Kolordudan da kabil olan yardım yapılacaktır.Taburlar Ankarada açık ordugâhta kalacaklarından Mahrutî ve portatif çadırlarını ve karavanalarını beraber götürceklerdir.Kazan ve iaşe malzemesi Ankarada 8.Tümence saglanacaktır.Bunun için kıtalar ilmühaberlerini birlikte alacaklardır.Trende komanya,yem ve su işleri tanzim edilmelidir.

5-Gidecek taburların silâh ve techizat,elbise,hayvan ve erlerinin durum ve kıyafetleri alay komutanlıklarınca bizzat ve çok dikkatli olarak gözden geçirilecek görülecek noksanlardan o kıtanın Bl.,Tb.K.larıile Mürettep Tb.ve A.K.larını müştereken mes`ul edecegim terciben 95.A.dan çıkarılan Mürettep Tbuu ayrıca Tüm.K.da görmelidir. Ankarada bir çok ecnebî mümessil heyetlerinin gözü önünde büyük ve Millî bir vazife almış olan bu kıtaların Kolordumuzun yüzünü ak ede-

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Kayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günleme	Beyaz eden ve günleme	Karşılaştıran ve günleme	Gönderildiği günleme
Ş. ———				
Ş. ———				

DOSYASI Özü:

cek bir durumda bulunmasına âdn derece itina edilecektir.

[illegible] Başçavuş olayı ve Nakliye Taburu 11 olayın inşaat işlerine yardım edecektir. Nk.Tb.dan yeni ve eski erlerden azamî on er verilebilir.

7- Kirrettop taburların hareketi Kolorduya bildirilecektir.

6- 5.Tüm.K.,Mev.Tb.K.,IV.Ş.Md.,Yollama Memurluğuna yazılmıştır.

V . Kor . K .
Korg.
K.Kocaman

Aslına gibidir.

İlişiği

T. C.
M. M. V.
Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğü
Emir Sub.

Sayı : U. H. 275
Bağlısı :

Ankara
15 / II/ 1938

Özü :

23 oü tümen komutanlığına

İ z M İ T

I4/II/938 tarihli telgırafları veçhile Atatürk'ü taşıyacak olan 7,5/3I lik yunan şinayder sahra topu üzerine konacak sehpa askeri fabrıkalarımızca hazırlanarak marangoz usta başsı Behzad Tezol ile gönderilmiştir. sehpanın topa konulması esnasında kendisine teshilat gösterilmesi için icap edenlere emir buyurulmasını hurmetlerimle rica ederim.

Askeri Fabrıkalar
Umum Müdürü
Tümgen.
E. Durukan

E. Durukan

I
15-V-37

T. C.
M.M.V.Ordu Emiresi
Ş. I. Kş. 3
sayı 2009

ANKARA
15/2.teş./938

8. Tüm. K.

1 - Ankarada yapılacak cenaze töreni münasebetile onüçüncü alayda n Altıyüz erlik, yirmibirinci alaydan dörtyüz erlik , doksanbeşinci alay dan dörtyüz erlik ,onikinci alaydan dörtyüz erlik müretteb birer tabur hemen Ankaraya gönderilecektir.

2 - Taburların subayları tam olacaktır. büyük resmi üniformalarını beraber getireceklerdir. erlerin kıyafeti muntazam olacaktır. taburlar açık ordugâhta kalacaklarından mahrutti ve portatif çadırları ile karavan larını beraber getireceklerdir. kazan ve iaşe malzemesi Ankarada 8.tüm. komutanlığınca temin olunacaktır.

3 - bu alaylar tren için mevcutlarını hemen Ankaradaki D.D.Y. Askeri komisyon reisliğine telle ve mahallî yollama ve istasyon memur luklarına bildireceklerdir.

4 - Taburların nakli için Askeri komisyona emir verilmiştir.

5 - bu taburlar 18/2.teş./938 akşamına kadar Ankarada bulunacaklar dır.

6 - Dördüncü,beşinci , altıncı kolordular komutanlıklarına,ikinci ordu müfettişliğine, D.D.Y. askeri komisyon reisliğine, 8. tüm . K.na Lv.İş.D.Rs. ne yazılmış , bilgi için Ankur.B.K.na arzedilmiştir.

K. V.

I-2/2152

T.B.M.M. Evrakına Kayıt Müdürlüğü
Geldi 16 Şubat 1938
Sayısı 3675
Tekid

T. C.
P. T. T. U.

TELGRAF

(No.: 251-2)

Yol

Servis işaretleri

Devlet telgraf muhaberatının dolayı mes'uliyet kabul etmez.

konya kolordu k zecele =

00942

46 ankara 02917 15 14 r

1 ankarada yapılacak cenaze töreni münasebetile on üçüncü alaydan altıyüz erlik yirmi birinci alaydan dörtyüz erlik doksanbeşinci alaydan dörtyüz erlik onikinci alaydan dörtyüz erlik nüretteb birer tabur hemen ankaraya gönderilecekdir 2 tabur ların subayları tam olacakdır büyük üniformalarını beraber getireceklerdir erlerin kıyafeti muntazam olacakdır tabur lar açık ordugahta kalacaklarından mahruti ve portatif çadırları ile karavanalarını beraber getireceklerdirkazan ve iaşe mahzeni ankarada sekizinci fırkan komutanlığınca temin olunacakdır 3 bu tabur ların tren için levazımları hemen ankaradaki

T. C.
NAFİA VEKÂLETİ

TELGRAF

(No. 201-1)

devlet demir yolları askeri komisyon reisliğine telefon ve mahalli yollama ve istasyon memurluklarına bildirilecekdir 4 tabur ların nakli için askeri komisyona emir verilmişdir 5 bu tabur lar 18 2 teş 938 akşamına kadar ankarada bulunacaklardır 6 2 o müfettişliğine dördüncü beşinci altıncı kol ordu komutanlıklarına devlet demir yolları askeri komisyon reisliğine sekizinci fırka komutanlığına levazım isleri dairesi reisliğine yazılmış bilgi için genel kurmay başkanlığına arzedilmişdir 7 15 2 teş 938 ta ve ordu dairesi 2029 sayı = i n ö n ü özalp =

K.O EVRAKI
15/11/1938
Sayı: 14579

P. Müş. K.
Merkez K.
Harbiye okulu K.
Muhafız alayı K.
32.Alay K.
Ankarada 8.Top.A.K.
Deniz müşteşarlığı vasıtasile Deniz tabur K.
Deniz müşteşarlığı K.
Gümen bando öğretmenliğine
Riyaseti Cumhur bando şefliğine

ANKARA
16/ 11 /938

1 - Atatürkümüzün cenaze törenine iştirak edecek birliklerimizin kuruluşu iliğiktir.

2 - Bu kuruluşte gösterilen kıt'alarla kol başı iş bankası hizasında yol üzerinde ve bütün kıta'at sağa yanaşmış vaziyette yürüyüş kolunda 18/11.teş./938 cuma günü prova için toplanılacaktır.Toplanma saatı ayrıca bildirilecektir.Toplanma yerine gelirken meclis önünden geçen yoldan geçilmeyecektir.

3 - Töreni günü subaylar büyük oniforma ile iştirak edeceklerdir. Provada büyük oniforma takılmayacaktır. Esrar gerek tören ve gerekse provada dahili hizmet talimatnamesi 717.maddesi mucibince bulunacaklardır. Ekmek torbası ve matara beraber alınacaktır. Dahili hizmet talimatnamesi 699; 719.ve 720.maddeleri okunmalıdır.

4 - Töreni yürüyüş sırası:

Piyade Tuğay komutanı ve iki maiyet subayı(atlı), süvari grubu, top taburu, gümen bandosu, müretteb piyade alayı(iki taburlu)Harbiye alayı(Dağ-sağlık), ecnebi ordulardan gelecek kıt'alar(Protokolden verilecek sıra ile) Sancak ve bandosuile deniz müfrezesi, Riyaseti cumhur bandosu, tabutun sağ yan top arabası, bundan sonra protokolün tertip edeceği sıra ile törende bulunacak zevat, müretteb alaydan dört piyade bölüğünden mürekkep tabur, bu tabur cenaze alayının nihayetini kapayacaktır.

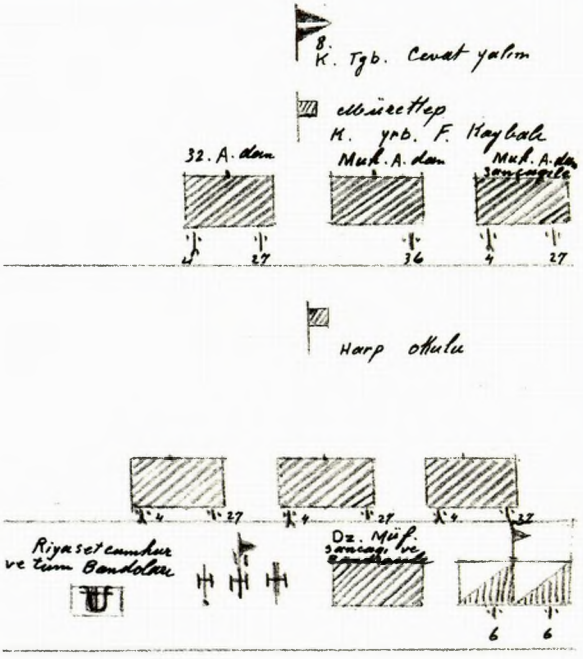
5 - Törene iştirak edecek kıt'alar çelik başlıklı olacaktır.

6 - Törenin şekil ve tertibine ait diğer emirler müteferrik emirler halinde ve provada verilecektir.

7 - P.Tüğ.K., Merkez K., Harbiye okulu K., Muhafız alayı K., 32.A.K., Ankarada 8.Top.A.K., Deniz müşteşarlığı vasıtasile Deniz taburu K., Riyaseti Cumhur bando şefliğine ve Gümen bando öğretmenliğine yazılmıştır. Merkez K., Deniz taburu K., Riyaseti Cumhur ve Gümen bandolarına kuruluş bağlanmamıştır.

C.e 16/XI

8. Tüm. K.
Tüğg.
K. Göke

Müretteb atlayın TB. leri agızdan Konu-
şuldugu gibi teetip edilecekt.

[illegible]

Ankara
15/11/938

2128
115

32. A . K.

1- 29-11-938 de yapılacak cenaze töreni için Şafranbolu ve Kayseri garnizonlarından 400 er mevcutlu iki tabur Ankaraya gelecekleridir. Bu iki Tb. da 32 .A. tarafından müsafir edilecektir. Tb. ların muvasalat saatleri aşağıya çıkarılmıştır. 32. . bu Tb. lar için birer karşılayıcı subay istasyona gönderecektir.

2- Her iki tabur için sarı kışla yanında 32. . tarafından birer çadırlı ordugâh kurulacaktır.

3- Bu iki tabur için levazım âmirliğinden verilecek yatakl[illegible]ık 32. . Tarafından alınacaktır.

4- 32. .K.ye bilgi için P.Tuğ. K.lığına yazılmıştır.

8. Tüm. . K
Tümg.
K. Gök

Kayseri garnizonundan gelecek Tb.
Kayseriden hareket: 17/11/938 saat 10,10
Ankaraya Muvasalet: 17/11/938 = 23,54

Şafranbolu garnizonundan gelecek Tb.
Şafranboludan hareket: 17/11/938 saat 10,10
Ankaraya Muvasalet : 18/11/938 = 5,05

[illegible] Tuğg. A. Komutanlığı
Evrak Odası
16 11 938
Evrak No: 4609/1893
I -

F.
Şube — Şkm.
Hu: 2142
U : 2644

Ankara
16-11-93

32. A. K.

I- Cenaze töreni yapılacak 21-2.teş.-938 günü sıfır saattan itibaren aşağıda ki kıt'alar Ankara merkez K. lığı emrinde bulunacaklardır.

A) 32. Alaydan 234 mevcudunda iki bölüklü bir müret-
tep tabur.

B) Saframboludan gelecek bir müretteb Tb. (Saframbolu Tb.)
C) Kayseriden gelecek bir müretteb Tb. (Kayseri Tb.ru)

} Sarıkışla orduğahında 32. A. da misafir 800 er

D) Konyadan gelecek bir müretteb Tb. (Konya Tb. ru)
E) Karamandan gelece müretteb bir Tb. (Karaman Tb.ru)
F) Nigdeden gelecek müretteb bir Tb. (Niğde Tb. Ru)

} Mh. A. yı orduğahı civarında ve bu A. ya misafir 1800 er

(x) akşehirden gelecek müretteb Bir TB. (akşehir TB.su)

2- Bu kıtaat erattı merasim günü (21-2.teş-938) çelik başlıksız ve arka çantasız (Diğer teçhizatları tamam olarak) subaylar merasim kiyafetinde bulunacaklardır.

3- Bilği içim ankara valiliğime arzedilmiş ,P. Tuğ. Ankara Merkez K. Mh. A. ve 32. A. K. larına yazılmıştır.

8. Tüm. K.
Tümğ.
K. Göhe

16.11.938
4691 // 1899

Çabuk tebliğ edilsin gelecek taburlara da ayrıca bildirmek lazım

T. C.
M. M. V.
Levazım işleri dairesi
Ş. 5 Ks. I.
Sayı : 3067

Öz :

Ankara
I7/II/938

Tüm Komutanlığına

ankara

İlişiği

I - Tören için gelen kıt'alar 22/II/938 saat I den itibaren garnizonlarına avdet edeceklerdir.

2 - Devlet demiryolları askeri Komisyon resiliği buna göre iktiza eden katarları tertip edecek ve keyfiyeti 8.Tüm Komutanlığına bildirecektir . mezkür komutanlıkça kıtaatın avdet tarih ve saatları kendilerine esaslı surette tebliğ olunacaktır.

3 - Kıtaatın geliş ve gidiş masrafları tören tahsisatından ödeneceğinden her kıt'aca idareye verilecek sevk muhtıralarına (Tören için) ibaresi yazılacaktır .

4 - 8.Tüm ve Devlet demiryolları askeri komisyon resiliğine yazılmıştır .

M . M . V .

K. Ş.

I

17-XI-938

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Kayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
Ş. 3091			17 4. teş 8	
Ser. —				
Açıldığı	Özü: 5 . Tüm . K .			
Z. M.				

Yazıldığı Makam :

1-Kor.ve O.Mf.ligi dairelerinde nöbet vazifesinde bulunan 18 erden on eri hiç kimseye müracaat etmeden ve malumat vermeden 15/2.teş/938 akşamı kıtalarınca alınmış ve sonradan ihtar üzerine üç er ve bugün yeniden üç er iade edilmiştir.Bırakılan erlerden bir kısmı hiç bir işe yaramayanak erlerden değiştirilmiş ve sonradan gönderilen üç erin de üstü başı perişan bir halde olduğu görülmüştür.Netekim bu sabah(17/2.teş/938) O.Mf.liginde nöbet bekleyen bir erin üstü başı pejmürde,bunun ve Kor.karargâhındaki nöbetcinin ayakkapları yamalı ve pek boyasız gördüm.Bu hal bana gösteriyorki bu nöbet vazifesinin ehemmiyeti 13.alayca layık olduğu derecede takdir edilememekte ve bu erlere x alayın istediği gibi emir verebileceği zannedilmektedir,ki şayanı teessüfdür.Büyük karargâhlardaki bu erlerin durum ve kiyafetleri,vazife yapmak kabiliyetleri mensup bulundukları kıta komutanının kudreti ve vazifeye bağlılığı için göz önünde tutulacak bir mi`yar olacağını bir daha hatırlatırım.

2-Kolorduya haber bile vermeden bu erleri çekip alan hakkında kanunî muamele yapılarak neticesinin de kısa bir zamanda bildirilmesini isterim.

3- 1.Bl.den Konyalı Tayyip çavuşla aynı Bl.den Konyalı Halil adında bir erin ellerinde vesika olmaksızın 16/2.teş/938 akşamı x Konya içerisinde bisikletle gezdiklerini gördüm.Kor.un 1/2.teş/938 gün ve I.Ş.3005 sayılı emrine aykırı hareketlerinden ötürü her ikisinin de beşer gün katıksız hapsedilerek bildirilmesini dilerim.

V . Kor . K .
Korg.

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Kayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günleme	Hoyaz eden ve günleme	Karşılaştıran ve günleme	Gönderildiği günleme
Ş. 520				
Ser.				

DOSYASI [illegible] Özü:

2/34

Yazıldığı Makam:

K. K. V.

1- 5.tümen alaylarından teşkil edilen müretteb taburlar mevcutlariyle tiranle hareket saatleri telle arz edilmişti.

2- Alaylar garnizonlarında asgari kuvvet bırakarak (bu iç hizmetleri, nöbet ve kıtayı muntazırlarla Atatürkün anıtları etrafındaki nöbet yerleri dahil) en zaruri inşaat ve tamirat işlerinde çalışan ehemmiyetsiz mahdut sanatkarlar çıkarıldıktan sora) azami mevcutlu birer müretteb tabur halinde Ankaraya gönderilmiştir.

Hatta Konya garnizonundaki piyade alayının bazı nakliye işleri için topçu ve nakliyeden de er yardımı yapılmıştır. Bunun müretteb taburların tam emir buyurulan mevcutta çıkarılmalarına imkan hasıl olmuştur.

3-Müretteb taburların Ankaraya hareketleri hakkındaki emirler kolordüya vürudu ile birlikleri hareketleri arasında ancak bir günlük zaman geçtiğinden ve levazım dairesinden hiç bir yardım da görülmediğinden ihtiyaçlarının tam istenildiği gibi sağlanamadığı teessürlerimle arz ederim. Şayet telefonla Kor. dan Ankara vekaletlerine yapılan müracaat üzerine bazı ihtiyaçlarımız verilmiş ve birenlerin hareket saati bir az geciktirilmiş olsaydı şüphesiz hakkın karşısına Kor. kıtaları daha eyi bir halde çıkabilirdi. Hususiyle şiddetli ihtiyacımız olan arka çantası ve saire gibi bazı eşya ve teçhizat teklifim gibi levazım dairesince Konyadaki Vekalet depolarından muvakkaten verilebilirdi. Halbu ki bunlar kıtadan gelen (Hususiyle irsaleleri üzerine 95. A. dan Muğla Dğ. Tuğayına gönderilen müretteb taburun yerine gelen eratın teçhizat ve eşyası ve hayvanlarının ne kadar fena ve noksan vaziyette olduğunu bilhassa evvel arz ve bunların tamamlanmasını istirham etmişken şimdiye kadar bir şey verilmemiştir.)

Sancaklar ile subay bineklerinin beraber alınmayacağı dairesiyle yapılan telefon anlaşması üzerine anlaşılmış ve bu gönderilmemiştir.

İlgisi

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Fayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
Ş. ———				
Eve. ———				
DOSYASI	Özü:			

4- Bizzat Kor. ca mümkün olan her yrdım yapılarak müretteb taburların kabil olduğu kadar müntazam bir kıyafetle bütün ihtiyaçları sağlanarak Ankaraya sevkine çalışılmış ise de esasen bunların büyük bir kısmı Kor. da Bulunmadığımız gibi muhtelif garnizonlarda bulunan alayların bu ihtiyaçlarının bir günlük kısa bir zamanda tamamiyle sağlamak imkanı bulunamamıştır. Esasen emir mucibince taburların 18/2.Teş./938 akşamı Ankarada bulundurulmaları ve kıtaların tiren nakliyatının da ona göre tanzimi icap ettiği halde buna muvafak olunamamıştır. Çünkü bu maksatla Ankaraya demir yolları umum M ve daha sora demir yolları askeri komsiyon bşk. ile konuşulmuş ise tirenlerin tarifeleri değiştirilememiştir. Bundan ötürü taburların luzumsuz yere bir gün önce ve tekmil hazırlıkları tamamlanmadan Ankaraya sevkine mecburiyet hasıl olmuştur. Hálbuki kıtaların hazırlıkları için gerekli asgari müddet ve Ankarada bulunacakları zaman göz kale alınarak tirenlerin hareket saatlerinin 17/2.Teş./938 zevalinde sora yapılması kolaylıkla mümkün olabilirdi.

5- Mürettep taburların ordumuzun yüksek şerefini tamamiyle temsil edebilecek bir durum ve kıyafette görülememesi ihtimaline karşı bunun sebeplerini yokarıya arz ettim. Şayet hazırlık için hiç olmazsa iki gün bırakılmış ve levazımca da asgari derecede olsun yardım yapılmış olsaydı taburlarımın çok daha muntazam bir durumda bulunabileceklerine iytimat buyurulmasını arz ederim.

İlişği

v. Kor. K
Korğ.

T. C.
M. M. V.
As. Fb. U. Md.
İSTANBUL
YOLLAMA MÜDÜRLÜĞÜ
SAYI 3017

ÇOK ACELEDİR

Salıpazarı 17 / II / 1938

Öz: ATATÜRKÜN sandukaları

23 Tümen komutanlığına

İZMİT

İlişiği:

ATATÜRKÜN sandukalarının İzmitte top arabasına konacağı sehpayı yapmak üzere askeri fabrikalardan gelen usta Behzada verilmek üzere ustabaşı tarafından çizilen resim beraber sunulmuştur.
Kendisine verilmesine emirlerini arzederim.

Yollama Md
binbaşı
A.Suat Sungu

I
18 - XI - 38

18.11.938
No: 1716

Verilecek cevaplarda tarih ve numaranın bildirilmesi reca olunur.

C. H. P.
KOCAELİ İLYÖNKURULU
BAŞKANLIĞI

/ / 93

2106/150

23 tüm komutanlığına

Dahiliye vekili ve C.H.P.Genel sekreterliğinden aldığımız 15/II/938 tarih ve 9/10360 sayılı yazı da Atatürkün cenaze törenlerinin filime alınacağı bildirilmekte ve bu iş için Bay Etemin tavzif edildiği ve aşağıda esamisi yazılı zevatın Bu iş için İzmitte kolaylık görmesi lüzümü ilave edilmektedir.

İcab eden yardım ve kolaylığın gösterilmesini bilhassa rica ederim. 17/II/938

Kocaeli valisi ve
C.H.P. başkanı

Nejdet Ali Yula(parti sinema memuru)
Behçet Kemal Çağlar
Etem
İhsan İpekci
Osman İpekci
Cezmi
Receb
Yuvakim

I

23.Tüm.Kom. 18862
17 - 11 - 1938
Şube

acele
merkez K. yazalım

T. C.
F. Kumandanlığı
Şube: 1. Kısım: 4.
Kit: ———
Ü: ———

Safranbolu'dan gelen müretteb Tb. K.
Kayseriden — Ankara: 18/11/938
Konyadan — " " "
Karamandan — " " "
Aydından — " " "
Akşehirden — " " "
8. Top. A. K.

1 - Atatürk'ün cenaze töreni için gelen kıt'alar 22/11/938 saat birden itibaren garnizonlarına döneceklerdir.

2 - Kıtaların hareket zamanları ilişik cedvelde gösterilmiştir.

3 - Kıt'aların geliş ve gidiş masrafları Tören tahsisatından ödeneceğinden her kıt'aca verilecek sevk muhtıralarına (Tören için) ibaresi yazılacaktır.

4 - Her birlik kendisine tahsis edilen tirene zamanında binmesi, tiren kalkma zamanlarının gecikmesine sebebiyet vermemesi mühimdir bu itibarla alakadarların gerekli hazırlıklarını buna göre yapmalarını [illegible] Komutanlığından bildirme Komutanının

5 - Safranbolu, Kayseri, Konya, Karaman, Niğde, Akşehir, 8. Top. A, garnizonlarından tören için gelen müretteb Tb. K. na bilgi için 52. A. K. Muhafız. A. K. merkez. K. lığına yazılmıştır.

19/XI

Mh. A. K.
52. A. K.
Merkez. K.

C.e

8. Tüm. K.
Tümg.

K. Gürbüz

ONİKİNCİ BÖLÜM

17. ATATÜRK'ÜN CENAZE TÖRENİNDEN SONRA YAYIMLANAN TAMİMLER

a. Millî Savunma Bakam Kazım F. ÖZALP'm 5 nci Kolordu Komutanlığı'na yayımladığı tebliği.
b. 5 nci Kolordu Komutanlığı'nm Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği yazı.
c. Tören Dönüşü Birliklerin Nakliyat Cetveli.

"Mes'uliyetten korkan kumandanların hiç bir vakitte icabeden kararları veremediklerini, bunun neticesinde ise acı felâketler husule geldiğini bizzat ben de muhtelif zamanlarda görmüşümdür."

1925

T. C.
Milli Müdafaa Vekâleti
Hususî kalem

Ankara

Öz:

İlişiği

Konya
5. Kork.

1 - ATATÜRK'ün cenaze töreni için ihzar [illegible] ve [illegible] rada vazife almış olanların hepisine , göstermiş oldukları gayret[illegible] dolayı memnuniyetlerimi beyan ve teşekkür ederim .

2 - İlgili makamlara yazılmış ve Genelkurmay Başkanlığı[illegible] na arzedilmiştir .

M. M. V.

28/K

V. KOR. [ ] ŞUBE ( ) KISIM

Kayıt Numarası	Müsvedde yapan ve günlemeç	Beyaz eden ve günlemeç	Karşılaştıran ve günlemeç	Gönderildiği günlemeç
S. 3292 Evr. —				

DOSYASI 2. 37

Özü: Genelkurmay Başkanlığına

Yazıldığı Makam:

16 Merhum Atatürkün Ankarada cenaze merasiminde bulunduğum sırada Jandarma Genel K.ile birlikte Jandarma subay mektebine gitmiştim.Orada misafir edilen Romanya askerlerinin şu tarzdaki hareketlerini gördüm:

Yemek salonuna giren her subay ve er Atatürkün resmini selâmlıyor ve yemekten sonra çıkarken de yine tazim ederek ayrılıyordu. Romanya ordusunun bu hareketi benim şu mütalâayı arz etmekliğime sebep oldu:

a)Ebedi şefimiz ve Baş Komutanımız olan Atatürkün her merede resmi bir anıdı ve büstü veyahut resmi daire,salon gibi yerlerde büst,fotoğraf veya resmi görülürse ona karşı tazim yapmak(Hususî evlerde ve dükkânlarda bulunanlara tazim mecburî olmamalıdır.)

b) Bu tazim gerek münferid ve gerek kıta ile toplu olarak yapılmak

c) Millet efradını da bu suretle hareket etmek içinde bir kanun çıkarmak.

d) Netekim Rusyada Leninе karşı [illegible] hareket ettiğini öğrendim.

2-Yukarıdaki mütalâam kabul buyurulursa bütün memleketin yeni Türkiyenin banisine karşı mevcut kalbî hürmet ve teşekkürü ve yeni rejime karşı ebediyete kadar birlik ve bağlılığına daha kolaylıkla sağlanmış olacağı kanaatında bulunduğumu arz ederim.

V . Kor . K .
Korg.

Büyük Erkânıharbiye Reisliği
Y. Nakliyat Ş. Sayı:

Tören Dönüşü Nakliyat cetveli .

Nakliyat cetveli [Numune – 1]

( )K.O. ( )F.( ) Senesi(Nakliyatın adı) Nakliyatı için Demiryol / Deniz Nakliyat cetveli

1	2										3	4	5	6	7		8									9		10		11	12	
Mürettebatı gönderen... şube veya makamın adı veya nakl olunacak kıtanın adı veya numarası	Kıta veya mürettebatın mevcudu										Bindirme istasyon veya iskelesi	İndirme istasyon veya iskeleleri	Nakliyatın Müretteği – olduğu makamın	Kıt'anın mürettebatının yalnız bir kısmının nakliyatı yapıldığı takdirde	Nakliyat Numarası		Bindirmeye ait		Bu nakliyatı yapacak türen numarası veya Geminin adı	Vagon cinsi						Bindirme müddeti	Yolculuk		İndirme				Düşünceler
	Zabit	Nefer	Hayvan	Araba	Top	Otomobil. B.Tak.	Motosiklet ve Motosiklet	Malzeme ve Mühimmat							A	B	Gün	Saat		Zabit	Nefer	Kişnak	Aşık	Pançer	Yaktırı		Nakil vasıtasının kalkma zamanı		İndirme yerine varma zamanı		Nakliyat görevi	Nakliyat görüş tarihi	
								Cinsi	Ağırlığı																							
19. P. A. dan Bir Tabur	16	400	20								Ankara	Kayseri							1770/ 766	1	10	3		1	15		24	00	9	50			
95. P. A. " " "		400									"	Karaman							1770/ 766/ 610/A61		10	3		-	15		"	"	12	57			
69. P. A. " " "		400	28								"	Karabük							764/ 862/	1	10	3		1	15		"	5	30	18	55			
Polatlı Top. A. dan			24								"	Polatlı							II			4			4		9	40	12	57			
13. P. A. dan bir Tb.		600									"	Konya							II / 2208 / 282	1	15	8		1	25		9	40	18	50			
21. P.A. " " "		400									"	Akşehir							II / 2208 / 282		10	7			17		"	"	"	4	10			

"Hangi şey ki; akla, mantığa, menfaati ammeye muvafıktır, biliniz ki o bizim dinimize de muvafıktır."

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

18. ETNOGRAFYA MÜZESİ

19. ANITKABİR

20. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA ANITKABİR ŞEREF DEFTERİNE CUMHURBAŞKANLARI TARAFINDAN YAZILAN YAZILAR

21. YABANCI DEVLET ADAMLARI GÖZÜYLE ATATÜRK

22. ATATÜRK KRONOLOJİSİ

23. YARARLANILAN KAYNAKLAR

"Medeni olmayan insanlar, medeni olanların ayakları altında kalmağa mahkûmdurlar."

1925

18. ETNOGRAFYA MÜZESİ

Etnografya Ankara'nın Namazgâh adı ile anılan semtinde, Müslüman mezarlığı olan tepede kurulmuştur. 15 Kasım 1925 tarihli Bakanlar Kurulu kararı gereğince, Millî Eğitim Bakanlığı'na müze yapılmak üzere bağışlanmıştır.

1927'de inşaası tamamlanan müzede 1250 adet eser teşhir edilmiştir. 15 Nisan 1928 tarihinde müzeyi ziyaret eden Gazi Mustafa Kemal Paşa (Atatürk) müze hakkında bilgi aldıktan sonra, Afgan Kralı Amanullah Han'ın Türkiye'yi ziyaretleri nedeniyle, açılmasını emir buyurmuşlardır. Müze 18.07.1930'da halka açılmış ve 1938 yılının Kasım ayında müzenin iç avlusu, geçici kabir olarak ayrılıncaya kadar açık kalmıştır.

Atatürk'ün aziz naaşı, 1953'de Anıtkabir'e nakline kadar burada kalmıştır. Bu bölüm halen Atatürk'ün anısına hürmeten sembolik bir kabir şeklinde korunmaktadır. Üzerinde beyaz mermere yazılmış şu yazı bulunmaktadır:

" Burası 10.11.1938'de sonsuzluğa ulaşan Atatürk'ün 21.11.1938'den 10.11.1953'e kadar yattığı yerdir. "

15 yıl süreyle Etnografya müzesi Anıtkabir görevini görmüştür. Devlet başkanlarının, elçilerin, yabancı heyetlerin ve halkın ziyaret yeri olmuştur. 6-14.11.1956 tarihinde müze tekrar halka açılmıştır.

Binanın mimarı Arif Hikmet (Koyunoğlu)' tir. Bina dikdörtgen plânlı olup, tek kubbelidir. Yapının taş duvarları küfeki taşı ile kaplanmıştır. Alınlık kısmı mermer olup, üzerleri oyma süslüdür. Binaya 28 basamaklı bir merdivenle çıkılır. 4 sütunlu, üçlü bir giriş sistemi vardır. Kapıdan girilince kubbe altı holüne ve buradan da iç avlu denilen sütunlu kısma geçilir. Buranın ortasında mermer bir havuz yapılmış, çatı kısmı açık bırakılmıştır. İç avlunun etrafında simetrik olarak büyüklü küçüklü salonlar yer almaktadır.

Müze önünde at üstünde duran bronz Atatürk heykeli vardır. Bu heykel, 1927 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından İtalyan sanatkarı P.Conanica'ya yaptırılmıştır.

Etnografya Müzesi, Türk sanatının Selçuklu devrinden zamanımıza kadar devam eden örneklerinin sergilendiği bir müzedir. Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlenmiş halk giysileri, süs eşyaları, ayakkabı, kadın ve erkek çorapları, oyalar, çevreler, yatak örtüleri, gelin kıyafetleri vb. eski geleneksel Türk sanatının örnekleri, Türklere özgü teknik malzeme ve desenler, halı ve kilim koleksiyonu, Anadolu maden sanatının güzel örnekleri, Osmanlı dönemine ait yay, ok, tüfek, kılıç ve yatağanlar, Türk çini porselenler, Kütahya porselenleri, Türk yazı sanatının örnekleri, Türk ağaç işçiliğinin en güzel örnekleri, Selçuklu Sultanı 3 ncü Keyhüsrev'in tahtı (XIII.YY.), Ahi Şerafettin sandukası, (XIII.YY.), Merzifon Çelebi Sultan Medresesi Kapısı (XV.YY.) müzenin önemli eserleridir.

Müzede özellikle Anadolu Etnografya ve Folkloru, Sanat Tarihi ile ilgili eserleri içeren bir ihtisas kütüphanesi bulunmaktadır.

Ankara
31/III/1939

Ebedi şef Atatürk için inşası mukarrer anıt - kabrin hitamına kadar halen bulunduğu Etnografya Müzesi dahilinde muvakkaten yaptırılan medfene 31 Mart 1939 cuma günü saat 11 de Büyük Millet meclisi reisi Abdulhalık Renda, Başvekil Dr. Refik Saydam, Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, Riyaseti Cumhur Umumî kâtibi Kemal Gedeleç, Riyaseti Cumhur Başyaveri binbaşı Celal Üner ve Ankara Vali ve Belediye reisi Nevzad Tandoğan'ın huzurlarıyle konulduğunu gösteren bu protokol tanzım ve imza edilmiştir.

Büyük Millet meclisi reisi	Başvekil	Genel Kurmay Başkanı
A. İ. Renda	R. S. Saydam	Fevzi Çakmak

Riyaseti Cumhur Umumî Katibi	Riyaseti Cumhur Başyaveri	Ankara vali ve Belediye reisi
K. Gedeleç	Celal Üner	Tandoğan

Etnoğrafya Müzesine Nakil Töreni (1938)

10 KASIM 1938

YIL OTUZSEKİZ, ON KASIM PERŞEMBE
HATIRDAN ÇIKMAYACAK BİR SONBAHAR;
SARSILIYOR İSTANBUL, YEDİTEPE,
YAMAN ESMİŞ DOLMABAHÇE'DEN RÜZGAR.

GERÇEK OLAMAZ, OLSA OLSA BİR DÜŞ,
DOKUZU BEŞ GEÇE ATATÜRK ÖLMÜŞ.
BÖYLE TOPTAN BİR YAS NERDE GÖRÜLMÜŞ;
BERABER AĞLIYORUZ KURTLAR KUŞLAR.

BU MEMLEKETE EN ÇOK HİZMET EDEN
BU AŞK İLE DAĞLARA GÜCÜ YETEN,
ONSEKİZ MİLYONUN OMZUNDA GİDEN
ATAM ANKARA SIRTLARINDA YATIYOR.

Cahit Sıtkı TARANCI

GAZİ

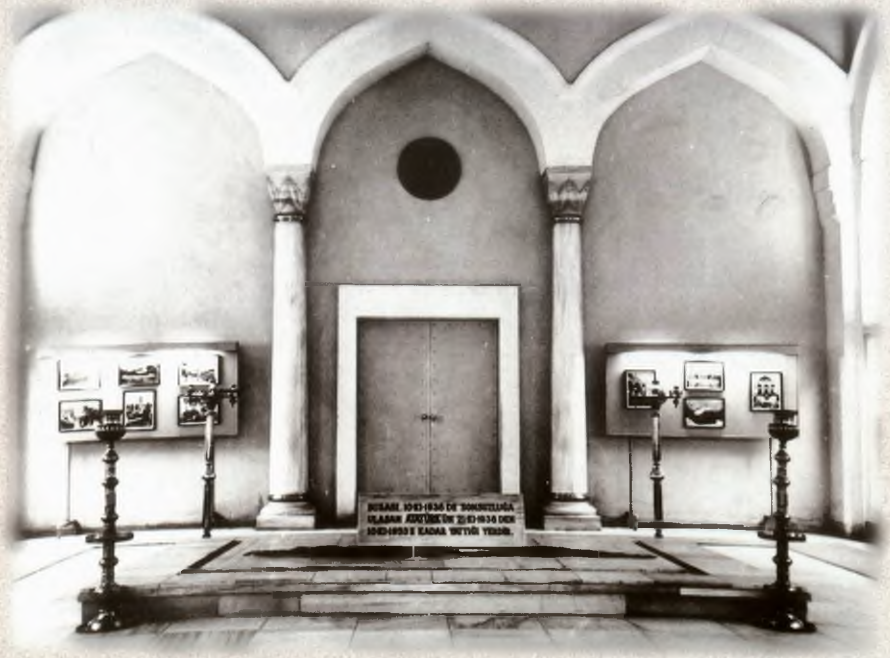
TÜRK ÇOCUĞU! İYİCE BAK VE TANI;
İSTİKLÂL GÜNEŞİ BURADAN DOĞDU;
SALGINDAN KURTARDI GÜZEL VATANI,
BÜTÜN DÜŞMANLARI YURDUMDAN KOVDU.

TÜRK KIZI! YÜKSEL DE GÖKLERE KADAR,
ALTIN YILDIZLARDAN İŞLE BİR ÇELENK;
AYIN BAHÇESİNDEN ÇİÇEKLER KOPAR,
GAZİ'NİN ÖNÜNE SER, IŞIK VE RENK.

TÜRK OĞLU! RÜZGARLAR OLSUN SANA AT,
DOĞUDAN BATIYA MÜJDELER TAŞI,
GAZİ'Yİ GÖNLÜNÜN İÇİNDE YAŞAT;
DE Kİ: ZAFER OLSUN ONUN YOLDAŞI!

CİHAN TARİHİNİ SÜSLEDİ ADI,
EN BÜYÜK MİLLETİM, ÖVÜN VE SEVİN,
BİR BENZERİ DAHA YARATILMADI,
DÜNYADA BİR TANE SENİN "KEMAL'İN"!

Halide Nusret ZORLUTUNA

Etnoğrafya Müzesinde Sembolik Olarak Atatürk'ün Hatırasının Yaşatıldığı Salon

Etnoğrafya Müzesinden Anıtkabir'e Nakil Töreni (1953)

Etnoğrafya Müzesinden Anıtkabir'e Nakil Törenine Katılan Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes, İsmet İnönü, TBMM Başkanı Şükrü Saraçoğlu, Atatürk'ün Kızkardeşi Makbule Atadan, (10 Kasım 1953)

Etnoğrafya Müzesinden Anıtkabir'e Nakil Töreni (1953)

Etnoğrafya Müzesi Önünde Saygı Nöbetinde Bulunan Halk (1953)

Etnoğrafya Müzesinden Anıtkabir'e Nakil Töreni (1953)

ANITKABİR'DEYİM

ANITKABİR'DEYİM
BAŞKENTİN YÜKSEK BİR TEPESİNDE;
VATAN KOKUSU GETİRİYOR RÜZGAR,
ÇİZİYOR BULUTLAR VATAN HARİTASINI,
ATA İÇİMDE BU GÜN, BİR DAHA...

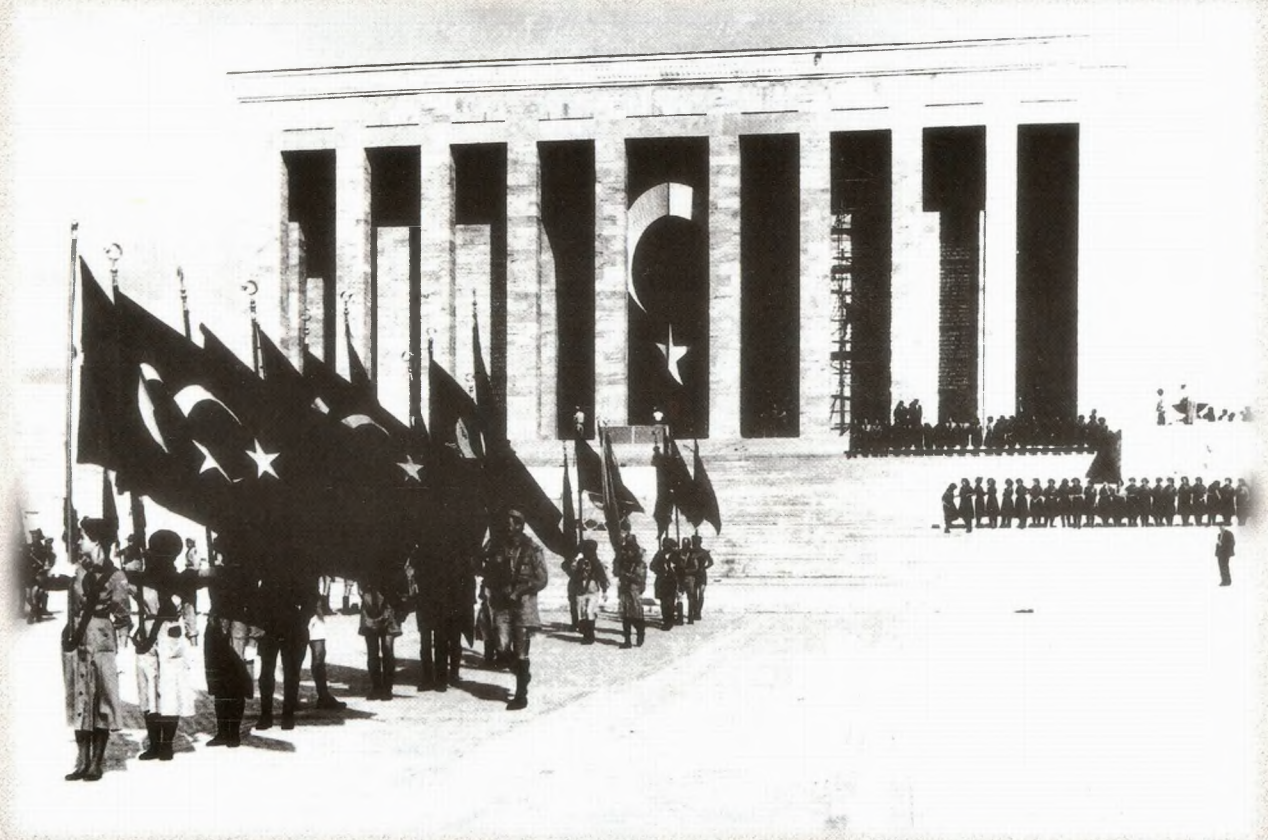
ANITKABİR'DEYİM
ATA'NIN YÜCELİĞİNE,
İNSANLIĞINA KARŞI KÜÇÜLÜRKEN,
BÜYÜYORUM,
TÜRK OLMANIN KIVANCIYLA.

ANITKABİR'DEYİM
ELLERİM BULUTLARCA SAF
TANRI'YA AÇIK ATA İÇİN
RUHUM EVRENLERCE
ATA SEVGİSİYLE DOPDOLU,
DONUKLAŞMIŞ YAŞLAR GÖZLERİMDE
EĞİLİYORUM,
DUALAR BÜYÜYOR,
DEVLEŞİYOR DUDAKLARIMDA...

ANITKABİR'DEYİM
ÇIRPINAN BAYRAK İÇİNDE,
HÜR RÜZGARLARDA BEN VARIM...
UCUNDA SÜNGÜLERİN
DEFNE YAPRAKLARINDA
BEN VARIM TÜM KALBİMLE...

ANITKABİR'DEYİM
ÖLÜMLÜ BİR GARİP İNSAN OLARAK;
ANITKABİR'DESİN
FAKAT, ÖLÜMSÜZLÜĞE EŞSİN...

Necdet ALPAY

Anıtkabir'e Nakil Sırasında Yapılan Tören (1953)

Anıtkabir Nakil Töreninde Öğrenci ve İzcilerin Saygı Duruşu (1953)

19. ANITKABİR

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, büyük önder Atatürk 10 Kasım 1938'de ebediyete intikal etmiştir. Türk milleti ve yurdu için büyük hizmetler yapan Atatürk'ün hatırasının ebediyen yaşatılması için bir Anıtmezar yapılmasına karar verilmiştir.

Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 1 Mart 1941 tarihinde uluslararası bir proje yarışması açmıştır. Yarışmaya Türk ve yabancı 49 proje katılmıştır.Uluslararası juri bu eserlerden; Alman, Türk ve İtalyan mimarlara ait 3 projeyi ödüle layık bulmuştur. Yarışma şartnamesine uygun olarak Hükümet, bu 3 projeden Türk Profesör Emin ONAT ve Doçent Orhon ARDA'nın projesini uygulamaya karar vermiştir.

9 Ekim 1944 tarihinde başlayan inşaat 10 Kasım 1953 tarihinde tamamlanmıştır. Atatürk'ün naaşı Ankara / Etnografya Müzesindeki geçici kabrinden alınarak Anıtkabir'e nakledilmiştir.

Anıtkabir inşaatında, Türkiye'nin muhtelif yerlerinden getirilen traverten, taş ve mermerler kullanılmıştır. 750.000 metrekare genişliğinde bir alan içinde bulunan Anıtkabir; Aslanlı Yol, Tören Meydanı ve Mozole adı verilen ana bölümlerden oluşmaktadır.

Aslanlı yol girişinde Türk Milleti'ni temsil eden insan heykelleri ve yol boyunca karşılıklı toplam 24 aslan heykeli bulunmaktadır. Tören meydanının çevresinde; kolonatlar, sanat galerisi ve Atatürk Müzesi yer almaktadır. Mozolenin içinde şeref holü ve yekpare kırmızı mermerden yapılmış Atatürk'ün sembolik lahti bulunmaktadır.

Anıtkabir'e Nakil Törenine Katılan Mülkî, Askerî Erkân, Yabancı Heyetler ve Vatandaşlar '1953)

Harbiye Talebeleri Cenaze Alayında (1953)

Atatürk'ün Cenazesini Taşıyan Askerler (1953)

Atatürk'e Ait İstiklâl Madalyasını Taşıyan Amiral ve Arkasında Atatürk'ün Kızkardeşi Makbule Atadan (1953)

Cenaze Törenine Katılan Atatürk'ün Aile Efradı ve Milletvekilleri (1953)

Cenaze Törenine Katılan Askerî Erkân (1953)

Cenaze Törenine Katılan Öğrenciler (1953)

ATATÜRK

NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ
ATATÜRK'ÜM KARŞIMDA.
YATMIŞ UYUMUŞ KARLAR ÜSTÜNE
KALPAĞI BAŞINDA.

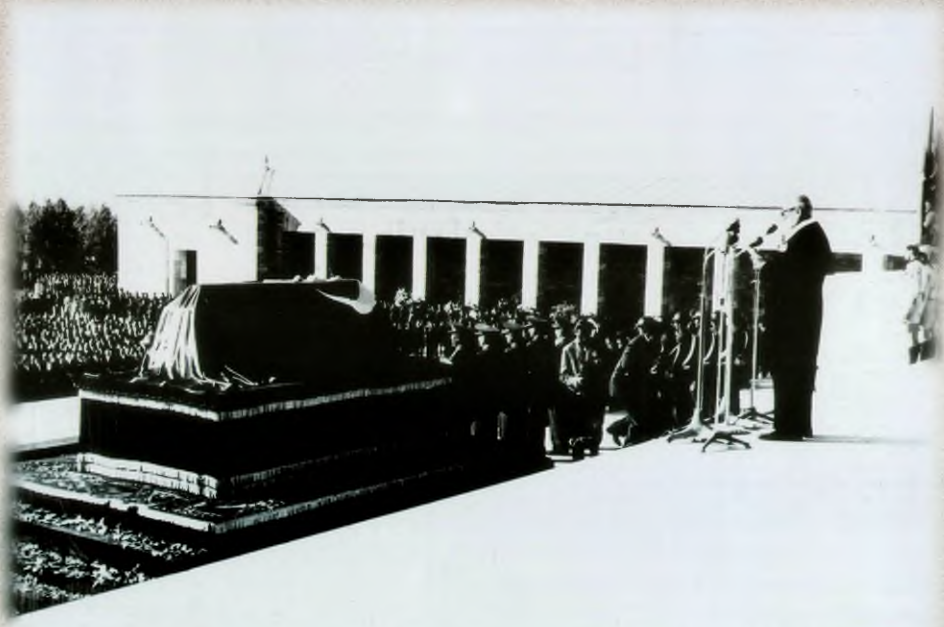
NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ
ÇENESİNE UZANMIŞ ELİ
ATATÜRK'ÜM ÇIKAR KOCATEPE'YE
DALGIN, DÜŞÜNCELİ.

NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ
ELİNDE BEYAZ TEBEŞİR
GEÇMİŞ TAHTA BAŞINA
ATATÜRK'ÜM DERS VERİR.

NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ
BAŞINDA YENİ ŞAPKASI
YOLA ÇIKMIŞ YÜRÜMÜŞ
KALABALIK ARKASI.

NASIL SÖYLERİM ÖLDÜĞÜNÜ NASIL
BİR IŞIK VURMUŞ YÜZÜMÜZE
ATATÜRK'ÜM BAKIYOR BESBELLİ
ÇEKİDÜZEN VERELİM ÜSTÜMÜZE.

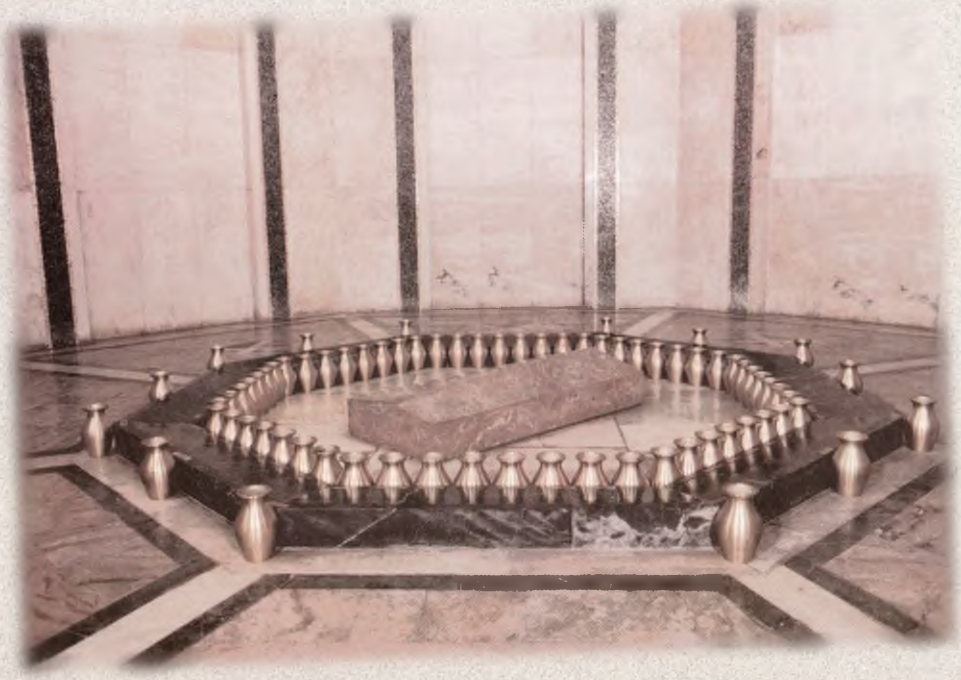
İlhan DEMİRASLAN

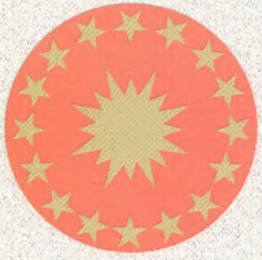
Anıtkabir'e Nakil Töreninde Cumhurbaşkanı Celâl Bayar Konuşma Yaparken (1953)

Cumhurbaşkanı Celâl Bayar, TBMM Başkanı Refik Koraltan, Başbakan Adnan Menderes ve Diğer Heyetin Mozole'de Saygı Nöbeti (1953)

Atatürk'ün Lahti

20. ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜNDEN SONRA ANITKABİR ŞEREF DEFTERİNE CUMHURBAŞKANLARI TARAFINDAN YAZILAN YAZILAR

"Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim düşüncelerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kafidir! Benim kuvvetim; benim size olan sevgim ve sizin bana olan sevginizdir."

1929

Büyük acta
mezkûrda değil olacağına
gelelim son dinledim ve ele-
diyyende yazacaksın

10/Kasım — 961

32. Ölüm yıl dönümünde vatan ve milletimize yaptığınız hizmetlerin minnet ve şükranlarını tekrarlar, saygılarımla arz ederim.

Türkiye Cumhuriyeti Başkanı

10-Kasım-970

Ulu Önder Atatürk

Seni kaybettiğimiz acı günün yeni bir yıldönümündeyiz.

O günden bugüne ülkemiz daha gelişmiş, halkımız daha bilinçlenmiş, fakat sorunlarımız o nisbette çözülmüştür.

Hedefimiz olan çağdaş uygarlık düzeyini aşmak için muhtaç olduğumuz yegane (güç) ün misakımıza, vatan ve milletin bütünlüğüne yönelecek tehlikelere hep birlikte karşı çıkmak olduğunu vatandaşlarımızın dikkatine sunmak bugün Seni en iyi şekilde anmak olduğuna inanıyorum.

Fahri S. Belen

10. Kasım 1975

10 Kasım 1941

Ölümsüz Atatürk,

Sonsuzluğa akıp giden her 10 kasımda olduğu gibi, doğumunuzun 100 üncü yıldönümünü coşkun ile kutladığımız bu 10 kasım günlerinde de, içimizde yoğunlaşmış olduğunuz ve duymayan kalmış, düşünmeyenlerimizde ise, inkılâp ve ilkelerimi dünya durdukça yaşatacağımız aynı ve taşıdığımız ile yine hazırlandığız.

Bütün Emrinizi bizzat Yüce Heyetiniz Türk Milletinin, en ileri mânâda ve şüphesiz duygu larını ifade ederken, Emrinizde daima ile her zaman olduğu gibi yürüyeceğiz.

Kenan EVREN
Orgeneral
Devlet Başkanı

115

10 Kasım 1985

Ölümsüz ATATÜRK,

Aramızdan ayrılarak ebediyete intikal edişinin üzerinden bugün 47 sene geçmiş bulunuyor. Bu 47 sene zarfında her zaman içimizde yaşattığımız dinmeyen acısı, düşüncelerimizde ise; her zerreyi asmada bize daima ışık tutan inkılâp ve ilkelerini sonsuza kadar yaşatmanın azmi ve kararlığı ile, bize hedef olarak gösterdiğin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmek için yolumuza konmak istenen bütün engelleri aşarak emin adımlarla ilerlemeye devam ettik. Bunun içindir ki; daha mutlu, daha güçlü ve daha müreffeh bir Türkiyenin, ancak ülkemizin ve sağduyusunun en müşkül anlarda dahi kaybetmeyen halkımızın gerçeklerinden doğan ve değeri ümitsizlik içine düştüğümüz zamanlarda çok daha iyi anlaşılan -senin o işıklı yolunu takip etmekle yaratılabileceği inancıyla, geleceğe güvenle bakabiliyoruz.

Kısa süren hayatının hemen hemen her anını hizmetine verdiğin ve daima güvenerek ondan güç aldığın yüce Türk Milletinin en derin minnet ve şükran duygularını bir defa daha tekrarlarken, karşında bulunmanın heyecanıyla huzurunda saygıyla eğiliyor ve seni her zaman kalbimizde yaşatıyoruz.

Rahat uyu yüce Atatürk.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

10/Kasım/1989

Aziz Atatürk

Ebediyete intikal edişinin 51'inci yılında sana Türk Milleti adına bir kez daha minnet hislerimizi ifade için bulunuyoruz.

10 Kasımlar da Atatürk gibi bir lidere sahip olmanın coşku ve gururunu yaşıyoruz. 10 Kasımlarda yüce Türk Milletine bıraktığın eserlerin ihtişamını görüyor anlamlarını derinlemesine özümsüyor ve ilham almaya devam ediyoruz. Bize en değerli mirasın Laik Cumhuriyeti her halükarda şartlar altında, güçlendirerek yaşatmamız olduğunu biliyoruz. Eserlerin daima ayakta kalacaktır. Senin gösterdiğin istikametle Milletçe, birlik ve beraberlik içinde, hergün daha parlak bir geleceğe kararlılıkla ilerliyoruz.

Türk Milleti seni yaşattığı gibi, Sende Türk milletini yaşatmaya devam ediyorsun

Ruhun şad olsun

Turgut ÖZAL
Cumhurbaşkanı

3.5

10 Kasım 1993

Büyük Atatürk;

Ebediyete intikalinizin elli birinci yılında minnet ve şükranlarımızı sunmak için Huzurunuzdayız.

"Vatan bir bütündür. Parçalanamaz" diyerek başlattığınız "Milli Mücadele" zaferle sonuçlandıktan sonra temelini, "Hakimiyet kayıtsız şartsız Milletindir" diyerek, "Milli hükümranlık" ve "Milli irade" kavramını koyarak kurduğunuz Cumhuriyet gösterdiğiniz "Medeniyet ve irfan" yolunda önemli başarılar sağlamıştır. Türkiye, büyümeye, gelişmeye, ilerlemeye, zenginleşmeye, çağdaşlaşmaya devam etmektedir.

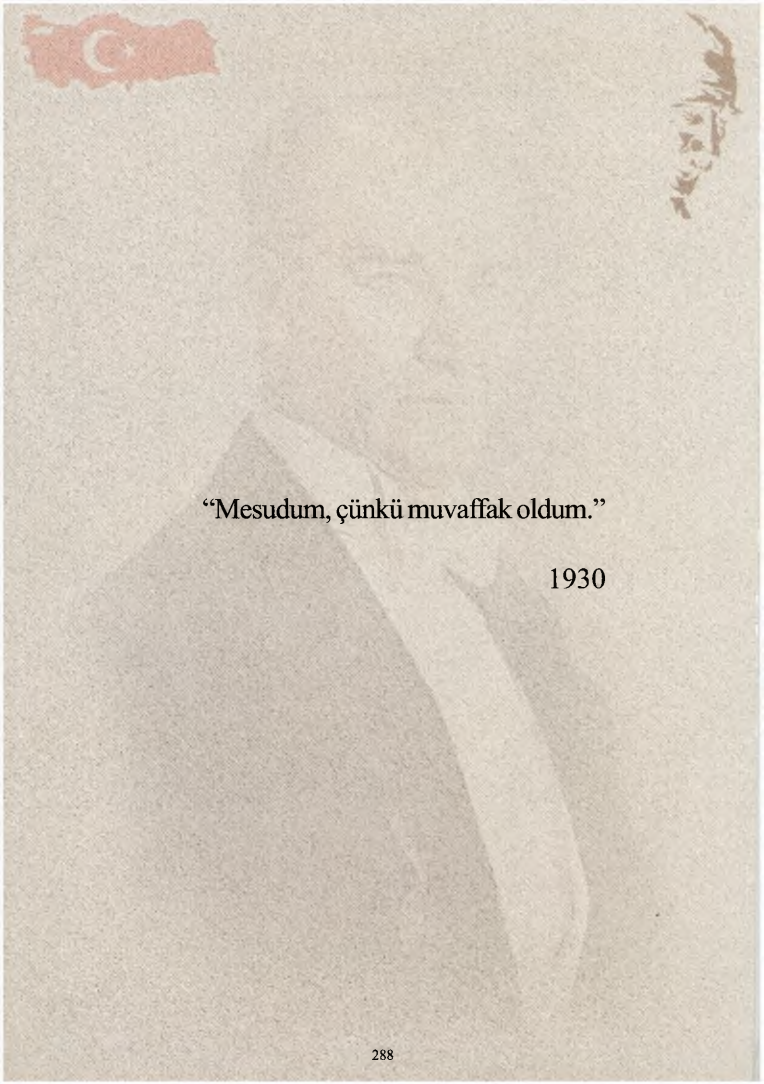
Milletimizin engin gönlü ve hafızası, yüreğinizle doludur.

Millet ve devlet olarak işi sonuna dek kucaklayacağız.

Müsterih ol, Büyük Atatürk!

S. Demirel

Cumhurbaşkanı

"Mesudum, çünkü muvaffak oldum."

1930

21.YABANCI DEVLET ADAMLARI GÖZÜYLE ATATÜRK

"Hepimiz için asıl olan milletin, vatanın temini hayatı ve selâmetidir."

1924

"GAZİ MUSTAFA KEMAL PAŞA EN BÜYÜK DEVLET ADAMI"

Franklin D. Roosevelt

Mustafa Kemal hakkında bilgiyi O'nu çok iyi tanıyan birisinden edindim. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinin Dışişleri Bakanı Litvinov ile görüşürken, onu fikrince bütün Avrupa'nın en değerli ve ilgi çekici devlet adamının bugün Avrupa'da yaşamadığını, boğazların gerisinde, Ankara'da yaşadığını, bunun Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk olduğunu söyledi.

(Üç Adam : Kemal Atatürk -Roosvelt-Mussoline)

"YÜZYILIMIZIN DÂHİSİ"

David L' loyd George
(İngiltere Başkanı)

Yüzyıllar nadir olarak dâhi yetiştirir. Şu talihsizliğimize bakın ki o büyük dâhi çağımızda Türk Milletine nasip oldu.

(K.Atatürk ve Milli Mücadele Tarihi:1958,s.508)

"ATA'NIN ÖLÜMÜ BÜYÜK KAYIPTIR"

Winston Churchil
(İngiltere Başkanı)

Savaşta Türkiye'yi kurtaran, savaştan sonra da Türk Ulusunu yeniden dirilten Atatürk'ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa içinde büyük kayıptır. Her sınıf halkın O'nun ardından döktükleri içten gözyaşları bu büyük kahramana ve modern Türkiye'nin Ata'sına lâyık bir tezahürden başka birşey değildir.

(Tan : 18 Aralık 1938)

"O'NA NASIL HAYRAN OLMAYAYIM"

Edourart Herriot
(Fransa Eski Başkanı)

-Paşa, size nasıl hayran olmayayım? Ben Fransa'da lâik bir hükümet kurmuştum. Bu hükümeti Papa'nın Paris'teki temsilcisinin yardımı ile papazlar devirdi. Siz ise bir halifeyi kovdunuz ve gerçek anlamda lâik bir devlet kurdunuz. Siz taassup içinde lâikliği bu topluma nasıl kabul ettirdiniz? Dehânızın büyük eseri lâik Türkiye yaratmak olmuştur. (1933)

(Yazılmayan Yönleriyle Atatürk: 1963,s.62)

"TÜRKİYE ÖVÜNEBİLİR"

Eleutherios Venizelos
(Yunanistan Başbakanı)

Bir ulusun hayatında bu kadar az sürede bu denli köklü değişiklik pek seyrek gerçekleşir... Bu olağanüstü işleri yapanlar, hiç kuşkusuz kelimenin tam anlamıyla büyük adam niteliğine hak kazanmışlardır. Ve bundan dolayı Türkiye övünebilir.

(Cumhuriyet: 29 Ekim 1969)

"ATATÜRK İLHAM KAYNAĞIDIR"

Habip ben Ali Burgiba
(Tunus Devlet Başkanı)

Sakarya Savaşı, Sakarya Zaferi, yirmi yaşımın en kuvvetli hatırası olmuştur. O zamanlar kendi kendime diyordum: Acaba ben de ulusumu böylesine seferber edemezmiyim, onun ruhuna bu kurtarıcı hamleyi, bu dizgin tanımaz ihtirası aşılayamazmıyım?

(Cumhuriyet: 26 Mart 1965)

"O MÜSLÜMANLARIN DA SESİYDİ"

Muhammet Ali Cinnah
(Pakistan'ın Kurucusu)

O Türkiye'yi kurtarmakla bütün dünya uluslarına Müslümanların seslerini duyuracak kudrette olduğunu ispat etti. Kemal Atatürk'ün ölümüyle Müslüman dünyası en büyük kahramanını kaybetmiştir. Atatürk gibi bir önder önlerinde bir ilham kaynağı olarak dikildiği halde Hint Müslümanları bugünkü durumlarına hâlâ razı olacaklar mı?

(Milliyet Gazetesi: 10 Kasım 1954)

"YÜZYILIMIZIN BÜYÜK ÖNDERİ"

John F. Kennedy
(ABD Başkanı)

Atatürk adı insana bu yüzyılın büyük insanlarından birinin tarihi başarısını, Türk Ulusuna ilham veren önderliğini, modern dünyayı anlayışındaki ileri görüşlülüğü ve bir askeri önder olarak kudret ve cesaretini hatırlatmaktadır. Şüphesiz ki, Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşu ve o zamandan beri Atatürk'ün ve Türkiye'nin giriştiği derin ve geniş devrimler kadar bir ulusun kendisine karşı olan güvenini daha başarı ile belirten bir başka örnek gösterilemez.

(Hürriyet: 10 Kasım 1963)

"ATA'YA DUYULAN HAYRANLIK"

Hayato İkeda
(Japonya Başbakanı)

Atatürk'ün Türk Dili Devrimi'ni gerçekleştirmesi ve dinle siyaseti birbirinden ayırarak Türk toplumunun modernleşmesini sağlamak yolundaki çabalarına karşı büyük bir hayranlık duymaktayız.

(Hürriyet: 11 Kasım 1963)

"O, ESERLERİNİ TEHLİKEYE SOKMADI"

Kurt G.Kiesinger
(Federal Almanya Başbakanı)

Ben Türk, Alman dostluğunu yakın tanıyan bir neslin çocuğuyum. Küçük yaşımda bir adamın kahramanlıklarını, yaptığı hizmetleri, ülkesi için giriştiği özverileri gördüm. Bu adam Mustafa Kemal idi. Bugün daha iyi kavrıyorum ki o insan büyük bir devlet adamı idi. Büyüktü, çünkü ölçüyü korumasını her zaman bildi ve eserini tehlikeye sokacak sınırları aşmadı. Yürekliliğin ve kendi yürekliliğinin sınırlarını da çizebilecek kadar anlayışlıydı.

(Yeni Gazete: 9 Eylül 1968)

"KAHRAMAN VE CESUR ASKER"

Sir A.Douglas-home
(İngiltere Başbakanı)

Mustafa Kemal ismini bundan 50 yıl önce seçkin bir Türk komutanı olarak duymuştuk. Daha sonra barışın kuruluşuyla devlet adamlığı özelliklerini ortaya koymak fırsatını elde etmesi, büyük millî önderlerden biri olarak O'na tarihin en yüce mevkilerinden birisini kazandırmıştır. O kahraman ve cesur askeri saygıyla, modern Türkiye'nin gerçek babası olan devlet adamını da hayranlık ve şükranla anıyoruz.

(Cumhuriyet: 10 Kasım 1963)

YABANCI BASINDAN ATATÜRK

Mustafa Kemal dünya liderleriyle mukayese kabul etmiyen bir halk adamıdır. O, şahsiyet ve ruhuyla yenilik, hareket ve inkılâp getiren istiklâl havarisidir. O, yalnız Türklerin değil esaret altında yaşayan bütün milletlerin Ata'sı ve kurtarıcısı olmuştur.

(Yeni Sabah 10.11.1995)

Atatürk, istiklâl hissini taşıyan bütün milletler için ölmez bir semboldür..

(Alman Basını)

Atatürk şahsiyetlerinin kuvvetiyle milletleri dahilen ve haricen değiştiren harp sonları şefleri arasında daima hususi bir mevki işgal edecektir. O, Yeni Türkiye'nin yaratıcı ve kurucusu olmuştur. Yakın Doğu'nun şimdiki çehresini bu adam tespit etti.

(Alman Basını)

Atatürk'ün ölümünden dolayı Amerika Hükümeti pek çok üzgündür. Bu kayıp yalnız Türk milletine ve hudutlarına inhisar etmemiştir. Yayıldığı yerler çok geniştir.

CORDEL HALL

(Amerika Eski Hariciye Vekili)

Atatürk'ün bir çok insanların başarmaya maddeten muktedir olamadıkları işleri başarmakta gösterdiği azim ve cesarete ve elde ettiği başarılara bütün Amerika hayrandır.

(Amerikan Basını)

Ben Ankara'da iken daima güneşe bakardım. Fakat güneşi ufukta değil, Çankaya'da görürdüm. Çünkü asıl güneş Çankaya'daki Atatürk denilen güneşti. Atatürk'ün ölümü yalnız Türkiye için değil, bütün dünya için büyük bir kayıptır.

DERVİMON

(Belçika Eski Ankara Elçisi)

Bu müstesna ve büyük adamın ölümünden sonra dünya artık eskisi kadar enteresan değildir.

(Bulgar Basını)

Atatürk arkasında istikbâlinden emin bir devlet bırakmıştır.

(Çek Basını)

Büyük bir milletin çok sevilen Ata'sının ölümü yalnız Türkiye'de değil, aynı zamanda bizim kıtamızda ve bütün bir dünya da büyük bir boşluk bırakmaktadır.

Tahung-Pao (Çin Basını)

Atatürk bütün Asya kıt'asının Ata'sıdır.

(Çin Basını)

Atatürk tarihi bir iş başarmıştır. O, müslümanlık dünyasını modern medeniyete yaklaştırdı. Büyük yenilikler yaptı. Kadının sosyal durumunu düzeltti.

POSTİMEES (Estonya Basını)

Atatürk, şecaat ve kabiliyetin en büyük sembolüydü. O, yirminci yüzyılın en büyük gerçeğini yaratan adamdır.

NATIONAL (Danimarka Basını)

Atatürk gibi dehâlar ancak görünüşte ölürler. Öyle insanlar bir nesil için doğmadıkları gibi, muayyen bir devir için de doğmazlar.

(Paris Ajansı)

Milletimiz en büyük Türk'ün karşısında kederli bir saygıyla eğilmektedir.

(Romen Basını)

O'nun ölümü bütün dünya için de derinliği ölçülmez bir kayıptır.

(Rus Basını)

Atatürk bir çocuk bırakmadı. Lakin kendisine daima "Sen benim babamsın, hayatımın sebebisin" diyecek büyük bir millet bıraktı.

(Irak Basım)

Atatürk öldü. O, milletinin babası ve son asırların yetiştirdiği en büyük adamdır.
(Mısır Basını)

Milleti, Atatürk'ün harikulâde eserini takip ederek, itibarını daha fazla artıracaktır.
(İsveç Basını)

Atatürk adı kadar, muasır hiç bir isim büyük bir saygı telkin edememiştir.
(İngiliz Basını)

Atatürk bir defa cisminin toprak olacağını, fakat Cumhuriyetin ebedi olduğunu söylemiştir. Kemal Atatürk'ün eseri payidar olacaktır.
VEREME (Yugoslav Basını)

Atatürk'ün başardığı işler ve yaptığı inkılâplar yalnız Türk tarihine değil, bütün dünyaya şamildir.
Eski Yunan Başbakanı METAKSAS

Atatürk'ün Türkiye'de yaptığını hiçbir kimse hiçbir tarafta yapamadı.
(Yunan Basını)

Kemal Atatürk idealist bir adamdır. Ortaya büyük eserler koymuş olmasının sebebi, büyük prensipler tutarak ihtiraslarına sınır çizmesini bilmiş olmasıdır.
CHARLES DE CHAMBRUNE

" Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır.
Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."

1926

22. ATATÜRK KRONOLOJİSİ

19 Mayıs 1881
Mustafa'nın Selanik'te doğuşu.

1893
Mustafa'nın Selanik Askeri Rüştiyesi'ne yazılması ve öğretmeni Mustafa Efendi'nin kendisine "Kemal" adını takması.

1896
Mustafa Kemal'in Selanik Askeri Rüştiyesi'ni bitirerek Manastır Askerî İdadisi'ne girmesi.

13 Mart 1899
Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisi'ni bitirerek İstanbul'da Harp Okuluna girişi.

10 Şubat 1902
Mustafa Kemal'in Harp Okulu'nu Teğmen rütbesiyle bitirerek Harp Akademisi'ne geçmesi.

11 Ocak 1905
Mustafa Kemal'in Kurmay Yüzbaşı olarak Harp Akademisi'nden mezun olması ve merkezi Şam'da bulunan 5 nci Ordu emrine verilmesi.

Ekim 1905
Mustafa Kemal'in bazı arkadaşlarıyla birlikte Şam'da gizli "Vatan ve Hürriyeti Cemiyeti" ni kurması.

20 Haziran 1907
Mustafa Kemal'in rütbesinin Kolağalığı (Kıdemli Yüzbaşı)'na yükseltilmesi.

13 Ekim 1907
Mustafa Kemal'in Selanik'te 3 ncü Ordu'ya atanması.

15-16 Nisan 1907
Mustafa Kemal'in 31 Mart ayaklanması üzerine Harekât Ordusunun Kurmay Başkanı olarak İstanbul'a hareket etmesi.

6 Eylül 1909
Mustafa Kemal'in Selanik'te 3 ncü Ordu Piyade Subay Talimgâhı Komutanı olması.

Mayıs 1910
Mustafa Kemal'in Mahmut Şevket Paşa'nın Kurmay Başkanı olarak Arnavutluk harekâtlarında bulunması.

17-21 Eylül 1910
Fransa'da yapılan manevralara (Picardie) Türk Ordusu temsilcisi olarak katılması.

13 Eylül 1911
Mustafa Kemal'in İstanbul'a Genelkurmay'a nakledilmesi.

27 Kasım 1911
Mustafa Kemal'in Binbaşılığa yükseltilmesi.

22 Aralık 1911
Mustafa Kemal'in Trablusgarp Savaşında Tobruk Taarruzunu başarıyla idare etmesi.

25 Kasım 1912
Mustafa Kemal'in Çanakkale Kuvva-yı Mürettebesi Harekât Şubesi Müdürlüğüne atanması.

27 Ekim 1913
Mustafa Kemal'in Sofya Ataşemiliteri olması.

1 Mart 1914
Mustafa Kemal'in Yarbaylığa yükseltilmesi.

2 Şubat 1915
Mustafa Kemal'in Tekirdağ'da 19 ncu Tümeni kurmakla görevlendirilmesi.

25 Nisan 1915
İtilaf Devletlerinin Arıburnu'na asker çıkarmaları üzerine Mustafa Kemal'in Tümeniyle düşmanı durdurması.

1 Haziran 1915
Mustafa Kemal'in Albaylığa yükseltilmesi.

8-9 Ağustos 1915
Mustafa Kemal'in Anafartalar Grubu Komutanlığı'na atanması.

10 Ağustos 1915
Mustafa Kemal'in bizzat idare ettiği taarruzla Anafartalar Cephesinde düşmanı geri atması.

17 Ağustos 1915
Mustafa Kemal'in Kireçtepe'de zafer kazanması.

21 Ağustos 1915
Mustafa Kemal'in 2 nci Anafartalar Zaferi'ni kazanması.

1 Nisan 1916
Mustafa Kemal'in Mirlivalığa (Tümgeneral) yükseltilmesi.

7-8 Ağustos 1916
Mustafa Kemal'in Bitlis ve Muş'u düşman elinden alması.

7 Mart 1917
Mustafa Kemal'in Diyarbakır'da 2 nci Ordu Komutan Vekilliğine atanması.

16 Mart 1917
Mustafa Kemal'in Diyarbakır'da 2 nci Ordu Komutanlığı'na atanması.

5 Temmuz 1917
Mustafa Kemal'in Halep'teki 7 nci Ordu Komutanlığı'na atanması.

20 Eylül 1917
Mustafa Kemal'in 7 nci Ordu Komutanı sıfatıyla memleketin ve ordunun durumunu açıklayan tarihi raporunu göndermesi.

15 Ekim 1917
Mustafa Kemal'in 7 nci Ordu Komutanlığı'ndan ayrılarak İstanbul'a dönmesi.

15 Aralık 1917
Mustafa Kemal'in Veliaht Vahdettin ile Almanya'ya gitmesi.

16 Aralık 1917
Mustafa Kemal'e "Birinci Rütbeden Kılıçlı Mecidi Nişanı" verilmesi.

4 Ocak 1918
Almanya gezisinden dönmesi.

7 Ağustos 1918
Mustafa Kemal'in Filistin'de bulunan 7 nci Ordu Komutanlığı'na ikinci defa tayin olması.

26 Ekim 1918
Mustafa Kemal'in, düşman taarruzunu Halep'in kuzeyinde durdurması.

31 Ekim 1918
Mustafa Kemal'in Yıldırım Orduları Grubu Komutanı olması.

13 Kasım 1918
Mustafa Kemal'in Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığı'nın lağvı üzerine İstanbul'a gelmesi.

30 Nisan 1919
Mustafa Kemal'in 9 ncu Ordu Müfettişi olması.

16 Mayıs 1919
Mustafa Kemal'in Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrılması.

19 Mayıs 1919
Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkması.

21-22 Haziran 1919
Mustafa Kemal'in Amasya Genelgesini yayımlaması.

8-9 Temmuz 1919
Mustafa Kemal'in resmi görevinden ve askerlikten çekilmesi.

23 Temmuz 1919
Erzurum Kongresi'nin toplanması

4 Eylül 1919
Sivas Kongresi'nin toplanması ve Mustafa Kemal'in Başkan seçilmesi.

11 Eylül 1919
Mustafa Kemal'in Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Temsiliyesi Başkanlığına seçilmesi.

20-22 Ekim 1919
Mustafa Kemal'in İstanbul'dan gelen Bahriye Nazırı Salih Paşa ile Amasya'da görüşmesi ve Amasya Protokolu'nun imzalanması

7 Kasım 1919
Mustafa Kemal'in İstanbul'da toplanması kararlaştırılan Osmanlı Meclisi için Erzurum'dan milletvekili seçilmesi.

27 Aralık 1919
Mustafa Kemal'in Heyet-i Temsiliye üyeleriyle birlikte Ankara'ya gelmesi.

23 Nisan 1920
Mustafa Kemal'in Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni açması.

24 Nisan 1920
T.M.M.M'nin Mustafa Kemal'i başkanlığa seçmesi.

11 Mayıs 1920
Mustafa Kemal'in İstanbul Hükümetince ölüm cezasına çarptırılması.

10 Mayıs 1921
Mustafa Kemal tarafından B.M. Meclisinde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu'nun kurulması ve kendisinin Grup Başkanlığına seçilmesi.

5 Ağustos 1921
Büyük Millet Meclisi tarafından Mustafa Kemal'e Başkomutanlık görevinin verilmesi.

23 Ağustos 1921
Mustafa Kemal'in Sakarya Meydan Muharebesi'ni idareye başlaması.

13 Eylül 1921
Mustafa Kemal'in Sakarya Zaferi'ni kazanması.

19 Eylül 1921
Mustafa Kemal'e Büyük Millet Meclisi tarafından Mareşallık rütbesinin ve Gazi ünvanının verilmesi.

26 Ağustos 1922
Gazi Mustafa Kemal'in Kocatepe'den Büyük Taarruzu idareye başlaması .

30 Ağustos 1922
Gazi Mustafa Kemal'in Dumlupınar'da Başkomutanlık Meydan Savaşı'nı kazanması.

10 Eylül 1922
Gazi Mustafa Kemal'in İzmir'e girişi.

1 Kasım 1922
Gazi Mustafa Kemal'in teklifi üzerine Büyük Millet Meclisi'nin Saltanatın kaldırılmasına karar vermesi.

29 Ocak 1923
Gazi Mustafa Kemal'in İzmir'de Latife Hanım'la evlenmesi.

17 Şubat 1923
Gazi Mustafa Kemal'in İzmir'de ilk Türkiye İktisat Kongresi'ni açması.

13 Ağustos 1923
Gazi Mustafa Kemal'in ikinci defa Büyük Millet Meclisi Başkanlığına seçilmesi.

11 Eylül 1923
Gazi Mustafa Kemal'in Halk Partisini kurması.

29 Ekim 1923
Cumhuriyetin ilânı ve Gazi Mustafa Kemal'in ilk Cumhurbaşkanı seçilmesi.

1 Mart 1924
Gazi Mustafa Kemal'in Büyük Millet Meclisi'ni açışı ve Halifeliğin kaldırılması ile öğretimin birleştirilmesi gereğini konuşmasında belirtmesi.

23 Ağustos 1925
Gazi Mustafa Kemal'in Kastamonu'da şapka ve kıyafet devrimini başlatması.

15-20 Ekim 1927
Gazi Mustafa Kemal'in C.H.P. İkinci Kurultayında tarihi büyük nutkunu söylemesi.

1 Kasım 1927
Gazi Mustafa Kemal'in ikinci defa Cumhurbaşkanı seçilmesi.

9-10 Ağustos 1928
Gazi Mustafa Kemal'in Sarayburnu'nda Türk Harfleri hakkındaki nutkunu söylemesi.

12 Nisan 1931
Gazi Mustafa Kemal tarafından Türk Tarih Kurumu'nun kurulması.

4 Mayıs 1931
Gazi Mustafa Kemal'in üçüncü defa Cumhurbaşkanlığına seçilmesi.

12 Temmuz 1932
Gazi Mustafa Kemal tarafından Türk Dil Kurumu'nun kurulması.

29 Ekim 1933
Gazi Mustafa Kemal'in Cumhuriyetin onuncu yıldönümü dolayısıyla tarihi nutkunu söylemesi.

24 Kasım 1934
Büyük Millet Meclisi'nin Mustafa Kemal'e ATATÜRK soyadını veren kanunu kabul etmesi.

1 Mart 1935
Atatürk'ün dördüncü defa Cumhurbaşkanı seçilmesi.

30 Mart 1938
Atatürk'ün hastalığı hakkında Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğince ilk defa resmi tebliğ yayınlanması.

5 Eylül 1938
Atatürk'ün vasiyetnamesini yazması.

16 Ekim 1938
Atatürk'ün hastalık durumu hakkında günlük resmi tebliğler yayımına başlanması.

10 Kasım 1938
Atatürk'ün ölümü.

21 Kasım 1938
Atatürk'ün cenazesinin Etnografya Müzesi'ndeki geçici kabre törenle konulması.

10 Kasım 1953
Atatürk'ün naaşının Etnografya Müzesi'ndeki geçici kabrinden Anıtkabire nakledilmesi.

23. FAYDALANILAN KAYNAKLAR

FAYDALANILAN KAYNAKLAR

MSB. Arşiv Müdürlüğü Müzesi

Birlik Kayıtları, MSB. Arşiv Müdürlüğü

Atatürk'ün Nişan ve Madalyaları, Genelkurmay Basımevi 1986.

Anıtkabir Atatürk Müzesi, Anıtkabir Komutanlığı – Ankara 1994.

Anıtkabir Şeref Defterleri

Fotoğraf Arşivi, Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü

Atatürk ve Vecizeleri, Hava Kuvvetleri Komutanlığı 1998-Ankara

ATATÜRK

Yayın Proje Sahibi

Millî Savunma Bakanlığı

Hazırlayan Makam

Millî Savunma Bakanlığı
Personel Dairesi Başkanlığı

Hazırlayanlar

Hülya Yarar
Belge Araştırma ve İnceleme Uzmanı

Mustafa Delialioğlu
Belge Araştırma ve İnceleme Uzmanı

Hülya Aysan
Arşiv Uzman Yardımcısı

İ.Göktuğ Demiröz
Bilgisayar Programlama Uzman Yardımcısı

Dizgi, Tasarım ve Film Çıkışı

Repro Mert Ltd.Şti
Özveren Sokak 7/7-8 Demirtepe / Ankara
Tel: 0312 230 61 91 - 232 04 15

Baskı

Türk Tarih Kurumu Basımevi

Yayın Hakkı

Bu eser, Devlet Bakanlığı 700 ncü Yıl Kutlama Komitesi Başkanlığına sunulan proje çerçevesinde hazırlanmış olup, her türlü yayın hakkı mahfuzdur.

Basım Yılı: 1999
ISBN NO: 975-6786-00-0

